

Gorenjski Glas

TOREK, 17. OKTOBRA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 83, CENA 2,50 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Kolesarska povezava Škofja Loka–Virmaše

Škofjeloški in kranjski župan, Tine Radinja in Matjaž Rakovec, sta v petek na mejo med občinama prikolesarila. S srečanjem sta uradno odprla kolesarsko povezavo Škofja Loka–Virmaše.

KLARA MRAK

Sveti Duh – Ob odprtju kolesarske povezave, ki se nadaljuje proti Kranju, sta oba župana poudarila, da se bosta še naprej zavzemala za krepitev kolesarske infrastrukture. Tine Radinja si želi, da bi kolesarjenje postalo običajen način mobilnosti za otroke in mladino, pa tudi za tiste, ki hodijo v službo. »Zato je pomembna dobra infrastruktura; če ta ni varna in prilagojena uporabnikom in uporabnicam, je namreč to vrsto prevoza težko spodbujati. Moja želja je, da nadaljujemo napore

in najdemo sredstva, da jo bomo še nadgrajevali.«

V Škofji Loki so letos uredili novo kolesarsko pot, ki vodi od središča mesta do železniške postaje. Kot je poudaril župan, je kolesarica na železniški postaji tako polna, da jo bodo kmalu morali razširiti. Iz tega je moč sklepati, da se zakoreninjene vzorce premikanja da spremeniti.

»Če bomo zgradili dovolj kolesarskih stez, dobili drugi tir in dobre železniške povezave, uredili avtobusni promet, potem ljudje ne bodo več imeli takšne potrebe po avtomobilih. Zastavili smo si cilj, da bi vsaka družina do

leta 2030 imela le en avto,« je poudaril župan Rakovec. »Čeprav je navade težko spreminjati, sem prepričan, da bodo ljudje, če bodo imeli možnost dobre alternative, to tudi uporabljali.«

Tadej Žaucer iz direktorata za prometno politiko na ministrstvu za okolje, podnebje in energijo je ocenil, da so udobne kolesarske povezave zlasti pomembne za varno dnevno mobilnost ranljivih skupin. »To so lahko gibalno ovirani, starejši, družine z majhnimi otroki. Zanje je pomembno, da so poti varne, udobne in široke.«

▶ 2. stran

Škofjeloški župan Tine Radinja in kranjski župan Matjaž Rakovec si prizadevata za krepitev kolesarske infrastrukture. / Foto: Gorazd Kavčič

Želimo živeti v miru

Izrael je v soboto, 7. oktobra, po raketnem napadu in vdoru borcev palestinske oborožene skupine Hamas uradno razglasil vojno stanje. V deželi že osem let živi in dela Jan Zavrl z Jame pri Mavčičah.

MAŠA LIKOSAR

Tel Aviv – Jan Zavrl si je z družino, ženo Michal in dvema otrokoma, dom ustvaril v mestu Ramat Gan tik ob Tel Avivu. Njegova zgodba o prihodu v Sveto deželo je podobna tisti, ko pravijo: Če bi mi nekdo rekel, da bom nekoč ..., bi ga debelo pogledal. Med študijem poslovne informatike na ljubljanski ekonomski fakulteti je odšel na izmenjavo v avstralski Sydney, kjer je spoznal študentko arhitekture izraelskega porekla Michal – in ravno ona je bila povod, da se je preselil v Izrael.

▶ 8. stran

Jan Zavrl že osem let živi in dela v Izraelu. Z družino, ženo in dvema otrokoma, si je dom ustvaril v mestu Ramat Gan tik ob Tel Avivu. / Foto: osebni arhiv

Zelo skromna letina sadja

V sadovnjaku Resje pri Podvinu je bila letos zaradi pozebe in toče zelo skromna letina. Pridelali so od osemdeset do devetdeset ton sadja, kar predstavlja le desetino povprečne letine.

▶ 15. stran

Prilogi: **deželne novice**
zdravje & lepota

od 9. do 11. strani

AKTUALNO

Odprte prve Digi info točke

Na 62 lokacijah po državi so zaživele Digi info točke, namenjene usposabljanju in izobraževanju o koristi uporabe digitalnih tehnologij. Do srede novembra jih bodo vzpostavili še 160.

2

GORENJSKA

Na obisku pri »kraljih kamene dobe«

V Marmorju Hotavlje so minulo soboto odprli vrata učencem in dijakom ter njihovim staršem, da bi jim predstavili poklice in svojem podjetju in projekte, ki jih izvajajo po svetu.

7

KMETIJSTVO

V petih letih s štirideset na sto pet goved

Na kmetiji Jurjuc v Zgornji Luši obdelujejo petdeset hektarjev kmetijskih zemljišč in redijo sto pet goved. Okrog petsto litrov mleka na mesec že predelajo v mlečne izdelke.

15

RAZVEDRILO

Ni dobil konja, ampak fička

Janez Sušnik iz Besnice je nedavno praznoval svoj 80. jubilej. Bližnji so ga presenetili z njegovim najljubšim avtomobilom, za darilo je namreč dobil čudovito belo Zastavo 750 oziroma fička.

19

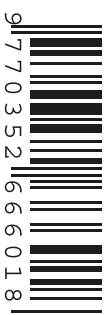
VREME

Danes in jutri bo zjutraj megleno. Jutri popoldne se bo od zahoda oblačilo. V četrtek bo oblačno s plohami. Lahko tudi zagrmí.

0/11 °C

jutri: delno oblačno

9 770352 666018

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Dobrodelni koncert Viljem Julijan

»Anna se je rodila 9. maja 2022 s carskim rezom. Nosečnost je bila težka, ginekologi pa niso posvečali pozornosti mojemu slabemu počutju in so mi predlagali psihologa. Celo nosečnost sem preležala, saj nisem zmogla ničesar. Takoj po porodu Anna ni zajokala, oglašala se je zelo medlo. Tudi zelo drobna in povsem zahirana je bila. Takoj po carskem rezu so jo

Mala borka Anna

odnesli. Takrat niti slutila nisva, kaj nas čaka. Tretji dan po porodu so mi Anno prinesli v sobo, da bi se hranili. Rekli so, da inkubator ni več potreben, da je deklica stabilna in naj poskusiva biti skupaj. Po nekaj minutah sem čutila, da nekaj ni v redu, in nisem znala pojasniti, kaj. Prosila sem, naj Anno še nekaj časa zadržijo v inkubatorju. Ta moja slutnja ji je rešila življenje. Tisto noč je namreč postala črna, in če ne bi bila v inkubatorju, ne bi tega nihče zaznal. Urgentno so jo odpeljali v Ljubljano.

Kljub strogim omejitvam je ob štirih zjutraj lahko prišel tudi Aljaž, kjer sva se tisti trenutek poslovila od najine Anne. Ta prizor in občutek je bil nekaj najbolj grozljivega, kar sva doživela. Do takrat nisem vedela, da obstaja klinika, kjer se bom z njo borila za življenje, in začela sem moliti. Namesto okrevanja po carskem rezu sem se peti dan odpravila v Ljubljano k moji Anni. Tam je negibno ležala moja deklica, objeta s cevkami, dihala je s pomočjo ventilatorja. Jokala sem kot dež in mislila sem, da bom umrla od žalosti. »Hudo je ... vaša deklica je hudo bolna,« je previdno povedal nevrolog. Ni si upal napovedati nič obetavnega. Ne vem, kako sva te besede sploh prebavila. Dobila je trombozo venskih sinusov in obsežne krvavitve 3. stopnje. Bila je hudo hipotona in ni zmogla niti jokati, jesti, se premikati ali odpreti oči. Nato je potrebovala prvo operacijo glave, kamor so vstavili rezervoar, iz katerega so potem vsakodnevno punktirali krvav likvor. Napade so ustavili. Čakali smo rezultate genetskih preiskav. Do takrat sploh nisem vedela, da obstajajo hude smrtonosne bolezni in stanja. Pri šestih mesecih je dobila epileptične napade in imela jih je tudi po dvesto na dan. Dobivala je nove in nove diagnoze. Anna je nedvomno velika borka, saj je preživela in podrla vse meje. Je vsak dan bolj nasmejana in dojemljiva. Veliko jo zanima in rada poslušava pravljice in gleda ilustracije. Naš urnik je zapolnjen s skrbjo, da ne zamešamo odmerjanja zdravil in da bi Anna s terapijami osvojila največ, kar lahko. Prevozili smo že 30.000 večinoma neplačanih kilometrov. Tudi izjemno draga parkirišča ob kliniki smo morali plačati sami. Ne vem, kako smo sploh zmogli do sem. Bilo je zelo boleče, veliko hudih skrbi, joka in izzivov. Tudi sreče ... Najina srčna deklica naju je že veliko naučila. Predvsem to, da nič ni samoumevno in da je dobro biti skromen v dnevu.« To pretresljivo zgodbo je za Društvo Viljem Julijan zapisala ljubeča mamica male Anne, **Adelina Bombek iz Štajerske**.

Za otroke, ki se borijo s težkimi redkimi boleznimi, Društvo Viljem Julijan 26. oktobra pripravlja velik dobrodelni koncert v Gallusovi dvorani v Cankarjevem domu. S koncertom želijo malim borcem pokazati, da niso sami. Dragi bralci, če želite tudi vi z nami deliti kakšno zgodbo, nam pišite na kotiček@g-glas.si.

Nagrajenka

V nagradni igri, ki je bila objavljena 10. oktobra 2023, prejme dve vstopnici za otroško predstavo v Kulturnem centru Tržič Maruša Frelih iz Ljubljane. Nagrajenki čestitamo!

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **BETI KERN** iz Kamne Gorice.

Odprte prve Digi info točke

Na 62 lokacijah po državi so prejšnji petek zaživele Digi info točke, namenjene usposabljanju in izobraževanju o koristi uporabe digitalnih tehnologij. Do srede novembra jih bodo vzpostavili še 160.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik, Ljubljana – Na 62 lokacijah po vsej državi se je v petek odprlo prvih 62 Digi info točk. Kot je povedala ministrica za digitalno preobrazbo dr. Emilija Stojmenova Duh, pričakujejo, da bodo pomembno prispevale k povečanju zanimanja in dvigu kompetenc za uporabo digitalnih javnih storitev ter številnih koristi, ki jih te prinašajo v naš vsakdan.

Ministrstvo za digitalno preobrazbo projekt izvaja skupaj z Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije. Večina Digi info točk je tako v prostorih območnih obrtno-podjetniških zbornic, ki so praviloma na frekventnem območju z veliko pretočnostjo ljudi in zagotovljenimi parkirišči ter hitrim internetom. Digi info točke so opremljene z e-gradivi in drugimi informativnimi materiali. Odprte bodo vsaj pet dni v tednu ob različnem času (vsaj tri dni dopoldan in dva dneva popoldan).

Na Gorenjskem so tako začele delovati točke v Kranju, Radovljici, Škofji Loki, Trzinu, na Jesenicah in v Kamniku. Kot nam je povedala mag. Barbara Jančar Rozman, sekretarka na kamniški obrtno-podjetniški zbornici, so prvi obisk za beležili že ob začetku delovanja info točke. Kakšno bo sicer zanimanje za storitve, pa

Sekretarka mag. Barbara Jančar Rozman s svetovalci ob odprtju Digi info točke na kamniški OZS / Foto: Aleš Senožetnik

je trenutno še težko napovedati. »Zagotovo pa niso namenjene zgolj starejšim, temveč tudi mlajšim generacijam, ki prav tako večkrat niso seznanjeni z vsemi storitvami, ki so jim na voljo,« je povedala Jančar Rozmanova.

Na info točkah bodo obiskovalcem pomagali svetovalci, ki so jih na ministrstvu za digitalno preobrazbo certificirali prav v ta namen in bodo svetovali in praktično pomagali pri uporabi elektronske osebne izkaznice in mobilne aplikacije, prijavi v elektronske storitve in pri elektronskem

podpisovanju, dostopu do informacij o delu državne uprave, dostopu do elektronskih storitev na portalu eUprava, registraciji in pri-

zemljiške knjige, uporabi elektronskih vinjet na portalu DARS, storitvah v zvezi s študijem in štipendijami, storitvah Ministrstva za

Naslednjih 160 Digi info točk bodo odprli do 13. novembra. Do konca prihodnjega leta pa bo po državi predvidoma vzpostavljenih 222 Digi info točk, in sicer v vsaki občini po ena, več pa jih bo v mestnih občinah. V Kranju denimo dve.

javi v portal SPOT, uporabi storitev eZdravja na portalu zVEM, dostopu do e-storitev ZPIZ, uporabi državnega davčnega portala eDavki, dostopu do elektronske

kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin na portalu Volos, osnovah kibernetične varnosti itd.

Kolesarska povezava Škofja Loka–Virmaše

1. stran

»Smo na meji dveh občin, ki zelo dobro sodelujeta,« je na petkovem kolesarskem srečanju še poudaril Tadej Žaucer iz direktorata za prometno politiko na ministrstvu za okolje, podnebje in energijo. Ob tem je tudi druge občine pozval k sodelovanju in koordinaciji projektov, saj kolesarje občinske meje ne zanimajo.

Gašper Kleč, direktor Razvojne agencije Sora, je pozdravil odprtost obeh županov do projektov na področju kolesarstva, sodelovanje med občinama in razvojnimi agencijami ter povezovanje dveh največjih gospodarskih centrov na Gorenjskem. »Naš cilj je, da bo Gorenjska trajnostna regija in regija zadovoljnih ljudi,

tako prebivalcev kot obiskovalcev od blizu in daleč.« Kleč je poudaril sodelovanje Občine Škofja Loka pri projektu Trata 2.1, ki spodbuja trajnostne prihode na delo v Industrijski coni Trata. Podjetja so največji

generatorji prometa in zato so lahko tudi največji promotorji sprememb potencialnih navad. Po njegovem mnenju je pomembno, da se spodbujanja kolesarjenja za vsakodnevno mobilnost lotijo tudi s tega stališča.

Kot je pojasnila v. d. direktorice Regionalne razvojne agencije Gorenjske – BSC Kranj Franja Gabrovšek Schmidt, so za vzpostavitev varnih in dobrih kolesarskih povezav potrebna znatna razvojna sredstva. »Eden od virov je Dogovor za razvoj gorenjske regije, v okviru katerega je bila sofinancirana tudi kolesarska povezava Škofja Loka–Virmaše,« je poudarila.

Kolesarke in kolesarji so se srečali na meji med občinama, pri Svetem Duhu. / Foto: Gorazd Kavčič

Umetna inteligenca ni le ChatGPT

Umetna inteligenca ni več zgolj znanstvena fantastika. Postaja trden del naše resničnosti, ki preoblikuje naše vsakdanje izkušnje in odpira vrata neskončnim možnostim. O priložnostih in pasteh uporabe metod umetne inteligence sta v okviru dogodka, ki ga je pripravila Mestna knjižnica Kranj v sodelovanju z zavodom Znanost na cesti, spregovorila dr. Martin Žnidaršič in Lenart J. Kučič.

NIKA TOPORIŠ

Kranj – »Umetna inteligenca se ukvarja s sistemi, ki počnejo aktivnosti, ki jih tipično pripisujemo človeški inteligenci, in to na načine, kot to počnejo ljudje ali pa neki racionalni agenti,« je uvodoma pojasnil Martin Žnidaršič iz Odseka za tehnologije znanja Instituta Jožef Stefan, ki se primarno ukvarja s strojnimi učenjem in odločitvenim modeliranjem. Kot je razložil, umetna inteligenca obsega različna področja, kot so sistemi za zajem znanja, procesiranje naravnega jezika, sistemi za logično sklepanje, ekspertni sistemi, ki imajo svoje metodologije in algoritme, med drugim tudi strojno učenje. »Strojno učenje pa je postopek, ki se določnih pravil in zakonitosti poskuša naučiti iz podatkov. V bistvu poskuša zgraditi model, ki ga potem lahko uporabimo za različne stvari. Na

O priložnostih in pasteh uporabe metod umetne inteligence sta se pogovarjala dr. Martin Žnidaršič in Lenart J. Kučič. / Foto: Nika Toporiš

seveda obstajali že prej, ampak ta je res velik, temelji na ogromnih količinah podatkov in ima vgrajen sistem popravljanja napak, kar pomeni, da se tudi sproti uči,

dejstvu, da modelu zastavimo vprašanje s področja, ki mu ni dovolj znano oziroma o katerem nima dovolj podatkov. Kučič se je ob tem pošalil, da je ChatGPT podoben študentom, ki na izpitu ne vedo vsega in se potem poskušajo izmuzniti

času posvečali slovenski raziskovalci. »Gre za področje, ki se ukvarja s tem, kako narediti sisteme, ki bi pomagali in nekako pametno reagirali na dogajanje v domačem okolju. Sistemi, ki bi zaznavali, kaj človek počne, in se odzvali, če bi bilo treba oziroma

»ChatGPT je bil zagotovo prelomnica v razvoju jezikovnih modelov. Ti so seveda obstajali že prej, ampak ta je res velik, temelji na ogromnih količinah podatkov in ima vgrajen sistem popravljanja napak, kar pomeni, da se tudi sproti uči, kaj so dobri in primerni odgovori. Po drugi strani pa je navdušil javnost zaradi svoje proste dostopnosti.«

odgovoru, s čimer se je strinjal tudi Žnidaršič. »Da, podobno kot študent. Če o neki stvari ne ve dosti, pa potem pove nekaj drugega,« je dejal v smehu.

Področje ambientalne inteligence

Vseeno pa je strojno učenje veliko več kot le ChatGPT. »Uporabnih je še cela vrsta drugih stvari, sploh v industriji. Od napovedovanja o tem, kaj bodo ljudje nakupovali, s katerim se pravzaprav srečujemo vsak dan, ko svoje kartice s popusti uveljavljamo pri blagajnah, do prepoznavanja izdelkov, ki niso primerni za nadaljnjo rabo. Teh uporab je precej in potencial je strašansko velik,« je pojasnil Žnidaršič. Pogovor je nanesel tudi na enega od sistemov ambientalne inteligence za pomoč ljudem, ki so se mu v zadnjem

ma če si človek to želi,« je obrazil Žnidaršič. Kot je povedal, so se v zadnjem času veliko ukvarjali s projektom, kjer so poskušali narediti sistem, ki bi ljudem sugeriral, kako naj ohranjajo kakovost življenja. »Opazovali smo mobilnost, predvsem ali so zmožni hoditi po stopnicah, stati brez opore in sesti oziroma vstati. Testirali smo, ali se te stvari da zaznavati, ideja pa je bila, da bi sistem, če bi opazil, da je človek začel težje vstajati, sugeriral določene zadeve. Sodelovali smo s Sočo, kjer pa jih je zanimalo predvsem, kako bi te zaznave lahko aplicirali na osebe, ki potrebujejo rehabilitacijo. Da bi sistem na primer zaznal, kdaj oseba narobe izvaja vaje.« Področje umetne inteligence zares ponuja različne potencialne, ki pa jih bo treba v prihodnosti še bolje raziskati.

Jezikovni model ChatGPT je v zadnjem času tema številnih debat, model pa je zaradi svojih zmogljivosti presenetil tudi raziskovalce. / Foto: Nika Toporiš

podlagi spremenljivk nam lahko prinese vpogled v podatke ali pa ga uporabimo za napovedovanje,« je razložil Žnidaršič.

ChatGPT presenetil raziskovalce

Tema, ki se ji v trenutnem času hitre rasti jezikovnih orodij govorca nista mogla izogniti, je vsekakor ChatGPT. To je napreden jezikovni model, ki ga je razvil podjetje OpenAI in je sposoben razumeti naravni jezik in odgovarjati na vprašanja ter izvajati pogovore s človekom na način, ki simulira človeško razumevanje. »ChatGPT je bil zagotovo prelomnica v razvoju jezikovnih modelov. Ti so

kaj so dobri in primerni odgovori. Po drugi strani pa je navdušil javnost zaradi svoje proste dostopnosti,« je pojasnil Žnidaršič in poudaril, da pa je ChatGPT vseeno presenetil tudi raziskovalce, in sicer v tem smislu, kako malo napak naredi. Kot je povedal, se ob uporabi omenjenega jezikovnega modela človek počuti nagoovorjenega zaradi dejstva, da za svoje odgovore uporablja besedila, ki so jih napisali ljudje. »Ugiba verjetnost naslednje besede in logično je, da je vse skupaj videti zelo človeško, če so avtorji podatkov, iz katerih črpa, ljudje,« je še dejal in ob tem poudaril, da napake, ki jih dela ChatGPT, temeljijo na

k

KOMENTAR
ANA ŠUBIC

Hrana in revščina

Včeraj je bil svetovni dan hrane, danes pa je mednarodni dan boja proti revščini. Čeprav zgolj naključje, ni prav nič narobe, da sta ta dneva tako skupaj. Ljudje, ki živijo v revščini, se soočajo s pomanjkanjem hrane pa tudi drugih dobrin in storitev, ki pritičejo dostojnemu življenju. Čeprav je po podatkih statističnega urada slovenske republike med najnižjimi v EU, pa je bilo tveganju revščine lani vseeno izpostavljenih dobrih 12 odstotkov ali 251 tisoč prebivalcev Slovenije. Njihovi dohodki na odraslega člana gospodinjstva so bili pod pragom tveganja revščine oz. 827 evri na mesec, sicer pa naj bi bilo pri nas resno materialno in socialno prikrajšanih oseb okoli 29 tisoč.

Letošnji svetovni dan hrane je v ospredje postavil vodo in je pod sloganom »Voda je življenje, voda je hrana. Nikogar ne puščamo ob strani« pozval k spoštljivemu ravnanju z njo. Kar 2,4 milijarde ljudi živi v državah s pomanjkanjem vode. Brez nje ne bi bilo hrane in tudi ne življenja. Ob naraščanju svetovnega prebivalstva (do leta 2050 naj bi nas bilo več kot devet milijard) vprašanje preprečevanja lakote še nikoli ni bilo bolj aktualno, se zavedajo tudi na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Opozorili, da bo za učinkovito soočanje z izzivi, povezanimi z vodo, treba zagotoviti učinkovito porabo vode v

kmetijstvu, najti načine za novno uporabo odpadne vode, zaščititi vode in vodne prehranske sisteme ter zagotoviti dostopno hrano za vsakogar.

Svetovni dan hrane sicer poudarja, da ta ni privilegij, pač pa pravica vsakega posameznika. A v praksi ni tako. Ne le v revnejših državah, tudi med nami so taki, ki hrane nimajo v izobilju ali pa lahko o kakovostni le sanjajo. Ob tem zbode podatek, da je lani v slovenskih gospodinjstvih nastalo okoli 70 tisoč ton odpadne hrane, kar pomeni, da je štiriclanska družina zavrnila v povprečju 133 kilogramov hrane. Z okoljskega vidika je to nepotreben odpad, ki bi se mu s skrbnejšim načrtovanjem obrokov lahko izognili oz. ga vsaj zmanjšali. Problematika je pereča in tako v zadnjih letih zaznamujemo tudi dan brez zavržene hrane (24. april). Da bodo naši otroci razvili pravi odnos do hrane, morajo imeti ustrezen zgled v domačem okolju. Pohvalno je, da jih tudi v nekaterih šolah in vrtcih ozaveščajo o problematiki zavržene hrane, jih poučujejo o premišljenem nakupovanju sestavin, o pravih novih jedi iz užitnih ostankov hrane ... Prav je, da jih spomnimo, da so tudi v Sloveniji nekateri njihovi vrstniki lačni.

Hrana in revščina sta tesno prepleteni, svetovna dneva, povezana z njima, pa naj nas nagovorita k odgovornemu ravnanju in tudi k solidarnosti s sočlovekom v takšni ali drugačni stiski.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Bohinjska hiša odpira vrata

Izpraznjene prostore nekdanjega vrtca v Bohinjski Bistrici namenjajo delavnicam medgeneracijskega centra, ki nosi ime Bohinjska hiša.

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – V spomladi izpraznjenih prostorih nekdanjega vrtca v Bohinjski Bistrici bo s tem tednom že zaživel medgeneracijski center, poimenovali so ga Bohinjska hiša. Center za zdaj deluje kot pilotni projekt in odpira vrata vsem generacijam Bohinj in Bohinjcev, je poudaril župan Jože Sodja. Program je pripravila Ljudska univerza Radovljica, financira ga Občina Bohinj, zato so dejavnosti za občane Bohinja brezplačne.

»Naša Bohinjska hiša je namenjena predvsem sodelovanju med generacijami občank in občanov. V njej bo zaživel medgeneracijski center, prav tako pa bo v Bohinjski hiši prostor za dejavnosti različnih bohinjskih društev. V hiši se je našel prostor tudi za poslovne prostore in sodelavno pisarno oziroma coworking. Pri tem pa nismo pozabili na različne delavnice in najem

prostorov za družabna srečanja,« še poudarja župan Sodja. Občani bodo prostore lahko za svoje prostotane in društvene aktivnosti tudi najeli.

Program medgeneracijskega centra se začne z ustvarjalnimi delavnicami za otroke, ki jih bo ob ponedeljkih popoldan vodila Mojca Ahčin Rozman, ob torkih dopoldan bo na sporedu tečaj slovenščine za tujce, namenjen predvsem Ukrajincem, popoldan pa otroke vseh starosti vabijo na capoeiro, afro-brazilsko veščino, ki združuje elemente borilnih veščin, akrobatike, plesa in glasbe. Tečaj bo vodila Vesna Cesar. V sredo dopoldan se začne delavnica makrameja, umetnosti vozlanja v vzorce, izvajalka je Neja Žmitek, v četrtek pa delavnica botaničnega risanja, ki jo bo vodila Caroline A. Y. Bernik. V četrtek zvečer se bo začel še začetni tečaj nemščine za odrasle, vodila ga bo Vesna Arh.

Asfaltiranje ceste v Vintgar

URŠKA PETERNEL

Blejska Dobrava – Občina Jesenice se je odločila asfaltirati gozdno cesto, ki z Blejske Dobreve mimo pokopališča pelje v Vintgar. Izvajalec Gorenjska gradbena družba je dela opravila prejšnji teden. Ob tem pa na Občini Jesenice prek spletne

ankete želijo izvedeti tudi mnenje krajanov Blejske Dobreve glede urejanja soteske. Oglede namreč v zadnjih letih poteka enosmerno z izhodom na Blejski Dobravi. »Želimo si, da bi našli pravo ravnotežje med življenjem na vasi, priložnostmi za delo in turističnim obiskom,« so poudarili na občini.

Odprtje ceste skozi dolino Radovne

Radovna – Konec prejšnjega tedna so odprli državno regionalno cesto skozi Radovno, cesti v Krmo in Kot ostajata do nadaljnjega zaprti zaradi vzdrževalnih del in odprave posledic vetroloma.

Minister obiskal dom

Minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac si je ogledal Dom dr. Janka Benedika v Radovljici.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – V petek je Dom dr. Janka Benedika obiskal minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac, ki se je o aktualnih zadevah na področju skrbi za starejše pogovarjal z direktorjem doma Alenom Grilom, predsednikom sveta zavoda Simonom Resmanom in radovljiškim županom Ciriлом Globočnikom.

»Z vodstvom doma in županom smo se pogovarjali predvsem o temah s področja dolgotrajne oskrbe, predstavili so mi izvedeno investicijo v obnovo doma, dogovorili pa smo se tudi o sodelovanju za naprej,« je obisk na kratko povzel minister Maljevac.

Pogovarjali so se tudi o načrtovani gradnji novega doma za starejše v Kamni Gorici. »Načelna podpora ministrstva obstaja, projekt pa je treba dobro razviti. Verjamem, da ga lahko najbolje razvijemo v sodelovanju, tako da bo služil v prid ljudi, ki morajo biti v ospredju našega dela. Torej: graditi moramo tisto, kar je dobro za ljudi, in ne zgolj zidov,« je poudaril minister.

Župan Radovljice Ciril Globočnik, minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac, direktor Doma dr. Janka Benedika Alen Gril in predsednik sveta zavoda Simon Resman

Kot je povedal Simon Resman, predsednik sveta zavoda Doma dr. Janka Benedika, je vzpostavitev enote doma starejših občanov v Kamni Gorici prednostna naloga. »Minister nam je obljubil, da nam bo pomagal pri pripravi projekta, sicer pa je že dogovorjeno, da projekt do gradbenega dovoljenja pripelje občina, potem pa izvedbo nadaljuje ministrstvo. V proračunu občine

je denar za pridobitev gradbenega dovoljenja zagotovljen, minister pa pravi, da ima tudi država pripravljena tako sredstva kot razpise za investicijo.«

Z obiskom je bil zadovoljen tudi direktor Doma dr. Janka Benedika Alen Gril. »Kar me posebno veseli, je dejstvo, da bomo kot predstavniki doma vključeni v implementacijo zakona o dolgotrajni oskrbi,

in sicer na področju specializacij pri izvajanju zdravstvene nege. To je področje, na katerem veljamo za primer dobre prakse; tudi zato, ker smo kadrovsko dovolj močni. Minister pa nas je povabil tudi v koordinacijsko skupino na ministrstvu, ki bo delovala na področju preprečevanja nasilja v domovih za starejše,« je po koncu srečanja povedal direktor doma.

V spremembo plovbnega režima

Občina Bled bo pristopila k spremembi plovbnega režima, s čimer želi zagotoviti večji red ter varnost na Blejskem jezeru in otoku.

MAŠA LIKOSAR

Bled – V letošnjem poletju je po besedah blejskega župana Antona Mežana na Blejskem jezeru vladal kaos. »V pretekli sezoni, ki je bila zaznamovana z neurji, se je izkazalo, da je na jezeru bistveno preveč vozil, zato moramo v prvi vrsti omejiti pristanke na Blejskem otoku, saj gre za omejeno območje, poleg tega je otok kulturni spomenik državnega pomena,« je poudaril Mežan.

Da bi zagotovili večji red ter varnost na jezeru in otoku, ki sta po mnenju Mežana premajhna, da bi lahko sprejela večjo količino plovil, bodo predvidoma po novem letu pristopili k spremembi plovbnega režima. Ob tem si bodo prizadevali omejiti prihode na otok s plovili, kot so supi, čolni, kajaki, kanuji in po novem tudi električnimi lebdečimi deskami, ki so jih letos opazili na jezeru. »Tovrstne deske, ki naj bi lahko dosegle hitrost celo do petdeset kilometrov na uro,

Na Bledu si prizadevajo, da bi na Blejskem otoku lahko pristajali le še pletne, najeti čolni in čolni, ki oskrbujejo otok. / Foto: Tina Dokl

plujejo med glavami kopalcev, in če bomo na jezeru dopuščali tako stanje, je le še vprašanje časa, kdaj se bo pripetila nesreča, zato je nujno, da ukrepamo prej.«

Konkretne spremembe plovbnega režima še niso določene, a kot je pojasnil Mežan, si želijo doseči, da bi na otoku lahko pristajali le še

lesene pletne, čolni, ki jih obiskovalci najamejo na obali Blejskega jezera, in čolni, ki oskrbujejo Blejski otok. Ob tem se zaveda, da bodo ukrepi morda za nekatere nesprejemljivi, a prepričan je, da so nujni. »Spremembe bomo skušali doseči v pogovoru z vsemi deležniki, vsekakor pa ne smemo več dopustiti, da

na jezeru in otoku vlada kaos in da se z nedovoljeno plovbo in pristanke na otoku dela škoda.« Poleg tega bi bilo po njegovem mnenju smiselno omejiti tudi kopanje na območju samega otoka, saj tam ni urejenih plaž. Spremembe bi po njegovih napovedih v veljavo lahko stopile že v naslednji sezoni.

GRIL

BELJAK/VILLACH
NAKUPOVALNI CENTER ATRIO

Sanjsko lepa zaposlitev! V naši poslovalnici v nakupovalnem centru Atrio zaposlimo

ŠIVILJO/KROJAČA
(Schneider/in)

Obseg dela po dogovoru - 30 oz. 40 ur na teden - 3 oz. 4 dni. Pogoji je osnovno znanje nemščine, pisno in pogovorno, dobro poznavanje tega delovnega področja in da ste sposobni delati v timu. Mesečna plača 1700 EUR bruto, 14 plač letno. Prosimo, javite se nam po telefonu: 0043 664 144 26 26 - Maximilian Gril
www.gril.at

Tretji grbinasti poligon iz žindre

Na Bledu so odprli trajnostni grbinasti poligon iz žindre, ki je tretji tovrstni v Sloveniji.

MAŠA LIKOSAR

Bled – Sodelovanje med Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez in Skupino SIJ je obrodilo še en grbinasti poligon iz žindre, ki je stranski proizvod jeklarske industrije in jo pri gradnji poligona uporabljajo za izdelavo grbin in zavojev. V Sloveniji obstajajo le trije takšni poligoni, poleg Kranja in Koroske Bele ga imajo po novem tudi na Bledu. Peterica partnerjev, OKS, Občina Bled, Skupina SIJ, njena družba SIJ Acroni in podjetje Planapark, je tako prispevala k zmanjšanju porabe naravnih virov tudi na področju športne infrastrukture in poligonu dodala trajnostno noto. »Namesto drobljenca, torej naravnega kamna, je bilo pri gradnji uporabljeno približno tisoč ton žindre,« je povedala vodja korporativnega komuniciranja pri Skupini SIJ Sara Wagner.

Nove pridobitve na Bledu so se razveselili zlasti otroci. / Foto: Tina Dokl

Kolesarski poligon je nastal v sklopu projekta Moj kraj, moj projekt, za katerega je Občina Bled namenila 50 tisoč evrov. Na petkovi

slovesnosti ob odprtju je blejski župan Anton Mežan dejal, da se je s tem uresničila dolgoletna želja domačinov, zlasti najmlajših. Pozval jih

je, da spoštujejo novo pridobitev, njeno okolico in da poligon uporabljajo varno. »Bled ima svetlo prihodnost v kolesarstvu, konec

naslednjega leta bomo odprli koledarsko povezavo med Bledom in Bohinjem. To pomeni, da bo pri nas vedno več kolesarjev, zato bomo še več pozornosti namenili kolesarskemu turizmu,« je dejal župan. Ob tem so se na

Namesto drobljenca, torej naravnega kamna, je bilo pri gradnji grbinastega poligona na Bledu uporabljeno približno tisoč ton žindre.

Bledu razveselili tudi otroškega igrišča in šestih kolesarskih postajališč, ki so plod projekta Medgeneracijski živžav – Ureditev rekreativnih površin za medgeneracijsko druženje.

V petek sta zbrane pozdravila še podpredsednik OKS ZŠZ Miran Kos in Janez Bajda, direktor podjetja Planapark, ki je poligon zgradilo.

Obletnica društva, Besedarij in knjiga

Tržič – Ob 75-letnici Društva upokojencev Tržič, 10-letnici Besedarij, predstavitvi knjige Zdravila za dušo in telo avtorice Irme Lipovec ter počastitvi mednarodnega dneva starejših bo v soboto, 21. oktobra, ob 18. uri prireditev v Kulturnem centru Tržič. V programu bodo sodelovali: Mešani pevski zbor Društva upokojencev Tržič, plesalke KUD Leyli pod vodstvom Iris Zavelcina, mladi člani KUD Lom pod Storžičem z Janjo Meglič, Nano Peharc in Mileno Hostnik, raper Jošt Tadvan Urbanc - Joe Joe in Mojca Marija Bedenik. Rdeča nit prireditve bo vsebina knjige Zdravila za dušo in telo. Prireditev, ki jo je omogočila Občina Tržič, organizira Društvo upokojencev Tržič.

Muzejski večer

Mojstrana – V Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani bo ta petek ob 18. uri Muzejski večer, na katerem se bo ob predstavitvi kataloga ob izteku razstave o športnem plezanju Po prstih v stene avtorica Saša Mesec pogovarjala s športno plezalco Natalijo Gros Kunaver.

Na Jesenicah po novem največji Eurospin v Sloveniji

Minuli četrtek je svoja vrata odprla največja Eurospinova trgovina v Sloveniji, ki se ponaša s kar 1200 m² prodajnih površin, polnih kakovostnih izdelkov lastnih blagovnih znamk ter 144 parkirnih mest, preprost dostop pa je urejen tudi za kolesarje in invalide. Pričakovani polni kupci so že pred odprtjem dobrodu zapolnili prostor pred vhodom.

Kupci bodo na Skladišni ulici 17 na Jesenicah vse od 12. oktobra dalje lahko od ponedeljka do sobote od 8. do 20. ure uživali v pestri Eurospinovi ponudbi, ki ponuja najboljše razmerje med kakovostjo in ceno. Ravno zaradi svojih kakovostnih izdelkov se podjetje ponaša z različnimi priznanji, kot so izbran produkt trgovskih znamk leta 2023 (8 nagrajenih izdelkov), odlični pekovski izdelek 2023 (12 nagrajenih izdelkov), odlična kakovost in Best Buy Award. »Veseli me, da se je Eurospin preselil v nove, večje in svetlejši prostore. Prepričan sem, da bodo Jeseničanke in Jeseničani od zdaj deležni še prijetnejše nakupovalne izkušnje. V imenu celotne občine vam izrekam ponovno dobrodošlico in vam še naprej želim veliko uspeha,« je poudaril župan Občine

Jesenice mag. Peter Bohinec po tem, ko je skupaj z Matjažem Komarjem, izvršnim direktorjem v podjetju Eurospin Eko, d. o. o., in Francescom Fergnanijem, generalnim direktorjem podjetja, prerezal trak. Kupci so z navdušenjem občudovali nove prostore, kakovostno ponudbo in nizko ceno. »Super, čudovito. Krasne cene, krasna ponudba in lokacija,« je dejala Midheta Filipović, podobno mnenje pa je izrazila tudi Marjetka Selan: »Potrebovali smo takšno trgovino, radi pridemo zaradi ugodnih nakupov in dobrih izdelkov.« Nova trgovina se uvršča v mrežo 56 Eurospinovih trgovin po Sloveniji. »Mrežo poslovalnic ves čas dopolnjujemo z dodajanjem novih trgovin ali s prenovo obstoječih. Še posebno pri prenovi upoštevamo vse aktualne smernice na področju

Natalija Pagon, vodja marketinga podjetja Eurospin Eko, d. o. o., je v imenu podjetja predala ček za 2.000 evrov društvu za pomoč osebam s posebnimi potrebami Lepa si.

Matjaž Komar, izvršni direktor, Borut Švara, direktor prodaje, Natalija Pagon, vodja marketinga, Francesco Fergnani, generalni direktor, in jeseniški župan Peter Bohinec

trajnosti, zagotavljamo veliko naravne svetlobe in uvajamo novosti, kot so npr. polnilne postaje na parkirišču za polnjenje električnih motornih vozil,« je povedal Borut Švara, direktor prodaje v podjetju Eurospin Eko, d. o. o. Ob tem velja poudariti, da stara lokacija trgovine na Spodnjem Plavžu ostaja odprta do konca leta v obliki outlet trgovine, v kateri bodo svojim kupcem nudili ugodne nakupe neživilskih izdelkov po znižanih cenah, novo trgovino, največjo Eurospinovo v Sloveniji, pa bodo v kratkem dopolnili še z lastno sončno elektrarno in polnilnico za električne avtomobile.

Poleg pestre ponudbe, živahne glasbe, kolesa sreče, pogostitve in navdušenih kupcev je odprtje zaznamovala tudi Eurospinova dobredelna nota. Natalija Pagon, vodja marketinga podjetja

Eurospin Eko, d. o. o., je v imenu podjetja predala ček za 2.000 evrov društvu za pomoč osebam s posebnimi potrebami Lepa si, ki ga je prevzela predsednica društva Jerneja Oblak. »Vsakič, ko odpremo novo trgovino v Sloveniji ali pa popolnoma prenovimo obstoječo, podrobno preverimo, kako še lahko pomagamo lokalni skupnosti,« je pojasnila Natalija Pagon in dodala, da so ljudje, s katerimi prihajajo v stik, zanje pomembna vrednota. »Društvo Lepa si ima pomembno vlogo na Jesenicah, saj ustvarja okolje, ki osebam s posebnimi potrebami omogoča kakovostno preživljanje prostega časa, vključevanje v zunanje okolje in zaposlitev. To pa je tudi eden ključnih stebrov Eurospinovega poslanstva na področju kadrovskega menedžmenta,« je še poudarila.

Nova šola ostaja prioriteta

Občina Medvode je pred dobrim mesecem na Upravno enoto Ljubljana oddala vlogo za izdajo gradbenega dovoljenja za novo osnovno šolo v Preski.

MAJA BERTONCELJ

Medvode – Ocenjena vrednost celotnega projekta, največjega v zgodovini Občine Medvode, je trenutno okrog 15 milijonov evrov. Zagotavljanje potrebnih finančnih sredstev bo zahtevno.

Na junijski seji je Občinski svet Občine Medvode sprejel Odlok o ustanovitvi proračunskega sklada za nadomestno gradnjo OŠ Preska, v katerem bodo zbirali finančna sredstva za

Nova osnovna šola v Preski je predvidena na novi lokaciji, v bližini Osemenjevalnega centra Preska.

novo osnovno šolo. V letošnjem proračunu sta za projekt rezervirana dva milijona evrov. Kot pojasnjujejo na občini, so ta sredstva zaradi nujne sanacije po poplavih trenutno pod vprašajem, dodajajo pa, da gradnja še vedno ostaja prioriteta med večjimi investicijskimi projekti. »Na dinamiko pridobivanja gradbenega dovoljenja poplave ne bodo vplivale. Bomo pa videli, kako bo proti koncu leta s financami, ali nam bo v sklad uspelo dodati dva milijona evrov ali bomo

morali sredstva znižati. Nihakor pa se temu projektu ne nameravamo odpovedati,« je povedal župan Medvod Nejc Smole.

Nova osnovna šola v Preski je predvidena na novi lokaciji, v bližini Osemenjevalnega centra Preska. Najbližji prebivalci so podali pripombe predvsem na zagotovitev nove cestne povezave, saj da je obstoječa Bizantova cesta ozka in neprimerena za glavno dostopno cesto do nove šole, česar se na občini zavedajo. »Pri tem projektu smo se odločili, da vložimo vlogo za gradbeno dovoljenje, prebivalcem v Preski pa dajemo zelo jasno zavezo, da se gradnja navkljub pridobljenemu gradbenemu dovoljenju ne bo začela pred sprejemom Občinskega prostorskega načrta, kjer je med glavnimi strateškimi pobudami prav umestitev nove ceste do nove šole. Ocenjujem, da ko bomo ministrstvu za kmetijstvo, ki bo tukaj ključni soglasodajalec, predstavili, za kako pomembno cesto gre, bodo to razumeli,« je zaveza župana tamkajšnjim prebivalcem.

Po pridobljenem gradbenem dovoljenju bo izpolnjen pogoj za kandidiranje na morebitnih objavljenih razpisih.

V rovih izstopajoča trajnostna zgodba

Na letošnjem seznamu stotih najbolj trajnostnih zgodb na svetu se je znašel tudi Kranj z informacijskim centrom o človeški ribici SOS Proteus v kranjskih rovih.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Globalna organizacija Green Destinations s sedežem na Nizozemskem je na letošnji seznam 100 najbolj trajnostnih zgodb na svetu (Green Destinations Top 100 Stories) kot primer izstopajoče dobre prakse uvrstila tudi Kranj. Poleg gorenjske prestolnice je na seznamu, ki so ga razkrili prejšnji teden na konferenci v estonskem Talinu, še pet slovenskih destinacij: Ljubljana, Šaleška dolina, Brežice, Jeruzalem, Miren Kras in Kranj. Konferenca v Talinu je bila sicer namenjena spodbujanju povezovanja med deležniki v turizmu in odkrivanju ter deljenju najboljših trajnostnih rešitev in prakse za učinkovito upravljanje turističnih destinacij.

Kranj so na seznam stotih najboljših trajnostnih zgodb na svetu uvrstili zaradi informacijskega centra o človeški ribici SOS Proteus z zgodbo S človeško ribico si delimo potrebo po čistih in pitnih podzemeljskih vodah. Center sta Mestna občina Kranj in Zavod Jamski laboratorij Tular v javno-zasebnem partnerstvu konec lanskega leta odprla v rovih pod starim

Informacijski center SOS Proteus v kranjskih rovih je predvsem izobraževalne in raziskovalne narave, sta ob odprtju centra poudarila zakonca Gregor in Magdalena Aljančič iz Zavoda Jamski laboratorij Tular, ki je idejni pobudnik in upravljavac info centra. / Foto: Primož Pičulin

Kranjem. Kot so razložili, je zgodba človeške ribice, najbolj znane jamske živali na svetu, šolski primer ogrožene jamske biotske raznovrstnosti in simbolizira smisel prizadevanj za ohranitev podtalnice, najpomembnejšega vira pitne vode.

Info center SOS Proteus so ustanovili, da bi po dvesto letih javnega prikaza človeške ribice uvedli inovativne rešitve: posredovanje informacij iz prve roke oziroma od strokovnjakov, dobrobit za biotsko raznovrstnost

z reševanjem človeške ribice, spremljanje vpliva obiskovalcev na dobro počutje živali in trajnostno upravljanje (vlaganje v raziskave, ohranjanje in ozaveščanje javnosti). V njem so na ogled rešene človeške ribice, ki so jih poplave podzemnih voda izplaknile na površje, kjer sicer ne bi preživele. Tako prikazovanje človeške ribice javnosti nima negativnega vpliva na naravo in je živalim prijazno.

Info center SOS Proteus je bil tudi eden od vodilnih

projektov, ki je prispeval k dvema visokima nagradama za mesto Kranj: evropska destinacija odličnosti 2023 in Slovenia Green Destination Platinum, omenjali pa so ga tudi ugledni mednarodni mediji (Guardian, Times).

Green Destinations je nizozemska organizacija, ki deluje na področju ocenjevanja, razvoja veščin in certificiranja destinacij ter podjetij, ki se zavezujejo k trajnostnemu turizmu. Leta 2016 je Slovenijo razglasila za prvo zeleno državo na svetu.

V Bibi in Čenči praznovali

V vrtcih Biba in Čenča, ki sta enoti Kranjskih vrtcev, so s krajšima slovesnostma zaznamovali petdesetletnico delovanja. V obeh imajo po tri oddelke otrok.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Pred dnevi so v vrtcih Biba v Bitnjah in Čenča na Klancu v Kranju, ki sta del Kranjskih vrtcev, praznovali petdeseto obletnico odprtja. V obeh vrtcih, ki sta začela delovati marca 1973, so pripravili kratki slovesnosti in poudarili, da se v okolju, kjer delujeta, dobro počutijo. Medtem ko vrtec Biba od lani deluje v novih prostorih, je stavba vrtca Čenča še prvotna, iz leta 1973, ki pa je letos doživela energetska sanacija. V obeh vrtcih imajo sicer po tri oddelke – po enega za prvo starostno obdobje in po dva za drugo.

Manja Zorko, podžupanja: »Pred petdesetimi leti se je v Kranju zgradilo kar

nekaj pomembnih objektov – poleg vrtcev Čenča in Biba na primer tudi dom upokojencev na Planini. To je bilo leto velikih gradenj, vedno več zaposlenih je bilo v Kranju in s tem so se večale

potrebe za vzgojo in varstvo otrok. Vesela sem, da otroci radi hodijo vrtec, in hvala lepa vsem vzgojiteljem in vzgojiteljicam, skupaj z vodstvom Kranjskega vrtca, da skrbijo, da so vrtci

V obeh vrtcih so se otroci razveselili novih igrac ... / Foto: Tina Dokl

... in slastne torte. / Foto: Primož Pičulin

nek dom in tople prostor za naše otroke.«

»Večina naših enot je starih okoli petdeset let, leta 2026 pa bomo praznovali šestdesetletnico Kranjskih vrtcev. Današnji izzivi so pridobitev novih vrtcev in obnova starih, saj so glede na spreminjanje zakonodaje in prostorskih načrtov vrtci premajhni. Velik izziv so tuji otroci, predvsem zaradi jezika in drugega načina

dela z njimi. Na tem področju bi morala država poiskati sistemsko rešitev. V Kranju si za to precej prizadevamo, a za zdaj nismo uspešni. Kadra v Kranjskih vrtcih ne primanjkuje, me pa žalosti, da se sprejemajo taki zakoni, da je lahko že vsak dober za vrtec in šolo. Tu sem morda jaz bolj zahtevna,« je povedala Urška Kežar, direktorica Kranjskih vrtcev. Kot je dodala, so v letošnjem šolskem

letu v njihove vrtce lahko sprejeli vse vpisane otroke, skupaj 1470, ki so izpolnjevali pogoj za vpis, torej da so bili stari najmanj enajst mesecev. »Morda je kateri otrok ostal doma, ker ni bil sprejet v točno določeno enoto ali pa še ne izpolnjuje pogoja,« je dejala. Med večjimi investicijami v vrtce v Kranju pa je omenila nov vrtec Sonček, ki bo iz trioddelnega zrasel v sedemoddelnega.

Na obisku pri »kraljih kamene dobe«

V Marmorju Hotavlje so minulo soboto odprli vrata učencem in dijakom ter njihovim staršem, da bi jim predstavili poklice v svojem podjetju in projekte, ki jih izvajajo po svetu, pa tudi, kako nastajajo izdelki in katera znanja potrebujejo njihovi zaposleni.

MATEJA RANT

Hotavlje – Okrog sto učencev in dijakov se je skupaj s starši udeležilo dneva odprtih vrat v podjetju Marmor Hotavlje, ki so ga pripravili drugo leto zapored. Na ta način jim želijo približati poklice, ki jih opravljajo njihovi zaposleni, obenem pa prikažejo, kako v podjetju izvajajo projekte od ideje do končne izvedbe.

Podjetje s tristoletno tradicijo obdelave kamna jim je najprej predstavila vodja prodaje za Slovenijo in Avstrijo Helena Selak. »Ta čas smo vodilno kamnoseško podjetje na svetu, saj se ukvarjamo s celostno rešitvijo: od ideje do izvedbe. Takih podjetij ni veliko.« Leta 2019 so jim podelili tudi naziv kralji kamene dobe. Svoje delo so v nadaljevanju predstavili vodja projektov Boštjan Reberšek, Martin Jenko iz oddelka kalkulacij, logist Luka Kanc, vodja tehnologije Luka Romih, vodja strojne delavnice Jurij Markelj, kamnosek Arnes Dženan, Domen

Dan odprtih vrat v podjetju Marmor Hotavlje / Foto: Tina Dokl

Kolman iz oddelka montaže, serviser Boštjan Reberšek in Mojca Čerpnjak iz marketinga. Na ta način so pokazali, da je v izdelavo posameznega izdelka vključeni veliko različnih poklicnih profilov – od arhitektov do vodij projektov, strojnikov, gradbenikov in kamnosekov, v podjetju zaposlujejo tudi strojne operaterje, kalkulante, koordinatorje, tehnične risarje, ekonomiste in logiste. Kot so poudarili

zaposleni, težaškega dela v podjetju praktično ni več, saj veliko dela opravijo stroji. Vsak njihov izdelek je unikat. Vodja kadrovske službe Klara Baran Babnik je poudarila, da je njihova naloga, da se vsi zaposleni počutijo dobro, zato delo poteka v eni izmeni, vsem nudijo topel obrok, za dobro vzdušje v kolektivu poskrbijo tudi z raznimi družabnimi in športnimi dogodki za zaposlene. Svojo izkušnjo

z delom v Marmorju Hotavlje sta na koncu predstavila še kadrovske študenti Filip Krek in Tilen Mrak, ki je letos v podjetju opravljal počitniško delo. Navdušena sta bila nad raznolikim delom in pridobljenim znanjem. Ob tem je Helena Selak poudarila, da je izobrazba pri njih seveda pomembna, a ni na prvem mestu, saj delo v podjetju lahko najde vsak, ki se je pripravljen učiti ter je odgovoren in predan.

Obletnica v novih prostorih

V prenovljenih prostorih nekdanje picerije v Podlubniku so minulo sredo uradno odprli Dnevni center za mlade ter hkrati praznovali desetletnico delovanja.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – S pesmijo starejših, ki se dopoldne v prostorih Dnevnega centra za mlade v Podlubniku družijo v Srečevalnici, se je slovesno začela sredina prireditve, ki je bila vesel dogodek tako za otroke kot njihove starše, pa tudi zaposlene v škofjeloški enoti Centra za socialno delo Gorenjska. Ob desetletnici delovanja so namreč dobili nove, večje prostore, ki imajo tudi teraso in so le nekaj korakov oddaljeni od prejšnjih.

Kot je povedala pomočnica direktorice Centra za socialno delo Gorenjska, enote Škofja Loka, Ivana Košir Erman, je Dnevni center za mlade v Podlubniku res star deset let, njegove korenine pa segajo že v leto 1991, ko so na Centru za socialno delo v Škofji Loki začeli izvajati poseben program z nazivom Preventivna

Zbrani, zlasti najmlajši, so v novih prostorih komaj čakali, da upihnejo svečke na torti.

/ Foto: Vilma Stanovnik

vzgojna dejavnost, ki je bil namenjen otrokom in mladostnikom s težavami v odraščanju. Nadgradnja tega je bil Dnevni center za otroke in mladostnike, ki ga financirata občina in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

»Ob popoldnevh se v centru ustvarja, raziskuje, pogovarja, uči in sproščanja. Tu se dobi pomoč in podpora pri premagovanju učnih težav, pri različnih osebnih stiskah ali pa otroci dobijo zgolj družbo za pestro popoldne,« je

tudi povedala Ivana Košir Erman.

Zbrane je v imenu Občine Škofja Loka pozdravila podžupanja Tina Teržan, otroci pa so komaj čakali, da so v novih prostorih upihnili rojstnodnevni svečke na praznični torti.

Doslej največji projekt za skupnost

Rotary club Škofja Loka je za oškodovane v avgustovskih poplavah zbral že skoraj 220.000 evrov.

KLARA MRAK

Škofja Loka – Kot so zapisali v Rotary klubu Škofja Loka, so na prvem sestanku skromno ciljali na 40.000 evrov nabirke in pomoči do 20 osebam, a so po dveh mesecih presegle vsa pričakovanja tako po obsegu pomoči, kot po odzivu rotarijcev in prijateljev. Dobrih 107.000 evrov je zbralo 16 Rotary klubov iz Slovenije, Italije, Nemčije, Srbije in Turčije, 93.000 evrov je zbralo 28 podjetij, skoraj 18.000 evrov pa je doniralo 78 posameznikov. »Iskren stisk roke, kakšna solza v očeh in neizmerne hvaležnost prejemnikov naše pomoči je bila priznanje za naše delo,« je zapisal Marko Murn, predsednik Rotary kluba Škofja Loka.

Pomoč so usmerili na področje občin Škofja Loka, Gorenja vas – Poljane in Žiri. V sodelovanju z Rdečim križem, Karitasom in

Lionsi so, kot so zapisali, prevzemali najhujše primere oškodovanih družin, malih podjetnikov in kmetov, prednost so dali socialno šibkim. Tako so na območju omenjenih treh občin donirali 71 prejemnikom: 58-tim družinam, največ, 28-tim, na območju loške občine, šestim podjetnikom in sedmim kmetom. V zadnjem času so pripravili kar nekaj dobrodelnih prireditev, še ena v vrsti od njih, na kateri lahko darujemo, pa bo 26. oktobra ob 19:30 na Loškem odru, in sicer predstava Agata Visoška. Rotary club Škofja Loka ogled predstave organizira ob zaključku dobrodelne akcije Po predstavi bo sledilo druženje s gostitvijo, priložnost pa bodo izkoristili za zahvalo vsem donatorjem, ki so pomagali zbrati sredstva, da bodo lahko pomagali skupno 75 družinam, obrtnikom in kmetom.

Za pomoč pri sanaciji

ANA JAGODIČ DOŽAN

Adergas – V četrtek, 19. oktobra, ob 19. uri bo v cerkvi Marijinega oznanjenja v Adergasu dobrodelni koncert za pomoč pri obnovi poplavljenih prostorov v osnovni šoli v Cerkljah in Kulturnega hrama Ignacija Borštnika. Sanacija učilnic je v teku, zaključila naj bi se do začetka novembra. Ravnatelj Boštjan Mohorič pričakovanja potrjuje z napovedjo, da se

bodo učenci šestih oddelkov z nadomestnih lokacij vrnili po jesenskih počitnicah. V kulturnem hramu so bili v minulem tednu znova dejavni prostovoljci, pred začetkom obnove pa se mora dvorana še izsušiti. Koncert, na katerem bodo nastopili Dekliški in Fantovski pevski zbor Gimnazije Kranj, Akademski pevski zbor France Prešeren Kranj ter učenci in učitelji Glasbene šole Kranj, organizira Lions klub Brnik.

Akcija zbiranja zelenega odreza

Škofja Loka – Trava, plevel, odcvetele rože, lesni sekanci, slama, listje, veje, lubje ... – vse to med drugim sodi v zeleni odrez. Komunala Škofja Loka skrbi za njegov odvoz ves oktober, in to brezplačno. Kot nam je povedala Jerca Prezelj iz loške Komunalne, je interes občanov z vsako izvedeno akcijo večji. »Do zdaj smo zeleni odrez pobrali že pri 58 strankah. Skupno smo z jesensko akcijo zbrali že dobrih 11.000 ton, v spomladanski akciji smo zbrali dobrih 17.000 ton,« je povedala Prezeljeva. Zeleni odrez odvažajo ob torkih, stranke se tako lahko prijavijo še na zadnji termin, ki bo v torek, 24. oktobra. Stranka lahko odda do dva kubična metra. Sicer pa je do pet kubičnih metrov zelenega odreza mogoče v enem letu brezplačno oddati tudi v Zbirnem centru Draga.

Filatelistična razstava ob jubileju Selc

Selca – V Krekovem domu v Selcih bodo v ponedeljek, 23. oktobra, ob 19. uri odprli filatelistično razstavo ob 1050. obletnici prve pisne omembe Selc. Priložnostno razstavo so pripravili v Filatelističnem društvu Lovro Košir Škofja Loka, poleg tega pa bodo v sodelovanju s krajani Selc in Pošto Slovenije izdali priložnostni poštni žig, spominsko pisemsko ovojnico in razglednico ter osebno poštno znamko z likom škofa Abrahama.

Želimo živeti v miru

◀ 1. stran

Jan Zavrl pravi, da je o državi, ki je že dober teden dni v središču svetovne javnosti, imel pred prihodom popolnoma drugačno podobo, a kmalu je spoznal, da mu lahko ponudi mnogo več, kot je pričakoval – tako v osebnem kot v kariernem smislu. Z njim smo se pogovarjali minuli četrtek, pet dni po tem, ko so v Izraelu zavladale nepredvidljive varnostne razmere.

Izrael je od svoje ustanovitve središče političnih napetosti in konfliktov, zlasti s sosednjimi arabskimi državami in palestinskimi prebivalci. Kako ste vi začutili državo?

Formalno je Izrael judovska država, ki pa pravzaprav združuje mozaik različnih narodov in kultur. Več kot četrtina izraelskih državljanov pripada različnim veroizpovedim, od muslimanov, družov in kristjanov do bahajcev. Poleg tega jim je v delu sveta, kjer praktično ni nafte, uspel ekonomski in tehnološki čudež. Vse več mladih ljudi vidi v Izraelu karierno priložnost in odskočno desko, tudi sam sem jo, saj je država neke vrste tehnološki hub z eno najvišjih stopenj inovativnosti na svetu. Ljudje ob robu vseh konfliktov, političnih nemirov in geostrateških diskusij živijo v sožitju. Vsi smo enaki, vsi si želimo živeti v miru, vsi imamo ne nazadnje radi humus in falafel, ki sta dve bolj priljubljeni jedi v bližnjevzhodni kuhinji.

Pa vendarle ne moremo zanemariti spora med izraelskim in palestinskim ljudstvom, ki že vrsto let bijeta oborožene spopade. Po sobotnem napadu palestinske oborožene skupine Hamas, ki jo Evropska unija opredeljuje kot teroristično organizacijo, je nasilje doslej najhujše razsežnosti

doslej. Kje ste bili v tistem trenutku?

Sobota napada je bila praznična sobota, cel teden smo v Izraelu praznovali. Poleg tega bi morali ravno na ta dan slaviti ženin rojstni dan. Bili smo pri njenih starših in takoj, ko smo se zbudili, smo po televiziji zaslišali novice o nenavadnem in strašnem dogajanju. Sprva nihče ni pomislil, da je stanje tako resno, kot je dejansko bilo. Zgodil se je pokol, kot ga Izrael še ni doživel. O tem so pričali videoposnetki na družbenih omrežjih, televiziji, vsi mediji so poročali o tem. Spremljali smo, kako skrajneži vdirajo v kibuce, rušijo ogrado in za seboj puščajo stotine žrtev. Nepredstavljivi prizori, ki smo jih bili šele po nekaj urah sposobni razumeti in ki so v ljudeh povzročili le eno občutenje – šok. Celotna država je bila šokirana. Spraševali smo se, kako se je to sploh lahko pripetilo, glede na to, da ima Izrael eno najmočnejših in najučinkovitejših obveščevalnih in varnostnih služb. Stanje zaskrbljenosti se je stopnjevalo, ko smo izvedeli za zgodbe ljudi, ki so bili ugrabljeni in pogrešani. Res je, da je bilo v zadnjem letu vedno več napadov, ampak nikakor niso primerljivi s sobotnim dogodkom in človeško tragedijo ter humanitarno krizo, ki je temu sledila. Nihče ni slutil ali pričakoval, da se kaj takega lahko zgodi, za Izraelce je bil to spomin na jom kipur. Moja družina je ostala pri ženinih starših, saj so rakete obstreljevale tudi Tel Aviv in okoliška mesta. Tu se počutimo varno in bomo ostali, dokler se stanje ne umiri, predvsem zavoljo mojih otrok, ki jih ne želimo izpostavljati napadom. Ti nam sicer niso tuji, saj smo jih bili že deležni, a ni prijetno, ko te zbudivo zvok opozorilnih siren,

četudi živimo ob zavedanju, da protiraketni sistem, imenovan Železna kupola, prestreže večino raket.

Že več dni je razglašeno vojno stanje. Zakaj se niste odločili za takojšen umik iz države? Ali se nameravate vrniti v Slovenijo?

Ob takem stanju je ključno, da ohraniš mirno kri in razumno glavo. Poleg tega imamo zaupanje v izraelski varnostni aparat, četudi se mu je ob napadu Hamasu zgodil velik lapsus, o katerem se bo najbrž razpravljalo še vrsto let, morda celo pisale knjige in ustvarjale zgodbe. Z ženo sva se pogovarjala, da bi odšli v Slovenijo, a sva se odločila, da dokler sva popolnoma prepričana, da so otroci na varnem in da vojnega stanja ne bodo občutili, bomo ostali v Izraelu. Država je namreč zelo dobro pripravljena na najrazličnejše scenarije, kar se je že dokazalo po akutnem šoku, ko so se ljudje povezali, stopili skupaj, si pomagali, se pogovarjali in združeno prebrodili prve za duševno zdravje izredno zahtevne čase. Življenje teče dalje, in dokler bo tako, ne nameravamo zapustiti Izraela.

Javno življenje torej ni obstalo?

Ne, javne ustanove v osrednjem delu Izraela, ki je nekoliko oddajen od neposrednega vojnega žarišča, so povečini odprte, tudi zasebna podjetja niso zaustavila delovanja, kdor želi delati, lahko dela. Glavnina prebivalcev sicer dela od doma, podobno kot v času epidemije covid-19. V tem tednu smo več pozornosti namenili organizaciji in skrbi za otroke. Šole in vrtci so bili zaprti, v prihodnjem tednu bo vzpostavljeno šolanje na daljavo. V trenutnem stanju skušamo vzpostaviti normalno rutino, s katero bomo živeli v prihodnje.

Kakšno je sicer trenutno vzdušje v družbi?

Veliko ljudi je z juga prbežalo v središče države, kjer se za zdaj vojna še ni razplamtela, raketnih napadov je manj. Nemudoma smo jim ponudili zatočišče, jim zagotovili hrano, vse osnovne pripomočke za otroke. Zbira se pomoč za vojake in rezerviste, ki so bili vpoklicani. Zavladala je enotnost v prepričanju, da bo na koncu vse v redu. Po zadnjem letu, ko je bila razklanost med Izraelci zaradi načrtovane pravosodne reforme, ki bi omejila pristojnosti vrhovnega sodišča, še bolj občutna, so čez noč vsa nesoglasja in nesporazumi zbledeli, postali so nepomembni.

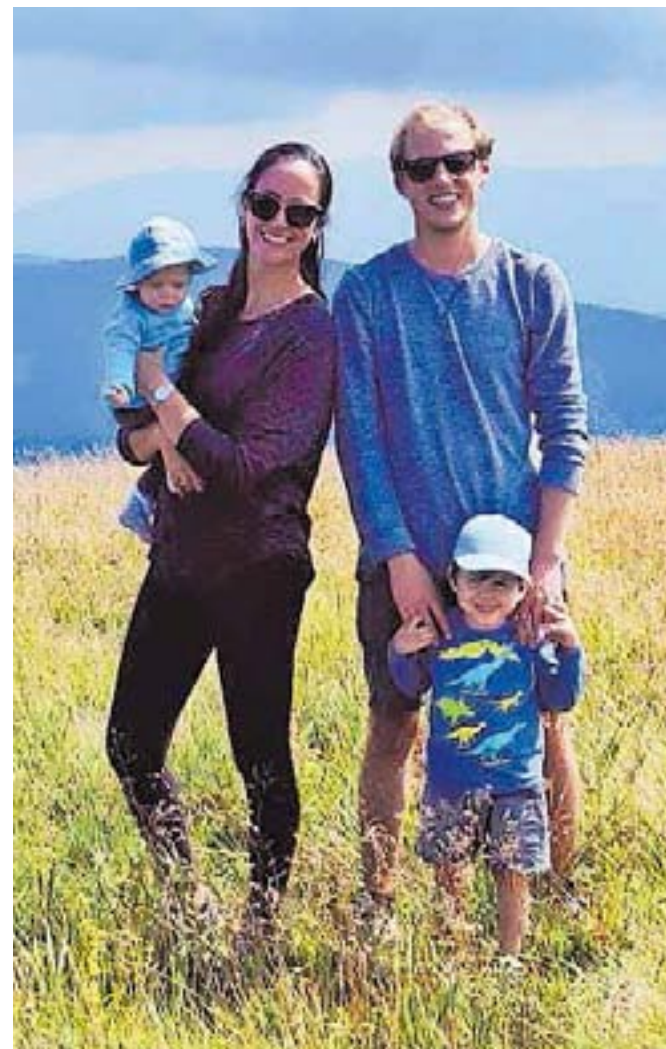
Obstaja nevarnost, da se spopad razširi tudi na severni del države. Se tega bojite oziroma česa vas je najbolj strah?

Veliko je domnev in teorij, kaj se lahko zgodi, iz česar ni izvzet niti severni del Izraela. V sredo, 11. oktobra, se je denimo pojavila neka lažna informacija, da je prišlo do domnevnega vdora v izraelski zračni prostor iz Libanona. Oglasile so se tudi sirene. Vojska in policija sta prisotni praktično na vsakem koraku, Izraelci pa morda v tem trenutku še bolj pazijo na sever kot na jug.

Kaj pa, če se vseeno zgodi neposreden silovit napad na območje, kjer živite. Na kakšen način se lahko zaščitite?

V Izraelu že vrsto let velja zakon, da mora vsaka novogradnja imeti zaklonišče z zalogo vode in hrane. To imamo pripravljeno in se lahko v izrednih razmerah zatečemo tja ter počakamo na umiritev. Na voljo so tudi javna zaklonišča, kamor se lahko umakneš v primeru raketnega napada.

Verjetno ste vsakodnevno v stiku s svojci v Sloveniji?

Izrael je Janu Zavrlu ponudil mnogo več, kot je pričakoval – tako v osebnem kot v kariernem smislu. / Foto: osebni arhiv

Kako so se oni odzvali na razmere v Izraelu?

Moji starši so nedvomno v strahu in negotovosti, saj so njihov sin in vnuki na vojnem območju. Razmere spremljajo na televiziji, kjer novice pridejo z zamikom. Poleg tega je veliko lažnih novic in informacij. Sam sem v stiku s slovenskim veleposlaništvom v Izraelu, in če bi se razmere drastično zaostriale, bi nam pomagali pri organizaciji pravočasnega odhoda. Veliko tujih letalskih družb je sicer prekinilo leto, a Izrael je izdal bančno garancijo za domače družbe za letenje v vojni, zato upamo, da bi tudi v najslabšem primeru lahko odleteli v Slovenijo. Še vedno pa je odprta tudi meja z Jordanijo in Egiptom.

Koliko časa bo po vašem mnenju trajalo vojno stanje in ali verjamete, da na območju Izraela lahko nekoč zavladati mir?

Koliko časa bo vojna trajala, je nemogoče napovedati. Sem optimist, a hkrati tudi realist. Če pride do kopenske invazije, bo način vojskovanja drugačen, vsa tehnološka prevlada bo manj pomembna, zato pričakujem, da bo šel Izrael v kopensko ofenzivo šele, ko bo natančno vedel, kam, kako in kaj je treba storiti. Na dolgi rok osebno vseeno upam na katarzo in moralno očiščenje, ko bodo ljudje na obeh straneh spoznali, da je mir edina vrednota, ki jo je vredno negovati. Razprave o miru pa so na žalost le donkihотовsko fantaziranje, dokler tako izraelska kot palestinska stran ne bosta imeli sogovornikov, ki si bosta miru resnično želela. Ob tem se vedno znova vračam k misli Johna Lennona, ki je zapisal: Lahko rečeš, da sem sanjač, a nisem edini. (You may say I'm a dreamer, but I'm not the only one.)

Štefelin je svetovni prvak

NIKA TOPORIŠ

Radovljica – Med 3. in 8. oktobrom je v ameriškem mestu Stuart na Floridi potekalo 32. svetovno tekmovanje Firefighter Combat Challenge, najtežje gasilsko tekmovanje na svetu, kjer na podlagi simulacije fizičnih obremenitev gasilcev na terenu preverjajo in spodbujajo njihovo čim boljše telesno pripravljenost. Barve slovenske zastave je tokrat zastopalo pet tekmovalcev, in

sicer Patrik Štefelin iz PGD Radovljica, Zdenko Jamnik iz PGD Vnanje Gorice, Nik Podbelšek iz PGD Moste, Sebastjan Vovko iz PGD Stara Cerkev ter Gaj Zorman, član PGD Križ. Štefelin, Zorman in Vovko so v mednarodni mešani ekipi v sodelovanju z dvema Kanadčankama postali svetovni podprvaki, Štefelin pa je v tandemu s Poljakom Rafałom Berezom osvojil tudi naslov svetovnega prvaka. Da bi prekosila svetovni rekord, jima je

zmanjkalo dobre pol sekunde, vendar je Patrik Štefelin na sprejemu v Radovljici povedal, da je zadovoljen z rezultatom. »Konkurenca je bila huda, štel je vsak korak in morda res nisem bil najbolj zadovoljen z 19. mestom v posamični kategoriji, ampak sem potem dal vse od sebe v tandemu in se je izplačalo,« je dejal Štefelin in dodal, da ga zdaj najprej čaka malo počitka, nato pa priprave za naprej, da bo prihodnje leto ubranil naslov.

Patrik Štefelin, Zdenko Jamnik, Nik Podbelšek in Gaj Zorman na sprejemu, ki so ga pripravili v Radovljici / Foto: Tina Dokl

zdravje & lepota

Pri srčnem zastoju šteje vsaka minuta

Ob včerajšnjem dnevu oživljanja so se dogodkom po Sloveniji pridružili v Splošni bolnišnici Jesenice. Žal nesreča nikoli ne počiva, do srčnega zastoja najpogosteje pride v domačem ali delovnem okolju. V bolnišnici so skupaj s študenti Fakultete za zdravstvo Angele Boškin pokazali temeljne postopke oživljanja s ciljem, da ozavešijo čim več ljudi o pomenu hitrega in pravega ukrepanja v primeru srčnega zastoja.

Skupaj v pomoč mladim v težavah

V Kranju so se pred kratkim srečali strokovni delavci Dispanzerja za mentalno zdravje Kranj, Strokovnega centra Kranj in Centra za socialno delo Gorenjska, enota Kranj. Poudarek je bil na medinstitucionalni obravnavi otrok in mladostnikov, ki imajo težave s škodljivo rabo oz. zlorabo prepovedanih drog in alkohola in odvisnostjo od mobilne tehnologije. Predstavili so primere učinkovitega sodelovanja in različne oblike pomoči.

So stenice res na pohodu

V zadnjih tednih se – predvsem v Franciji, pa tudi v Veliki Britaniji – veliko govori o množičnem pojavu stenic. A francoski strokovnjaki za zatiranje škodljivcev mirijo.

KLARA MRAK

Posteljne stenice z latinskim imenom *Cimex lectularius* so na svetu že več tisoč let in so pravzaprav vseskozi med nami, so nam pojasnili na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ). Včasih se pojavijo tudi v hotelih s petimi zvezdicami, njihov pojav in prisotnost pa nista nujno povezana s slabo hi-

vzmetnice in oblazinjeno pohištvo natančno presesavati, pomaga lahko ovijanje vzmetnic in oblazinjenega pohištva, ki prepreči, da posteljne stenice uidejo. Ob dovolj zgodnji identifikaciji stenic so te prisotne v le eni sobi. »To sobo takoj zapustite, s seboj ne vzemite ničesar. Vrata zalepite z lepilnim trakom, da je onemogočeno širjenje stenic,« svetujejo. Če bi jih opazili, je treba takoj poklicati strokov-

Stenice se pogosto skrivajo v šivih vzmetnic. / Foto: Gorazd Kavčič

gieno oziroma pomanjkljivim vzdrževanjem. V zadnjih letih potovanja po svetu, priseljevanje ljudi in odpornost na insekticide prispevajo k večanju števila poročil o okužbah s temi žuželkami v razvitih deželah.

Težko se jih je znebiti

Posteljnih stenic se je težko znebiti, povedo na NIJZ. »Lahko se skrivajo v razpokah in šivih vzmetnic, obla-

nega izvajalca, ki bo opravil dezinfekcijo s kemičnimi sredstvi.

Piki redko nevarni

Prav gotovo so posteljne stenice prisotne tudi kje v Sloveniji, pravijo na NIJZ, a podatkov o povečani prisotnosti nimajo. Na vprašanje, ali so stenice samo nadloga ali tudi tveganje za zdravje, pa odgovarjajo, da so piki redko nevarni. »Kot daleč najpo-

V 99 odstotkih primerov, o katerih so poročali francoski strokovnjaki, res obstajajo »grde črne žuželke«, vendar to niso stenice. Vseeno pa je treba biti previden, opozarjajo na Nacionalnem inštitutu za zdravje.

zinjenem pohištvu, hrbtnih straneh postelj, za slabo pritrjenimi tapetami posteljnega dna, potujejo pa lahko s pohištvom, prtljago, obleko in drugimi osebnimi stvarmi. V naše postelje jih običajno prinesemo s potovanjem. Če jih po potovanju najdemo doma, moramo

gostejša reakcija na ugriz stenic je pojav srbečih rdečih izboklin na mestu ugriza. Zaradi praskanja lahko pride do komplikacij in bakterijske okužbe vbodnega mesta. Mnogo redkeje so težje reakcije: denimo alergijska s koprivnico, izjemno redko se pojavi astma.«

gorenjske lekarne

Farmaceutov nasvet iz Gorenjskih lekarn

Vpliv zdravil na padce pri starejših

Padci, poškodbe in zlomi kosti zaradi padcev sodijo med pogoste vzroke obravnav starejših v bolnišnicah. Eden od dejavnikov za povečano tveganje za padce je tudi uporaba zdravil. Starejši pogosto jemljejo več zdravil hkrati, kar dodatno poveča tveganje za neželene učinke zdravil in njihovo medsebojno delovanje.

Zdravila z vplivom na padce

Najbolj znana zdravila, ki lahko vplivajo na padce pri starejših, so zdravila z vplivom na živčevje. Ta zdravila lahko povzročajo zaspanost, motnje ravnotežja in koordinacije, motnje koncentracije in presoje, mišično šibkost. Najpogosteje se ti neželeni učinek izrazijo pri antidepresivih, pomirjevalih, uspavalih, zdravilih za zdravljenje srednje hudih in hudih bolečin. Druga zdravila, ki lahko pogosteje povzročajo padce, so zdravila za zdravljenje bolezni srca in ožilja, kot so motnje ritma srca, zvišan krvni tlak, srčno popuščanje ...

Sočasna uporaba več zdravil poveča tveganje za padce bolj kot vrsta zdravil

Uporaba več zdravil hkrati poveča tveganje za nastop neželenih učinkov zdravil in medsebojno delovanje teh zdravil, ker se lahko seštevajo tudi njihovi neželeni učinki. Pomembno je pretehtati dobrobiti jemanja zdravil in potencialna tveganja zaradi predpisanih zdravil. To je še posebno pomembno pri osebah, ki imajo še druge dejavnike tveganja za padce in zlome kosti. To so na primer motnje gibanja in ravnotežja, pogoste omotičnosti, motnje spanja, nenadni padci krvnega tlaka, ko se oseba dvigne iz sedečega ali ležečega položaja. Še večja previdnost je potrebna pri osebah z osteoporozo. Zmanjšanje mineralne kostne gostote poveča tveganje za zlome zaradi krhkosti kosti.

Vpliv alkohola

Starejši odrasli so v primerjavi z mlajšimi odraslimi in odraslimi srednjih let občutljivejši za učinek alkohola. Pri vnosu alkohola starejši bolj občutijo pomiritev, izrazitejši je tudi vpliv na motnje ravnotežja in presoje. Alkohol negativno deluje tudi v kombinaciji z mnogimi zdravili, pogosteje predpisanimi starejšim, kar tveganje za padce še poveča.

Ukrepi za zmanjšanje tveganja za padce

Telesna vadba za izboljšanje ravnotežja, moči in hoje ter dodajanje vitamina D so najučinkovitejši ukrepi za zmanj-

šanje tveganja za padce. Poskrbimo tudi za ustrezne prilagoditve ali spremembe v bivalnem okolju, na primer: ustrezna osvetlitev, odstranitev motečih predmetov, preprog ... Pomembna je tudi izbira ustrezne obutve. Velikega pomena je spremljanje zdravljenja z zdravili, za katera je znan povečan vpliv na padce. Pri tem se oceni, ali se lahko zmanjša tveganje z znižanjem odmerka ali celo z zamenjavo za zdravilo, ki ima manjši vpliv. Skrb naj bo namenjena tudi zmanjševanju števila sočasno uporabljenih zdravil, ki lahko povečajo tveganje za padce. Posebno pozornost namenimo preprečevanju padcev ponoči. Starejši pogosteje uporabljajo pomirjevala in uspavala, lahko pa imajo tudi motnje pri odvajanju urina, zaradi česar večkrat vstajajo iz postelje.

Povezava med vrsto zdravil, številom zdravil in tveganjem za padce kaže na nujnost stalnega preverjanja vseh zdravil, ki jih jemlje starejša oseba. Mnenje o oceni vpliva zdravil na tveganje za padce lahko pridobite tudi pri farmacevtu v lekarni ali farmacevtu svetovalcu v zdravstvenem domu, kamor bolnika napoti osebni zdravnik.

Mag. Nina Pisk, mag. farm., spec. klin. farm.

gorenjske lekarne
GALENSKI LABORATORIJ

OTROŠKI ČAJI

Izdelki Galenskega laboratorija Gorenjskih lekarn

Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z zdravnikom ali s farmacevtom.

www.gorenjske-lekarne.si, info@gorenjske-lekarne.si

Lekarniške enote: Zlatorog, Bohinjska Bistrica, Cerklje, Gorenja vas, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Kropa, Lesce, Planina, Planina II, Podlubnik, Preddivor, Primskovo, Radovljica, Stražišče, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri, Žirovnica

Farmakoinformativna služba, Galenski laboratorij, Kontrolno analizni laboratorij

Homeopatska zdravila za samozdravljenje - Za svetovanje se predhodno naročite.

DUŠEVNO ZDRAVJE

V skrbi za duševno zdravje

Na svetovni dan duševnega zdravja, 10. oktobra, so imeli v Psihiatrični bolnišnici Begunje dan odprtih vrat, obenem so z uvodno prireditvijo napovedali niz dogodkov v oktobru na več lokacijah po Gorenjskem pod skupnim sloganom Ejga, poskrbi zase.

SUZANA P. KOVAČIČ

Direktor direktorata za javno zdravje na ministrstvu za zdravje Branko Bregar je poudaril, da je Slovenija kot prva država v evropskem prostoru prepoznala pomembnost tega področja in letošnje leto razglasila tudi za slovensko leto duševnega zdravja. Omenil je tudi nekaj negativnih posledic nedavnih razmer, kot je bila epidemija covid-19, ki je pustila izredno dolgo senco prav na področju duševnega zdravja. Opozoril je na duševne stiske prizadetih v nedavnih poplavih in zagotovitev ustrezne psihosocialne pomoči ... »Na ministrstvu smo pripravili vrsto ukrepov in aktivnosti za izboljšanje dostopa do storitev v skladu z načelom, da se skrb za duševno zdravje organizira v okolju,

kjer ljudje živijo. Vse bolj se na podlagi resolucije o duševnem zdravju krepi organizacijska oblika na primarni ravni zdravstvenega varstva.« Minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac je omenil tudi pripravo zakona o duševnem zdravju ter zakona, ki bo uredil področje psihoterapije.

Še kar nekaj izzivov

Direktorica Centra za socialno delo Gorenjska Urška Repar Justin je opozorila, da je žal še pogosto dejstvo, da se na področju duševnega zdravja v Sloveniji srečujemo z velikimi potrebami po dopolnitvi mrež zdravstvenih in socialnovarstvenih storitev in programov, pomanjkanjem kadra ter neenakomerno dostopnostjo različnih virov pomoči prebivalcem nekaterih regij. »Tudi na Gorenjskem imamo še kar nekaj izzivov, s katerimi se bomo morali

Mitja Logar, sedanji direktor Psihiatrične bolnišnice Begunje, ki je prve pacientke sprejela leta 1953, takrat še kot Bolnišnica za duševne bolezni / Foto: Tina Dokl

spoprijeti. To je urejanje stanovanjske problematike, vzpostavljanje dodatnih storitev oz. programov, ki bodo namenjeni predvsem mladostnikom oz. mlajšim polnoletnim osebam s težavami v duševnem zdravju, spodbujanje ustanavljanja skupin

za samopomoč, ustanovitev prehodnih bivalnih enot za osebe s težavami v duševnem zdravju po odpustu iz bolnišnice, vzpostavitev izvajanja socialnovarstvenih storitev na terenu oz. na domu oseb s težavami v duševnem zdravju, krepitev mreže

pomoči v okviru mreže prostovoljstva ...«

Kaj lahko naredim, da mi bo lažje

»Namen dneva oz. v našem primeru meseca duševnega zdravja je prav v tem, da poudarimo pomen duševnega zdravja in približamo razu-

znanja, dvigu ozaveščenosti in ukrepov, ki spodbujajo in varujejo duševno zdravje vseh prebivalcev Gorenjske.« je povedal Mitja Logar, direktor Psihiatrične bolnišnice Begunje. Predstojnica kranjske območne enote NIJZ Alenka Hafner upa, da bodo povezanost ohranili tudi naprej. NIJZ je v zad-

V četrtek, 19. oktobra, med 10. in 15. uro bo dan odprtih vrat kranjskega Šenta, v petek, 20. oktobra, ob 17. uri bo v Kolpernu na Jesenicah Jaka Tomc predstavil knjigo Manični poet. V ponedeljek, 23. oktobra, ob 17. uri bo v Sokolskem domu v Škofji Loki Žan Papič govoril o osebni izkušnji. V torek, 24. oktobra, od 10. do 14. ure bo pohod ob Kokri in glasbeni zaključek na Slovenskem trgu v Kranju.

mevanje duševnih stisk in bolezni čim širšemu krogu ljudi ter pripomoremo k njihovi destigmatizaciji. V oktobru smo se tako različni deležniki odločili za niz dogodkov, ki so namenjeni izboljšanju zdravja,

njih letih na področju duševnega zdravja veliko dela vložil v program Mira, letos so izdali priručnik za mladostnike Kaj lahko naredim, da mi bo lažje?, večine za vsakdan in viri opore v stiski.

Nič več prehladov in viroz

V času, ko se nas lotevata prehlad ali gripa, je dobro okrepiti imunski sistem z antioksidanti. Uživanje vitamina C in svežih sokov seveda koristi, a tudi z njimi gripa in prehlad običajno trajata teden dni. Obstajajo pa tudi močnejša antioksidantska sredstva; njihovo zaščitno moč lahko sami preverimo z vplivom na razvijajoči se prehlad. Med njimi je mineralni prašek, kakršnega v naravi najdemo v antioksidantski ledeniški vodi v himalajski dolini Hunza. Tak antioksidantski prašek je poustvaril dr. Patrick Flanagan in ga v stroki imenujemo FHES. Ob začetku prehlada ali gripe poveča njegov odmerek, pa se bolezen ne razvije in močno ublažene težave izzvenijo v dveh ali treh dneh.

Zakaj je prašek FHES tako učinkovit? Dognano je, da lahko bakterije uničimo z močnimi oksidanti, kot so klor in antibiotiki, a ta sredstva imajo negativne stranske učinke. Bakterijski razvoj pa lahko zavremo tudi s povsem nasprotnim pristopom, z zelo antioksidantskim okoljem. Za tak učinek je potrebna velika antioksidantska moč, mnogo večja od moči običajnih antioksidantov. Na Univerzi v Ljubljani smo izmerili, da je kozarec vode z odmerkom FHES po antioksidantski moči enakovreden vsaj 10.000 kozarcem najbolj antioksidantskega svežega soka.

V tako antioksidantskem okolju so patogenim bakterijam prizrežena krila in se ne morejo uspešno razmnoževati.

FHES pa tudi povečuje življenjsko moč naših celic; antioksidantsko okolje jim namreč zelo ustreza. To velja tudi za celice našega imunskega sistema, ki s FHES znatno okrepijo svojo obrambno moč. Dr. Corey Stephanson je v posebni študiji ugotovil, da s FHES prepojene celice uspejo ustvariti iz enake količine glukoze do petkrat več energije.

FHES pomaga tudi pri hujših bakterijskih okužbah. Naša znanka je v preteklosti vsako leto večkrat zbolela za pljučnico. Njena odpornost je bila tako šibka, da se je ob vsaki spremembi okolja prehladila, prehlad pa se je potem prelevil v pljučnico. Zato je imela antibiotike vedno pri sebi. Nato pa je namesto antibiotikov preizkusila FHES. Ob prvih znakih prehlada je začela jemati po 2 do 3 kapsule vsake 4 ure – tako kot je priporočeno pri akutnih vnetjih. Prehlad je sicer trajal teden dni, ni pa se razvil v pljučnico. Odtlej si je vedno pomagala na tak način in v desetih letih se je prehlad samo še enkrat razvil v pljučnico.

Zdi se, da je FHES učinkovit tudi proti virozam. Zaradi okužbe z virusom hepatitisa C sem bil kar 23 let kronični

jetrni bolnik. Vneta je bila tudi trebušna slinavka. Pri 31 letih mi je zdravnik celo svetoval, naj se invalidsko upokojim.

Zdravnik dr. Ron Meyers je svoj protokol za zdravljenje hepatitisa C, ki vključuje uporabo FHES, predstavil celo Svetovni zdravstveni organizaciji. Tako sem leta 1998 posegel po FHES. Moja jetra in trebušna slinavka so po dveh letih in pol rednega jemanja tega antioksidantskega praška ozdravela. Od takrat s soprogo redno uživava FHES. Prehladi in gripe so pri nas postali redkost, pa tudi herpesa, ki je virusna okužba, ni več.

Pa to ni le naša izkušnja. Od leta 2000 zbiram izkušnje uporabnikov FHES. Na spletni strani www.iztokostan.com jih je zbranih več sto. Doslej je bilo objavljenih enajst znanstvenih člankov, ki dokazujejo, da je uporaba FHES varna in učinkovita. Povzel sem jih v knjigi Žive vode in v brošuri Hunza voda. Celo odmerki, ki so nekajkrat večji od priporočenih, niso škodljivi. Zdi se, da gre res za revolucijo v varovanju pred okužbami, kot trdi dr. Ron Meyers.

Po tekstu dr. Iztoka Ostana za objavo pripravil Institut.O.

MEGAHYDRATE (antioksidant)

Zelo močan antioksidant.

Antioksidantsko moč meri Zdravstvena fakulteta UNI v LJ.

Antioksidanti pripomorejo k imunskemu odzivu in pri zaščiti proti prostim radikalom.

Vsebuje magnezij, ki pripomore k zmanjšanju utrujenosti.

Primeren tudi za otroke, nosečnice vegetarijance in vegane.

MegaHydrate v kapsulah

MegaHydrate v prahu

INSTITUT.O

Generalni distributer

Naročila in seznam prodajnih mest:

w: www.institut-o.com

m: info@institut-o.com

t: 040 277 857

AKTUALNO

Golniški simpozij

Na Golniškem simpoziju o napredkih pri diagnostiki in zdravljenju pljučnih bolezni

SUZANA P. KOVAČIČ

Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik je med 5. in 7. oktobrom na Bledu organizirala tradicionalni Golniški simpozij, največji pulmološki dogodek v Sloveniji z mednarodno udeležbo. V hotelu Rikli Balance sta potekala kongresna programa za zdravnike in zaposlene v zdravstveni negi, delavnice pa so potekale skozi vse leto na Golniku.

»Golniški simpozij je največji pulmološki dogodek v Sloveniji, ki se ga vsako leto udeležijo vrhunski strokovnjaki s področja pulmologije in alergologije. Domači in tuji strokovnjaki so predstavili najnovejša dognanja in terapijske pristope s področij, kot so zgodnji rak pljuč, koristi in slabosti zgodnjega odkrivanja prek presejalnih testov, razliko med benigno in maligno naravo tumorjev ter prihodnost obravnave bolnikov s pljučnim rakom. Tridnevni simpozijijski program je zajel tudi predavanja in diskusije o motnjah dihanja v spanju, alergijskem rinitisu, obstruktivnih boleznih pljuč in vodenju kroničnega pljučnega bolnika na domu,« je povzel prim. Izidor Kern s Klinike Golnik.

Strokovnjaki s Klinike Golnik so med drugim predstavili uporabo najnovejših tehnologij za odkrivanje pljučnih rakov manjše velikosti. Tehnologija pridobivanja

Med temami je bilo tudi vodenje bolnika z napredovalim rakom pljuč na domu. Gre za zelo uspešno sodelovanje Enote za internistično onkologijo Klinike Golnik, ki jo vodi Katja Mohorčič, dr. med. (govorka na sliki), in Mobilne paliativne enote pod vodstvom Mateje Lopuh, dr. med. / Foto: Nik Bertonec

tridimenzionalnih slik pljuč s pomočjo obogatene resničnosti omogoča natančnejšo diagnostiko, pomaga pri načrtovanju zdravljenja in tudi občutno zmanjša sevanje.

Program za zaposlene v zdravstveni negi je zajemal teme, kot so komunikacija z bolniki, svojci in sodelavci, kardiologija, varnost pri ravnanju z zdravili, prednosti timske obravnave bolnika, pomen zdravstvene vzgoje bolnikov s pljučno boleznijo ter vključevanje podpornih služb v obravnavo bolnika s pljučno boleznijo.

Rak pljuč

... je najpogostejše rakavo obolenje in najpogostejši vzrok smrti za rakom na svetu. »V Sloveniji je tretji najpogostejši rak, vsako leto zboli

okrog 1600 novih bolnikov. Na Kliniki Golnik, kot so povedali, vsako leto diagnosticirajo štirideset odstotkov vseh slovenskih bolnikov in jih tudi zdravijo s sistemsko terapijo in operacijo.

Glede na agresivnost bolezni raka pljuč in na dejstvo, da se rak pljuč pojavlja običajno pri starejših bolnikih s številnimi pridruženimi boleznimi, včasih zdravljenje kljub postavljeni diagnozi ni možno. Za te bolnike je primereno lajšanje simptomov, ki jih rakava bolezen prinaša. Lajšanje simptomov bolezni sicer poteka vzporedno s specifičnim onkološkim zdravljenjem raka, še posebno pa je pomembno v času, ko to zdravljenje ni več možno. Ker je na Gorenjskem paliativna mreža s specialistično

paliativno enoto (SPE) in mobilno paliativno enoto (MPE) zelo dobro razvita in ima že dolgo tradicijo, so se leta 2020 odločili za sodelovanje med Enoto za internistično onkologijo Klinike Golnik in MPE. Bolnike, ki so doma na Gorenjskem in imajo na Kliniki Golnik diagnosticirane neozdravljivega raka pljuč, že ob diagnozi vključijo v obravnavo MPE. MPE presodi, ali je bolnik glede na simptomatiko in druge okoliščine lahko voden ambulantno ali potrebuje specialistično oskrbo tima na domu. V obravnavi imajo ves čas približno od trideset do štirideset skupnih bolnikov. To je t. i. pristop zgodnje paliativne oskrbe, ki ima v svetu pri raku pljuč dokazane številne dobrobiti za bolnika in svojce.

Rožnati oktober

SUZANA P. KOVAČIČ

V Združenju Europa Donna Slovenija vsako leto zaznamujejo rožnati oktober – mednarodni mesec ozaveščanja o raku dojk. Rak dojk je eden najpogostejših rakov pri ženskah, za njim lahko zbolijo tudi moški. Je dobro ozdravljiv, če je

do svojega zdravja. V želji, da bi v letošnje dejavnosti vključili čim več slovenskih občin, so jih pozvali, da se jim pridružijo in postanejo njihov partner pri ozaveščanju o raku dojk. Občinam, ki so se odzvale, podarimo »rožnato drevo«, z zasaditvijo pa opozarjajo na pomen zdravja v lokalnem okolju. Akciji so se na širšem Gorenjskem pridruži-

Ob šoli v Kranjski Gori sta t. i. rožnato drevo, navadni glog, posadili županja Henrika Zupan in podpredsednica Združenja Europa Donna Slovenija Rina Klinar. »Sprehod mimo drevesa naj bo nekakšen opomin na to, kako pomembna sta samopregledovanje dojk in preventiva.«

odkrit dovolj zgodaj. Nemanje pozornosti svojemu zdravju, redni mesečni samopregledi dojk in odzivanje na vabila državnega presejalnega programa Dora so ključni za zgodnje odkrivanje morebitnih sprememb, ki lahko izboljšajo možnosti uspešnega zdravljenja.

Z različnimi dejavnostmi in dogodki v Združenju Europa Donna Slovenija še posebno v oktobru ozaveščajo o raku dojk in opozarjajo na pomen zdravega načina življenja, zgodnjega odkrivanja bolezni in odgovornosti

le Mestna občina Kranj in občine Bled, Gorje, Jesenice, Kamnik, Kranjska Gora, Medvode, Radovljica, Škofja Loka, Tržič in Žirovnica.

V več krajih imajo tudi promocijske stojnice, delavnice za zdravje, kot bo denimo jutrišnja ob 10. uri v Medgeneracijskem centru Bled. Združenje Europa Donna Slovenija se je povežalo z različnimi podjetji, ki so s prodajo rožnatih izdelkov podprla njihove aktivnosti in bodo del sredstev od prodaje namenila združenju.

Konoplja – droga ali učinkovito zdravilo?

Na Bledu so septembra gostili največjo mednarodno konferenco o rastoči industriji konoplje, na kateri so strokovnjaki predstavili pozitivne učinke uporabe konoplje v zdravstvene namene. Zbralo se je več kot dvajset priznanih govorcev z različnih koncev sveta, ki so poudarili, da je zdaj pravi trenutek za modernizacijo zakonodaje.

NIKA TOPORIŠ

Kot je v uvodnem nagovoru izrazila sekretarka za zdravstvo v kabinetu predsednika vlade Metka Paragi, trenutni podatki kažejo, da kar 80 odstotkov državljanov podpira uporabo konoplje, predvsem v zdravstvene namene, 40 odstotkov Slovencev pa že ima izkušnje s konopljinimi produkti. »Številna združenja in institucije podpirajo spremembe v zakonodaji, saj koristi uporabe konoplje v medicinske

Ali bodo zastarele predstave o konoplji kot nevarni drogi v luči zdravstvenih raziskav kmalu odpravljene? / Foto: Gorazd Kavčič

namene pretehtajo kriminaliziran pogled na to rastlino. Ta stara perspektiva se mora spremeniti, sploh v luči znanstvenih dokazov, ki potrjujejo koristi uporabe. Upamo, da bo prevladal zdrav razum,« je poudarila.

Konferenca je postregla z mnogimi ugotovitvami in izsledki raziskav, ki so jih predstavljali govorniki. Nekdanja dolgoletna direktorica Nacionalnega inštituta za biologijo Tamara Lah Turnšek je med drugim poudarila pomembne učinke uporabe konoplje pri zdravljenju raka, Borut Štrukelj s Fakultete za

farmacijo Univerze v Ljubljani pa je opozoril na pomen nacionalnih standardov in potrebno regulacijo. Kot je dejal, je pri vpeljavi konoplje v medicino ključno izobraževanje zdravstvenih delavcev, bolnikov in celotne javnosti. »Slovenija je na področju raziskav konoplje med vodilnimi, vendar je zakonodaja v velikem zaostanku,« je še povedal, nevropsihiater Ilya Reznik iz Izraela pa ga je dopolnil, da se bo treba odločiti, ali bomo rastlino razumevali kot zdravilo ali kot nevarno drogo. »V Izraelu rastlino v medicini uporabljamo

že 15 let, a je kljub temu večina zdravnikov še vedno proti,« je pojasnil in dodal, da je razmejitev med rekreativno in medicinsko rabo v praksi zelo vprašljiva.

Svoje razmisleke so delili tudi drugi, med drugim tudi Alex Rogers, generalni direktor in izvršni producent ene največjih in svetovno najbolj prepoznavnih poslovnih konferenc s področja industrije konoplje ICBC, ki je dejal, da ima Slovenija enkratno priložnost, da postane mednarodno stičišče za raziskave na področju industrije konoplje kot gospodarske panoge.

Od smrti do rojstva in še pesnikov god

Letošnji Jenkovi dnevi bodo potekali od 18. do 28. oktobra. V Kranju se bodo zvrstili številni dogodki v pesnikov spomin, vrhunec bo 27. oktobra podelitev Jenkove nagrade najboljši pesniški zbirki.

IGOR KAVČIČ

Kranj – S poklonom pesniku Simonu Jenku ob njegovem grobu v Prešernovem gaju se bodo jutri dopoldan začeli letošnji Jenkovi dnevi, ki že po tradiciji potekajo med 18. in 27. oktobrom, dnevoma, ko je pesnik Simon Jenko leta 1869 umrl in se leta 1835 rodil. Letos se je uveljavljenim desetim dnevom pridružil še 28. oktober, ko goduje pesnikov zavetnik Simon.

Na nedavni novinarski konferenci na vrtu Društva slovenskih pisateljev so predstavili pet pesniških zbirk, nominiranih za Jenkovo nagrado, ki jo že 38. leto zapored podeljuje Društvo slovenskih pisateljev za najboljšo pesniško zbirko zadnjih dveh let. »Gre za veliko nagrado, ki je plod sedanjosti in je ne podeljuje kdorkoli, ampak jo pesniki podeljujejo pesnikom,« je uvodoma dejal predsednik Društva slovenskih pisateljev Dušan Merc.

Predstavili so letošnje Jenkove dneve in pet za Jenkovo nagrado nominiranih pesniških zbirk: (od leve) Dušan Merc, Rudi Zevnik, Klemen Malovrh in Ivan Dobnik. / Foto: Igor Kavčič

V nadaljevanju je delo žirije za Jenkovo nagrado, v kateri so sodelovali Franci Novak, Jana Putrle Srdić, Magdalena Svetina Terčon in Ivan Dobnik, predstavil slednji. Kot je povedal, so v precep vzeli pesniške zbirke, ki so izšle lani in v prvi polovici

letošnjega leta. »Delo je bilo vse prej kot lahko, saj smo morali v finalnem delu izbirati med vsaj 15 zbirkami, ki so si prisluzile vso našo pozornost, kar kaže na visoko stopnjo ustvarjalne intenzitete ter poetične senzibilnosti slovenske poezije. Pri

vrednotenju, ki je pripeljalo do izbora petih nominirancev, se je težišče premaknilo k iskanju posebnosti in presežnih značilnosti posameznih zbirk. Avtorji v zbirkah odpirajo vse probleme, ki zadevajo tako sodobno človeka in se lahko pojavijo

človeka in se lahko pojavijo kjerkoli v našem prostoru in času.

Žirija je tako nominirala 5 zbirk, in sicer: Blaž Božič: Mleček, žbunje: grobovi v njem (Center za slovensko književnost, 2022), Nina Dragičević: Ampak, kdo? (ŠKUC, 2023), Sergej Harlamov: Hypomnemata ali Obnovimo osnove pisanja (Literarno društvo IA, 2022), Tibor Hrs Pandur: Psyops (Litera, 2022) in Gregor Podlogar: Atlas (LUD Šerpa, 2022). Denarna vrednost nagrade se je letos povečala na 5000 evrov.

Jenkovih deset dni

Kot je povedal direktor Zavoda za turizem in kulturo Kranj Klemen Malovrh, zavod že več let povezuje različne deležnike v skupino, ki se trudi Simonu Jenku dati mesto, ki mu med ustvarjalci pisane besede pripada. K projektu se tako kot partner priključuje še Mestna knjižnica

Kranj, Kulturno društvo Simona Jenka – Šmonca Mavčiče in Layerjeva hiša. Poleg izida Kranjskih vaj dajejo letos večji poudarek programu, ki je namenjen različnim starostnim skupinam, rdeča nit pa je poezija. V prihodnjih dneh boso tako sledili stand up večer z naslovom Klub nesmrtnih pesnikov, Literarna čajanka, delavnica ter tekmovanje v slam poeziji SOS Slam, pripravili bodo predstavo za otroke Drobtine iz mišje doline, Koncert Ursule Ramoveš s Fanti iz Jazbecove grape, v soboto, 28. oktobra, pa bo že četrtič na sporedu Pohod po Poti Jeprškega učitelja od Drulovke do Podreče z zaključno slovesnostjo ob Jenkovem spomeniku na Podreči. Kot je povedal predsednik društva iz Mavčič Rudi Zevnik, bodo tam nastopili pevci iz Gorenje vasi, osrednji govornik bo slavist Miha Mohor, v programu pa bodo sodelovali tudi učenci OŠ Orehek.

Koncert tolkalca Luke Matića z zasedbo

IGOR KAVČIČ

Kranj – V petek, 20. oktobra, ob 19.30, bo v Layerjevi hiši na sporedu sedmi koncert v letošnji sezoni »abecednega programa Mladi raziskovalci, na katerem bo tolkalca in skladatelj Luka Matić predstavil avtorski projekt Prenoma. S svojo zasedbo, ki jo sestavljajo še Lana Asja Hegedüs (glas), Rok Furlan (trobenta) in Mark Žakelj (kitare), se bo na koncert intenzivno pripravil v okviru umetniške rezidence v Layerjevi hiši med 17. in 20. oktobrom. Cikel rezidenc, koncertov

in performansov Mladi raziskovalci je namenjen vodeni vključitvi izbranega ustvarjalca mlajše generacije v profesionalna infrastruktura in raziskovalna okolja.

Osrednja tema projekta je razumevanje pogojev, ki tvorijo podlago za glasbeno enotnost. V sklopu programa Mladi raziskovalci VI. se Luka Matić z izbrano zasedbo podaja na praktično glasbeno izpraševanje koncepta enotnosti, katerega cilj je razvoj teoretičnega znanja in posledično nadzor nad tem, kar omogoča skupini delovati kot eno.

Bele noči s Komornim zborom Dekor

Radovljica – Jutri, v sredo, 18. oktobra, ob 19.30 bo v Baročni dvorani Radovljiške graščine koncert z naslovom Bele noči/De vita nätterna/Valkoiset yöt in podnaslovom Med domovino in domom – razlike in podobnosti v naravi in človeku. Zbor bo tokrat vodila dirigentka Kristina Bogataj, po rodu Kranjčanka, ki sicer že več let živi in deluje v Helsinkih na Finskem. Z izborom slovenskih in finskih zborovskih del dirigentka ustvarja večplastno svojevrstno sožitje med finskim in slovenskim, povezuje nasprotja: letni časi, romantično in sodobno skladateljstvo, tujina in domovina, selitev in udomačevanje, veselje do življenja in minevanje, umetno in ljudsko. Koncert bo poleg primerjanja zvočnosti in skladateljskih odlik izbranih zborovskih skladb tako različnih dežel, oddaljenosti in zanimivosti jezikov ponudil možnost živeti se v skladbe in podoživeti njihovo vsebinsko rdečo nit. Koncert bo zbor Dekor ponovil 21. oktobra ob 19. uri v Dvorani Julija Betetta na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Ex-tempore vse kvalitetnejši

Prejšnji teden so podelili nagrade osmega Mednarodnega slikarskega ex-tempora Bled.

IGOR KAVČIČ

Bled – V prvem tednu oktobra je na Bledu potekal osmi Mednarodni slikarski ex-tempore Bled. Vsako leto ga organizira slikarsko društvo Atelje Bled pod vodstvom predsednice Zore Završnik Črnologar. Letos je kar 67 likovnic in likovnikov oddalo 73 del, ustvarjali pa so v štirih kategorijah: Voda, Podoba raja, Rikli in Prosta tema. »Navdušena sem, da so likovniki in likovnice letos prišli na ex-tempore v takem številu. K nam prihajajo iz vse Slovenije, nekateri izmed njih so se našega ex-tempora udeležili že večkrat. Zlasti pa sem vesela, da je tokrat na njem sodelovalo kar 11 mladih umetnikov,« je povedala Zora Završnik Črnologar.

Strokovna žirija v sestavi Zoran Poznič, Lucijan Bračič in Ana Marija Kunstelj je podelila osem nagrad, letošnja prejemnica velike nagrade (grand prix) Bleda 2023 pa je za sliko z naslovom Sleeping Beauty 2023 ilustratorica Natalia Berezina. »Ta nagrada je zame zelo pomembna. Nisem je pričakovala, saj sem se zaradi obilice dela – ravno ilustriram knjigo – ex-tempora

Nagrajenci 8. Ex-tempora Bled s prejemnico velike nagrade, rusko ilustratorko Natalio Berezino (v beli majici na sredini) / Foto: Simon Wachter

udeležila v zadnjem hipu. Razmišljala sem o tem, kako vidim Bled. Ne bi hotela prikazati kakšne klasične idile. Želela sem dodati delček svoje domišljije in tako naslikala to pravljico,« je med drugim povedala prvonagrajenka.

Podeljenih je bilo še sedem nagrad, prejeli pa so jih: Tina Kraljič za delo Barve vtisov (nagrada mlademu avtorju do 35 let), Vianney Lefebvre za delo Met Gloren 6 (posebno priznanje žirije, Prosta tema), Rowena Božič za delo Voda/skrivnost

(kategorija Voda), Vinko Bogataj za delo Ko zastane dih (Podoba raja), Patricija Pirc za delo Portret Rikli (Rikli), Janez Ovsec za sliko Poključki gozdovi (Prosta tema), nagrado Melite Vovk za ilustracijo pa je prejela Katja Sladič za delo Potopljeno – izgubljeno.

Kot je povedal predsednik strokovne žirije, ki par Zoran Poznič, je imela ta leto, čeprav je prispelo več del kot lani, precej lažje delo. Predvsem zato, ker je del prispelih slik izstopal iz množice in jih je bilo zelo

lahko prepoznati. »Tudi preskok na za stopnico višjo kvaliteto govori o tem, da blejski ex-tempore vsako leto napreduje, se razvija in da na njem vsako leto sodeluje tudi več kvalitetnih avtorjev. Letos imamo nekakšno celoto ljubiteljske likovne kulture v Sloveniji. Od drobnih, boječih, če lahko tako rečem, poskusov ustvarjati, se sploh pokazati navzven do povsem profesionalnih, umetniških stvaritev.« Dela so v Festivalni dvorani na ogled le še danes.

Izpolnil otroške sanje

»Ko sem pri mladincih oblekel svojo prvo mavrično majico, so se ustvarile sanje, z naslovom svetovnega prvaka v gravel kolesarstvu pa sem jih izpolnil. Sedaj jih moram v članski konkurenci še na cesti,« je na sprejemu v Šenčurju poudaril Matej Mohorič.

MAJA BERTONCELJ

Šenčur – V petek zvečer se je v središču Šenčurja zbrala množica ljudi, ki so prišli pozdravit Mateja Mohoriča, novega svetovnega prvaka v gravel kolesarstvu. Na sprejemu se je pripeljal s konjsko vprego

Za spomin karikatura

»Lepo je videti, da ste me vzeli za svojega. Če sem lahko s svojim trudom, delom in rezultati zgled naslednji generaciji in tudi drugim, da se usedete na kolo in naredite nekaj dobrega zase, sem zvečer bolj srečen človek. Tukaj v Šenčurju je zelo bogata kultura športa, tudi kolesarsko društvo se zelo trudi z organizacijo več prireditiv. Po svojih močeh jim skušam pomagati, kot tudi drugim ustanovam, saj je prav, da vračamo nazaj v lokalno okolje, če to le zmoremo, da si med seboj pomagamo. Tudi jaz sem plod vlaganja v lokalno okolje. Kadar me tuji novinarji vprašajo, kako to, da smo v Sloveniji tako uspešni v športu, vedno rečem, da je šport tukaj del kulture. Upam, da Slovenci še naprej ostanemo narod športa,« je zbrane nagovoril Matej Mohorič. V Šenčurju si je z družino ustvaril dom, čeprav sam večino leta preživi v Monaku ali na dirkah po tujini.

Za zadnji velik uspeh in za celotno sezono sta mu čestitala tudi Gašper Pilar, predsednik Kolesarskega društva Šenčur, in podžupan Šenčurja Aleš Perič Močnik. »Ta mavrična majica ni le simbol tvoje zmage, ampak tudi barvite poti, ki si jo prevozil, da si prišel do tega trenutka. Pripravili smo ti malenkost, za katero upamo, da te bo še dolgo spominjala na tvoje uspehe in na današnji dan in sprejem. Naj bo to simbol naše hvaležnosti in ponosa. V

Matej Mohorič si je na sprejemu vzel čas za navijače, ki so ga v Šenčurju že vzeli za svojega. / Foto: Gorazd Kavčič

prihodnosti bomo še naprej navijali zate,« je dejal Pilar in Mohoriču izročil karikaturu. Podžupan je poudaril, da je tudi ta sprejem dokaz, da je šport pravi magnet za povezovanje ljudi.

Uspeha si ni upal napovedovati

Matej Mohorič je spregovoril o svojem tretjem naslovu svetovnega prvaka in o gravel kolesarstvu, ki se je v zadnjih letih razvilo v Združenih državah Amerike in večinoma spada na makadamske poti. »Kot otrok sem se veliko vozil v gozdu, za hišo v Podblici. Te ceste so mi domače, nisem pa na njih nikoli dirkal. Gravel kolesarstvo je vedno bolj priljubljeno, saj čedalje več ljudi želi kolesariti na tak način. Tudi sam format tekmovanja je nekoliko drugačen kot na cestni dirki. Takoj za nami so se na progo podali rekreativni kolesarji, s katerimi smo se skupaj ogrevali ... Je pa bila dirka svetovnega prvenstva s fizičnega vidika zahtevnejša kot katerakoli klasika, ki sem jo odpeljal v življenju,« je povedal kolesar ekipe Bahrain Victorious, ki bo v četrtek dopolnil 29 let.

Kot je dejal, je bila zmaga na drugem svetovnem prvenstvu v gravel kolesarstvu tudi zanj po eni strani presežek. »Nisem si upal napovedati uspeha. Na takšni dirki sem nastopil prvič, sem pa že od mladih nog ogromno kilometrov vozil na takih cestah in imel to v krvi, a sem vseeno ves čas kariere mislil, da imajo kolesarji iz ciklokrosa tehnično

naslov svetovnega prvaka v gravelu neverjetno odmevata, tudi pri naših partnerjih je bil res ogromen odziv, vsi so navdušeni.« Svetovni prvak je postal tretjič. Prva dva naslova je osvojil na cesti v mladinski in v konkurenci do 23 let, zadnjega pred desetimi leti. »Ko sem oblekel svojo prvo mavrično majico, so se ustvarile sanje, tokrat pa sem sanje izpolnil. Zdaj

»Če bi me vprašali na startu, bi dirko v gravelu po pomembnosti postavil nekje med etapno zmago na Touru in zmago na Dirki po Poljski; če pa me vprašate zdaj, je kilometer pred etapno zmago na Touru.«

prednost pred nami, ki izkušnje z dirk po brezpotjih in makadamskih poteh nimamo. Kmalu sem ugotovil, da sem tudi sam tehnično zelo soliden, in v tistem trenutku sem začel verjeti, da je medalja dosegljiva. Vedel sem, da je moja pripravljenost na vrhunskem nivoju, in želel sem si kronati sezono. Razlog, da sem bil na tej dirki, je naš opremljevalec koles Merida, saj so na njej premierno predstavili novi model svojega najbolj prodajanega kolesa, ki je bilo gravel kolo, preden je gravel sploh obstajal. Tudi njim se lahko zahvalim za to zmago. Uresničili so mi otroške sanje, da bi dirkal tudi izven ceste.«

Zevnik in trije naslovi

Ta naslov mu v sezoni pomeni veliko. »Če bi me vprašali na startu, bi dirko v gravelu po pomembnosti postavil nekje med etapno zmago na Touru in zmago na Dirki po Poljski, ki je dirka svetovne serije; če pa me vprašate zdaj, je zmaga v gravelu kilometer pred etapno zmago na Touru. Zmaga in

jih moram samo še na cesti, kar pa bo težje,« je poudaril.

Pri vseh treh naslovih je bil zraven Matjaž Zevnik iz Kolesarskega kluba Kranj, s katerim znova sodelujeta. »Ponovno sva začela sodelovati pred dvema letoma. Matjaž je sam ponudil, da če želim, mi je pripravljen nuditi spremstvo na treningih v Sloveniji, občasno me spremlja tudi v tujini. Ko je on z mano, se lahko res osredotočam samo na to, kar je moje delo, za vse drugo poskrbi Matjaž,« je pojasnil Mohorič. »Vesel sem, da sem del tudi njegovega tretjega naslova. Vsi smo ponosni nanj. Malo je vse skupaj že skoraj neverjetno. Ne glede na vse uspehe je Matej ostal skromen, delaven, lahko je vzor vsem,« pravi Zevnik.

Sezone je za Mateja Mohoriča konec. Sedaj ga čaka nekaj zasluženega dopusta, ki ga bo preživel v tujini. Novembra bo v Londonu gost prireditve Rouleur Live, nato se vrača domov v Monako. Decembra ga že čakajo prve ekipne priprave v Španiji.

Plezalci iz Škofje Loke v Kranj

V Škofji Loki je potekalo tekmovanje za državno prvenstvo v težavnostnem plezanju.

MAJ PETERKA

Škofja Loka – Plezalni klub Škofja Loka je po nekaj letih premora pretekli konec tedna v športni dvorani Poden znova gostil tekmovanje za državno prvenstvo v športnem plezanju – v težavnosti za vse kategorije. Vrhunec je bil v soboto zvečer, ko se je začel finale članov in članic, v katerega se je iz popoldanskih kvalifikacij uvrstilo osem najboljših plezalcev in plezalk.

V ženski konkurenci je zmagala Lučka Rakovec iz plezalnega kluba FA Kranj, družbo na zmago-

uspelo dobro odplezati, tako da sem zadovoljna z dnem,« je povedala Lučka Rakovec. Favoritinja večera je bila Mia Kramp, a se ji je nastop ponesrečil in je tekmo zaključila na šestem mestu.

Med člani se je na najvišjo stopničko povzpel Luka Potočar. »Super tekma, smeri so bile res izvrstne. Dal sem vse od sebe, dosegel svoj maksimum, uspelo mi je odplezati brez napak,« je po zmagi povedal član ŠPO Radovljica. Na drugo mesto je priplezal domačin iz PK Škofja Loka Martin Bergant, zmagovalno trojico pa je dopolnil Lovro Črep (Šaleški AO).

Luka Potočar in Lučka Rakovec sta se veselila zmage na tekmi v Škofji Loki. / Foto: Primož Pičulin

valnem odru pa sta ji delali Vita Lukan iz ŠPO Radovljica in Lana Skušek (PK Sцена). »Vesela sem zmage, državna prvenstva so nepredvidljiva, težko smer mi je

Novo tekmovanje za državno prvenstvo v težavnostnem plezanju bo 21. in 22. oktobra v Športni dvorani Zlato polje v Kranju v organizaciji AO PD Kranj.

Kranjčani do remija

MAJA BERTONCELJ

Kranj – Na slovenskih nogometnih zelenicah je bila pretekli konec tedna najodmevnejša zmaga slovenske reprezentance, ki je v soboto zvečer v Ljubljani s 3 : 0 premagala Finsko in tako še povečala upe za uvrstitev na evropsko prvenstvo. Danes se bo v gosteh pomerila s Severno Irsko.

Zaradi tekem reprezentance so imeli prvotnega tekmovalni premor. Nadaljevala pa se je druga slovenska nogometna liga. Triglav Kranj je v 13. krogu gostoval pri Nafti 1903, srečanje pa se je končalo brez zadetkov.

Kranjčani so na lestvici peti. V 3. SNL – zahod so gorenjske ekipe v 9. krogu dosegle naslednje rezultate: Jesenice – Eksist Žiri 1 : 1, Roltek Dob – Adria 2 : 1, Šobec Lesce – Svoboda Ljubljana 2 : 1, Škofja Loka – Fama Vipava 3 : 0 in Brda – Eltron Šenčur 4 : 5. V vodstvu je Eltron Šenčur.

V gorenjski nogometni ligi so bile tekme 8. kroga. Rezultati: Sava Kranj – Preddvor 4 : 1, Polet – Vele-sovo Cerklje 0 : 5, Britof – Bitnje 1 : 0, Bled-Bohinj Hirter – Zarica Kranj 2 : 4, Kranjska Gora – Niko Železniki 2 : 4 in Visoko – Naklo 2 : 0. Na lestvici je na prvem mestu Zarica Kranj.

Jeseničani z novo zmago tik pod vrhom

Jesenice – Hokejisti HDD SIJ Acroni Jesenice so na tekmi Alpske lige v gosteh premagali drugo ekipo Linza s 5 : 3 (1 : 1, 2 : 1, 2 : 1). Z novo zmago so se utrdili pri vrhu lestvice. So na drugem mestu, pred njimi je le Zell am See. Naslednja tekma v tem tekmovanju jih čaka v četrtek, ko bodo gostili mlado ekipo Celovca.

Za uspešno sezono in naslov svetovnega prvaka so mu čestitali tudi (od leve) podžupan Občine Šenčur Aleš Perič Močnik ter Gašper Pilar in Jure Bitenc iz Kolesarskega društva Šenčur. / Foto: Gorazd Kavčič

PLANINSKI IZLET: MONTE CHIAVALS (2098 M N. M.)

V osrčju Karnijcev

Karnijske Alpe. Gora v njihovem osrednjem delu, skrita v dolini Val Alba. Razglednik, kjer se rojevajo nove ideje. Ideje za prihodnost. Pot mimo ostalin prve svetovne vojne.

JELENA JUSTIN

Spet se bomo podali v Karnijske Alpe. Ko jih začneš odkrivati, te očitno začarajo. Zakaj? Kaj pa vem. Njihove podobe, njihovi drzni stolpi, razgledi. Čudovite so, sploh v jesenskih barvah škrlata, ko narava počasi lega k počitku. Tokrat bomo obiskali Monte Chiavals, ki spada v skupino Zuc Dal Bora, a je precej manj drzen kot njegov sosed, a tudi vzpon nanj je daleč od enostavnega. Poti za vzpon je precej, mi bomo izbrali eno, ne povsem običajno, a zato toliko lepšo.

Do izhodišča se zapeljemo skozi Rateče in skozi Trbiž, kjer zavijemo na staro cesto proti Vidmu/Udinam.

Nadaljujemo mimo Tablje/Pontebbe, skozi Kluže/Chiusaforte do vasi Možac/Moggio Udinese, kjer zavijemo desno v vas. Nadaljujemo po glavni cesti skozi vas in sledimo oznakam za Val Aupo, ko pa zagledamo smerokaz desno za Val Albo, zavijemo desno in se povzpemo po strmi asfaltirani cesti do konca, kjer je znak za prepoved vožnje. Na urejenem parkirišču parkiramo in začnemo vzpon po poti št. 425. Sledimo udobni mulatjeri in hitro smo pri odcepu levo do kočice Vualt. Nadaljujemo po betonirani cesti več kot en kilometer, ko dosežemo vojaški objekt Fontanon Sorgenti. Gremo mimo objekta in na koncu nadaljujemo po

vojaški mulatjeri proti škrbini Forcjetis, kjer je razpotje poti. Mulatjera je vse prej kot zložna. Na škrbini zavijemo desno, proti škrbini Vacca. Še vedno smo na poti št. 425. Najprej zložen vzpon se višje v okljukih strmo dvigne pod vršni greben Crete dai Rusei, 1923 m n. m., pod katero je vojaški objekt. Do vrha Crete je pet minut. Pri vojaškem objektu začnemo izgubljeni višino, saj se pot začne spuščati. Izgubimo malce več kot sto metrov, ko dosežemo v skalo sezidano ostalino vojaške opazovalnice. Ostaline krvave norije izpred stolet so na vsakem koraku; pretresljivo. Prečimo manjši mostiček, pred katerim

Razgled z vrha Chiavalsa proti vzhodu. V ozadju viden Montaż. / Foto: Jelena Justin

je možnost sestopa v strmo grapo, ki je označena z modrimi pikami. Mi nadaljujemo po strmem skalnem terenu, ki je ponekod celo zavarovan. Hodimo po južnih pobočjih mogočnih stolpov Crete di Gleris. Na škrbini Vacca se nam z leve strani priključi vezna pot iz doline Val Aupa. Vzpenjamo se po zagrščeni poti, sem in tja precej ozki. Previdno! Ko dosežemo škrbino

pod Monte Chiavalsom, na njej nadaljujemo levo, strmo v breg. Desno gre mulatjera do bivaka Bianchi, ki ga bomo obiskali pri sestopu čez greben Monte Chiavalsa. Vzpon do vrha je strm, krušljiv, ponekod siten in izpostavljen, zato je potrebna previdnost.

Monte Chiavals nagradi z razgledom, ki jemlje sapo. Vse tisto, kar smo zadnjič videli z Montusela, le da

se Zuc dal Bor tokrat pokaže v vsej svoji divjosti. A pomembno je tisto, kar vidimo na drugi strani doline; Creta Grauzaria in Monte Sernio. Ena je bolj divja in privlačnejša od druge. Morda pa nekega dne. Morda celo kmalu.

Z vrha sestopimo po južnem grebenu, previdno, ker je pot krušljiva. Ko smo na travniški stezici, se v okljukih hitro spustimo do bivaka Bianchi, 1712 m n. m. Od bivaka začnemo sestopati po poti 428, po vojaški mulatjeri, mimo kipa v spomin alpinisti Luki Vuerichu. Pozorni bodimo na razcep poti, kjer ne nadaljujemo naravnost do kočice Vualt, temveč strmo sestopimo po poti št. 450 do potoka Alba, čigar strugo prečimo in po poti vzpona sestopimo do izhodišča, kjer nas čaka jekleni konjiček.

Nadmorska višina: 2098 m
Višinska razlika: 1150 m
Trajanje: 7 ur
Zahtevnost: ★★★★★

Ostanki krvave morije prve svetovne vojne / Foto: Jelena Justin

Mimo vojaških objektov po ozki stezici prečimo pobočje. / Foto: Jelena Justin

Uroš Prevc na svetovnem prvenstvu

GLASOVA KOLESARJENJA

SLAVKO ZUPANC

V Benečiji je v soboto, 7., in nedeljo, 8. oktobra, pod okriljem UCI (Mednarodna kolesarska zveza) potekalo drugo svetovno prvenstvo v kolesarjenju na makadamu (gravel), najmlajši kolesarski disciplini, na katerem je Matej Mohorič postal svetovni prvak. Na tem svetovnem prvenstvu je v starostni kategoriji M50-54 nastopil tudi Uroš Prevc, član Športnega društva Gorenjski glas, in zasedel 74. mesto.

»V soboto je bil zame dan D. Startali smo za skupino ženske elite. Start je bil pri jezeru Lago le Bandie v bližini Treviža (Treviso). Na gravel dirkah gre na polno že takoj na začetku, kajti kasneje možnosti za premike v skupini ni prav veliko. Proga je bila dolga 136 kilometrov s 1690 metri višinske razlike. Na uvodnem delu

do mesta Pieve di Soligo so bile hitrosti zelo visoke. V oblaku prahu se ne vidi prav dosti, tako da voziš malo na pamet in upaš, da kdo pred teboj ne pade – in ti čezenj. Bil sem priča kar nekaj padcem v prvih desetih kilometrih, ki pa sem se jim uspešno izognil.

Sledil je prvi prihod skozi kasnejši cilj, ki je bil hkrati vstop v prvi krog. Skupine so bile že izoblikovane. V moji skupini so prevladovali Nizozemci, Belgijci in Američani, ki so narekovali tempo in skrbeli, da ne bi kdo poskušal s kakšnim skokom. Čakali so nas trije vzponi s povprečnim naklonom 11 odstotkov (največ 22 odstotkov). Nekaj kolesarjem se je uspelo odlepiti od skupine, vendar nam je uspelo ubežnike poloviti na spustih.

Drugi prihod skozi ciljni prostor je bila priložnost, da smo prevzeli polne bidone

in hrano. Drugi krog smo začeli v zelo hitrem tempu, z neprekinjenim pospeševanjem in zaviranjem, kar je botrovalo temu, da je kar nekaj kolesarjev zaostalo za nami, in kot smo kasneje videli na cilju, tudi predčasno zaključilo dirko. Na startu je bilo 106 kolesarjev, končalo pa nas je 80.

Da pa ne bi vse skupaj postalo preveč romantično, nam je organizator za zaključek pripravil še štiri peklenske klanke. Po spustu s prvega klanca, približno 25 kilometrov do cilja, sem na žalost imel defekt na zadnjem plašču. S tesnilno tekočino mi je uspelo zakrpati poškodbo, vendar sem ocenil, da je tlak v gumi padel preveč in bi tvegalo, da bi na prvem kamnitem odseku poškodoval še zadnji obroč in tako ostal brez uvrstitve. Po nekaj kilometrih sem se ustavil v

Uroš Prevc na cilju v mestu Pieve di Soligo / Foto: Nataša Prevc

tehnični coni, kjer se sme popravljati kolo, in saniral predrtje. Na srečo sem imel

ves pribor za krpanje s seboj in sem v približno štiri milimetre dolgo zarezo vstavil

t. i. črva in ponovno s tesnilno peno pod tlakom napolnil gumo tako, da sem lahko nadaljeval dirko.

Sledilo je nekaj kilometrov solo vožnje, nakar se mi je uspelo pridružiti skupini, ki je startala nekaj minut za nami. Po zadnjem vzponu, približno sedem kilometrov pred ciljem, je končno sledil spust proti cilju, tako da je bilo treba ostati zbran pri hitrosti več kot 65 km/h po ozkih kolovoznih cestah. Zadnja dva kilometra sta potekala po asfaltu. Na cilju sta me pričakala žena in sin, ki sta mi bila med dirko v veliko oporo. Razočaranje, ki je sledilo takoj po defektu, je hitro izginilo in bil sem zelo vesel, da sem uspešno pripeljal v cilj svojega prvega svetovnega prvenstva. « je Uroš Prevc opisal svoje vtise, potek tekmovanja, traso in tehnične težave, ki so ga stale boljše uvrstitve.

V petih letih s štirideset na sto pet goved

Na kmetiji Jurjuc v Zgornji Luši obdelujejo petdeset hektarjev kmetijskih zemljišč in redijo sto pet goved. Okrog petsto litrov mleka na mesec že predelajo v mlečne izdelke, v prihodnje pa želijo to količino še povečati. Letošnja novost v njihovi ponudbi je domači sladoled.

CVETO ZAPLOTNIK

Zgornja Luša – Kmetija Jurjuc v Zgornjih Lušah, na kateri gospodari družina Kokalj, je bila že nekdanji tipična govedorejska kmetija, na kateri so redili tako krave kot bike. Tudi sedanji gospodar Andrej skupaj z ženo Sonjo nadaljuje rejsko tradicijo, a v večjem obsegu in v bolj sodobni obliki. Na kmetiji obdelujejo 50 hektarjev kmetijskih zemljišč in gospodarijo s 15 hektarji gozda. Le osem hektarjev kmetijskih zemljišč je njihovih, lastnih, vsa ostala imajo v najemu. Prevladujejo travniki, vseh je 44,5 hektarja, preostalo so njive, na katerih pridelujejo koruzo za siliranje. Glavna dejavnost je govedoreja. V zadnjih petih letih so čredo povečali s 40 na 105 goved, od tega je 38 krav molznic, preostalo so pitanci, telice za obnovo črede in telički. Na leto namolzejo okoli 250 tisoč litrov mleka, od tega ga delček, približno petsto litrov na mesec, v okviru dopolnilne dejavnosti predelajo v mlečne izdelke.

En starejši in dva novejša hleva

Na kmetiji imajo tri hleve: poleg starejšega hleva, ki so ga zgradili leta 1996, so pred šestimi leti zgradili nov lesen hlev za pitance in leto kasneje še hlev na kompost za krave molznice.

Andrej je postal gospodar na kmetiji pred osmimi leti, takrat je bil kot mladi prevzemnik kmetije deležen tudi finančne podpore. Za gradnjo novega hleva za krave molznice so uspešno kandidirali na razpisu za evropska sredstva.

V starejšem hlevu je prostora za 40 goved, v njem imajo teličke in telice za obnovo črede, tja pa po presušitvi preselijo tudi krave, ki tam tudi telijo.

Novi hlev na kompost za krave molznice lahko sprejme največ 45 krav, trenutno jih je nekaj manj. Krave so v prosti reji, namesto v ležalnih boksih počivajo na žagovini, ki jo dvakrat dnevno prezračijo. Na krmilnem hodniku so rešetke, v tem delu imajo gnojevko. Hlev je odprt, ima nekaj

protiveternih mrež in je dobro zračen. Molža poteka v molzišču tandem s petimi molznimi enotami.

Hlev za pitance je zasnovan kot hlev na tlačeni oziroma drseči globoki nastilj. V njem so štirje boksi, v vsakem je prostora za približno

šest goved, torej skupno za okrog 24 goved. Tja iz starejšega hleva preselijo približno pet mesecev stare teličke, ki ostanejo v njem do starosti dveh let.

Pred petimi leti izdelali prvi jogurt

V novem hlevu za krave molznice so uredili tudi prostor za predelavo mleka v mlečne izdelke. V okviru dopolnilne dejavnosti so pred petimi leti na kmetiji izdelali prvi jogurt, zdaj je njihova ponudba že veliko bolj

Kokaljeva družina: gospodar Andrej in žena Sonja, njihovih pet otrok (od leve proti desni) Žiga, Eva, Andraž, Matic in Lea ter Andrejeva starša – mama Veronika in ata Franci

/ Foto: Cveto Zaplotnik

raznolika. Iz polnomastnega mleka izdelujejo različne probiotične jogurte, jogurt na grški način, polnomastno skuto in sir za žar, letošnja novost v njihovi ponudbi je domači sladoled v osmih okusih, s katerim so postregli tudi obiskovalcem prireditve Cvetje v jeseni na Mlaki, na Dnevu oglarjev na Starem vrhu in na Festivalu sladoleda v Škofji Loki. Lani so za dva jogurta prejeli na festivalu Dobrote slovenskih kmetij zlato priznanje, vključili so se tudi v shemo Izbrana kakovost Slovenija. Večino izdelkov prodajo doma na kmetiji, nekaj jih prodajo okoliškim gostilnam in v zadružno trgovino na Češnjici, radi bi prišli tudi na loško tržnico ... Na kmetiji želijo v prihodnje še več mleka doma predelati v mlečne izdelke, a kot ugotovljata Sonja in Andrej, tega ne bo tako preprosto doseči. Trg z mlečnimi izdelki

V novem hlevu za krave molznice so uredili tudi prostor za predelavo mleka v mlečne izdelke. / Foto: Cveto Zaplotnik

s kmetij je namreč že precej zasičen. Potrošnikov, ki so pripravljene za kakovostne izdelke več plačati in si to lahko privoščijo, pa tudi ni veliko, večina namreč še vedno kupuje cenejše izdelke v trgovskih centrih.

Kmetija Jurjuc je družinska kmetija, na njej živi in kmetuje številna, devetčlanska družina Kokalj

– gospodar Andrej in žena Sonja, pet njihovih otrok, starih od pet do devetnajst let, ter Andrejeva starša. Na kmetiji je vedno dovolj dela, tako kaže tudi za naprej, saj se želijo še razvijati. »Povečati moramo predelavo mleka in prodajo mlečnih izdelkov, nabaviti sejnalnico za travo, urediti okolico hiše ...« naštevata Sonja in Andrej.

V hlevu za krave molznice je prostora za 45 krav, že zdaj pa je skoraj poln. / Foto: Cveto Zaplotnik

Zelo skromna letina sadja

V sadovnjaku Resje pri Podvinu je bila letos zaradi pozebe in toče zelo skromna letina. Pridelali so od osemdeset do devetdeset ton sadja, kar predstavlja le desetino povprečne letine.

CVETO ZAPLOTNIK

Lesce – Letos je bilo za sadjarstvo na Gorenjskem slabo leto, pridelek sadja je bil skromen tako v ljubiteljskih kot intenzivnih sadovnjakih. V največjem gorenjskem sadovnjaku, to je v nasadu Resje, ki ga upravlja in z njim gospodari Kmetijsko-gozdarska zadruga (KGZ) Sava Lesce, v normalnih letih pridelajo od

800 do 900 ton sadja, letos so ga le od 80 do 90 ton oziroma le desetino povprečne letine. Kot je dejala direktorica zadruga Mojca Papler, je letošnji pridelek najslabši v zadnjih petnajstih letih. Najprej je celotni nasad spomladi prizadela pozeba, nato je poleti še trikrat klestila toča, ki je prizanesla le štirim hektarjem nasada (od skupno 26 hektarjev), ki so zaščiteni z mrežami

proti toči. »V zadnjih desetih letih je bila v sadovnjaku le enkrat normalna letina, v vseh preostalih letih so na pridelek vplivale ujme – enkrat pozeba, drugič toča ali celo oboje v istem letu. To pomeni za zadrugo tudi velik izpad prihodka,« je dejala direktorica.

V tem tednu bodo v Resju končali obiranje še zadnjih bolj poznih sort jabolok. Tudi letos so si pomagali z

zunanji obiralci, vendar so jih zaradi skromnega pridelka potrebovali manj. Zadovoljni so, da jih še vedno lahko dobijo v domačem, lokalnem območju, za razliko od nekaterih drugih sadovnjakov, kjer si morajo pomagati s tujci.

Ker je tudi v ljubiteljskih sadovnjakih letos dokaj skromna letina sadja, s prodajo ne bo težav. Sadje prodajajo v sadovnjaku in v

zadružni trgovini v Lescah, ob tem pa si zelo prizadevajo, da bi ga zagotavljali tudi vrtcem in šolam na lokalnem območju.

to zelo drage investicije. V zadrugi se za zdaj prednostno usmerjajo v zaščito nasadov s protitočnimi mrežami. Prihodnje leto

Toča je letos povzročila zadrugi škodo tudi na poljščinah in na stavbah. Pridelek koruze, pšenice in ječmena je bil zaradi junijske toče manjši za 40 odstotkov, toča pa jim je uničila tudi streho na skladišču v sadovnjaku Resje in na upravni stavbi v Lescah.

V zadrugi se zavedajo, da bodo v prihodnje pridelavo sadja morali prilagoditi vse pogostejšim ujмам. S sistemi za oroševanje sadja je možno zmanjšati tveganje ob pozebi, vendar so

bodo obnovili dva hektarja nasada in ga zasadili s trenutno tržno najbolj zanimivo sorto jablan gala, hkrati pa bodo ta del nasada tudi zaščitili z mrežami proti toči.

Vinjeni vozniki povzročili nesreče

V zadnjih dneh se je na Gorenjskem zgodilo več prometnih nesreč, ki so jih zakrivili vinjeni vozniki.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjski policisti so v nedeljo zvečer obravnavali prometno nesrečo, v kateri je 44-letna voznica zaradi neprilagojene hitrosti z avtomobilom zapeljala izven vozišča in obstala na nabrežini. Vozila je brez opravljene kategorije dovoljenja za to kategorijo, preizkus alkoholiziranosti pa je razkril, da je bila pijana (1,12 mg/l alkohola v izdihanem zraku oziroma 2,35 promila alkohola).

V soboto kmalu po polnoči pa sta bila v prometni nesreči v Goričanah udeležena voznika električnega skiroja in osebnega vozila. Voznik avtomobila je zapeljal na nasprotno smerno vozišče in trčil v voznika električnega skiroja, ki je lažje poškodovan obležal na cesti, voznik osebnega vozila pa je odpeljal naprej. Policisti so ga

izsledili v nedaleč stran, saj je zapeljal v obcestni jarek in obstal. Preizkus alkoholiziranosti pri njem je pokazal rezultat 1,01 mg/l oziroma okoli dva promila.

V petek nekaj čez polnoč so škofjeloški policisti obravnavali 39-letnega voznika, ki je na Kidričevi cesti zaradi neprilagojene hitrosti z avtomobilom zapeljal na levi prometni pas in trčil v ograjo. Voznik je bil pod vplivom alkohola (0,63 mg/l). Ker je izjavil, da je pil po prometni nesreči, so mu policisti odredili strokovni pregled.

Kranjske policiste pa so v petek okoli 18. ure napotili na Jeprco, kjer je motorist izsilil prednost vozniku avtomobila, zato sta trčila. Motorist je vozil pod vplivom alkohola (0,81 mg/l oziroma 1,7 promila) in s pretečeno veljavnostjo registracije za motor.

Poškodovani planinki odpeljali v bolnišnici

Mojstrana – Minuli konec tedna sta se na Gorenjskem zgodili dve gorski nesreči. V soboto je pri sestopu skozi Presušnik na območju občine Kranjska Gora skala planinki poškodovala roko in ji zlomila prste. Gorski reševalci iz Mojstrane so planinko oskrbeli, jo pospremili v dolino in prepeljali v jeseniško bolnišnico. V petek pa je pod Velikim vrhom na pobočju Begunjščice planinka pri sestopu zdrsnila in se hudo poškodovala. Posredovali so gorski reševalci iz Radovljice in združena ekipa Helikopterske nujne medicinske pomoči ter gorske reševalne službe z Brnika. Planinko so s helikopterjem Slovenske vojske prepeljali v ljubljanski klinični center.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Včeraj se je začela enotedenska nacionalna preventivna akcija za večjo varnost pešcev Bodi viden – bodi previden, ki jo izvajata Agencija za varnost prometa (AVP) in policija v sodelovanju z Zvezo združenj šoferjev in avtomehaničnikov Slovenije.

V okviru akcije bodo ves teden po vsej Sloveniji potekale številne preventivne aktivnosti, policija pa bo predvsem v bližini prehodov za pešce izvajala krajše poostrene nadzore aktivnosti nad spoštovanjem predpisov pri pešcih (uporaba odsevnih teles, varno prečkanje vozišč, pravilna stran hoje) in voznikih motornih

vozil (izsiljevanje prednosti pešcem na zaznamovanih prehodih za pešce in hitrost vožnje). Pri slednjih bodo pozorni zlasti na kršitve, kot sta izsiljevanje prednosti pešcem na zaznamovanih prehodih za pešce in hitrost vožnje. Prostovoljci Združenj zveze ZŠAM Slovenije pa bodo izvajali delavnice za otroke, starostnike in druge ranljive skupine na temo varne udeležbe pešca v prometu ter fizičnega varovanja otrok na poti v in iz šole v času pred in po jesenskih počitnicah. Skupaj z AVP in Policijo bodo razdelili tudi 5000 odsevnikov. Za spodbujanje varne mobilnosti otrok je AVP pripravila gradivo z naslovom Učencem pešec, ki je namenjeno

Glavna težava je prostor

Množična prometna nesreča, petnajst poškodovanih, od tega štirje huje. K sreči gre le za scenarij obsežne vaje, ki je v soboto na Jesenicah potekala v sodelovanju gasilcev, zdravstvenega doma in bolnišnice.

NIKA TOPORIŠ

Jesenice – Kot je pojasnil vodja vaje Robert Carotta, predstojnik Urgentnega centra v Splošni bolnišnici Jesenice, je bil glavni namen vaje preverjanje usklajenosti delovanja bolnišničnih in reševalnih ekip ter drugih sodelujočih služb. V okviru vaje so oskrbeli 15 poškodovancev, analiza pa je pokazala, da je odzivnost zaposlenih dobra.

»Zaželeno je, da je ekipa v bolnišnici vsaj približno pripravljena na drugačno obliko in organizacijo dela, ki je precej podobna vojaškemu sistemu, kar v praksi pomeni, da ni premikanja na lastno pest, vse pa vodi vodja intervencije. Stroke ni treba preverjati, stroko poznamo. Preveriti pa je treba vodenje, koordinacijo in logistiko v izrednih razmerah,« je pojasnil Carotta.

Kot so dejali v bolnišnici, je glavna težava, s katero se srečujejo, prostorska stiska, saj so hodniki ozki in nepregledni, vsekakor pa vaja pokaže prednosti in slabosti ter dobro izhodišče za nadaljnjo analizo in vpeljavo izboljšav. Po obvestilu o prihodu velikega števila poškodovancev v zelo kratkem času, ki presega zmožnosti rednega dela, so se v okviru vaje v Splošni bolnišnici Jesenice tako prožile različne stopnje alarma. »Z množičnimi

Vaja množične nesreče je v Splošni bolnišnici Jesenice odkrila predvsem prostorske težave.

/ Foto: Nik Bertonec

nesrečami se na srečo ne srečujemo pogosto, je pa delovanje zdravstvenih služb v takšnih primerih posebno, saj mora vsak sodelujoči v

celotni verigi reševanja sprejemati težke in pomembne odločitve, zlasti v razmerah, ki so povsem drugačne od vsakdanjih. Organizacija

dela, prerazporeditev osebja, prostorov in opreme postanejo enako pomembni elementi kot samo strokovno ukrepanje,« je še dejal Carotta.

Na vaji je sodelovalo tudi približno štirideset poklicnih in prostovoljnih jeseniških gasilcev. Kot je pojasnil poveljnik GARS Jesenice Robert Kejžar, skušajo z vajami preveriti tudi gasilske protokole za odziv na množične nesreče. »Tovrstne vaje pripravljamo ravno zato, ker se v praksi ne srečujemo velikokrat z množičnimi nesrečami in tudi v prihodnosti upam, da se bomo z njimi preizkušali le na vajah.«

Ekipa jeseniških gasilcev in reševalnih služb so oskrbele petnajst poškodovancev, udeleženi v množični prometni nesreči. / Foto: Nik Bertonec

Vidnost pešcu zagotavlja večjo varnost

V okviru nacionalne preventivne akcije Bodi viden – bodi previden, ki poteka ta teden, opozarjajo pešce, naj spoštujejo cestnoprometna pravila in poskrbijo za svojo vidnost, ostale udeležence v prometu pa, da naj bodo še posebej pozorni na pešce.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Včeraj se je začela enotedenska nacionalna preventivna akcija za večjo varnost pešcev Bodi viden – bodi previden, ki jo izvajata Agencija za varnost prometa (AVP) in policija v sodelovanju z Zvezo združenj šoferjev in avtomehaničnikov Slovenije.

V okviru akcije bodo ves teden po vsej Sloveniji potekale številne preventivne aktivnosti, policija pa bo predvsem v bližini prehodov za pešce izvajala krajše poostrene nadzore aktivnosti nad spoštovanjem predpisov pri pešcih (uporaba odsevnih teles, varno prečkanje vozišč, pravilna stran hoje) in voznikih motornih

vozil (izsiljevanje prednosti pešcem na zaznamovanih prehodih za pešce in hitrost vožnje). Pri slednjih bodo pozorni zlasti na kršitve, kot sta izsiljevanje prednosti pešcem na zaznamovanih prehodih za pešce in hitrost vožnje. Prostovoljci Združenj zveze ZŠAM Slovenije pa bodo izvajali delavnice za otroke, starostnike in druge ranljive skupine na temo varne udeležbe pešca v prometu ter fizičnega varovanja otrok na poti v in iz šole v času pred in po jesenskih počitnicah. Skupaj z AVP in Policijo bodo razdelili tudi 5000 odsevnikov. Za spodbujanje varne mobilnosti otrok je AVP pripravila gradivo z naslovom Učencem pešec, ki je namenjeno

učiteljem in učencem prvega triletja.

Z akcijo želijo deležniki voznike motornih vozil, (e-) koles in e-skirojev opozoriti, naj bodo med vožnjo izjemno pozorni na pešce. Še posebej naj bodo previdni v območju prehodov za pešce in tudi na območjih, kjer je pričakovati prisotnost pešcev. Pešce želijo spomniti, da morajo – prav tako kot drugi udeleženci v prometu – spoštovati cestnoprometna pravila. Uporabljati morajo prometne površine, namenjene hoji pešcev, in ponoči obvezno nositi odsevna telesa za večjo vidnost ali svetilko, ki oddaja belo svetlobo. AVP opozarja še na odvratanje peščne pozornosti od dogajanja

Policisti te dni izvajajo okrepljene nadzore v bližini prehodov za pešce. / Foto: Gorazd Kavčič

v prometu zaradi uporabe mobilnih telefonov, slušalk, pregledovanja družbenih

omrežij, kar ne zmanjšuje le pravočasnosti in ustreznosti reakcij voznikov, ampak

tudi pešcev – njihova pozornost je zmanjšana celo do 60 odstotkov.

RAZRED

GG

ŠTARTAJ, SLOVENIJA: NA PODEŽELJU

Nova, osma sezona priljubljene podjetniške oddaje Štartaj, Slovenija! se je začela. Vendar tokrat nosi naslov Štartaj, Slovenija: na podeželju. Tako boste letos lahko spremljali sedem kmetov, ki na slovenski trg vstopajo s svojimi inovativnimi izdelki.

Alenka Brun

Skozi osmo sezono pa ne boste spoznali le tekmovalcev in njihovih zanimivih izdelkov, temveč se boste seznanili tudi s problematiko samooskrbe, podnebnih sprememb, trajnosti in s tem razvoja podeželja. Izbrani kmetje se namreč v svojem vsakdanu z njimi redno srečujejo. Spregovorili bodo o aktualnih težavah in predstavili rešitve, ki jih na poti ustvarjanja svojih izdelkov uporabljajo in zagovarjajo.

»Do sedaj smo za vstop na trg pripravili že 52 podjetniških ekip, na prodajnih policah projekta Štartaj, Slovenija še vedno lahko najdete kar 38 tistih, ki so od začetka projekta razvili že več kot dvesto izdelkov, letos pa se bodo tem izjemnim podjetniškim ekipam pridružili še slovenski kmetje z vseh koncev Slovenije,« so zapisali v sporočilu za javnost v podjetju Pro Plus – oddajo namreč lahko spremljate na Pop TV, prvi del pa ste si že lahko ogledali minulo nedeljo.

In med sedmimi tekmovalci imamo tudi Gorenjci svojega predstavnika, pravzaprav Kranjčana.

Kranjčanova modrozelenka

Janez Rakovec je mlad pridelovalec, ki sta ga vedno

Janez Rakovec / Foto: arhiv Pop TV

zanimala inovativno in tehnološko napredno pridelovanje in kmetijstvo. Kot srednješolec na Biotehničnem centru Naklo je odkril svet alg in od takrat je vse svoje znanje in trud posvetil le temu. S spirulino želi narediti velik, a lahkoten korak v smeri boljšega in trajnostnega načina življenja.

Tako je njegova spirulina znamke Eko Janez prva slovenska modrozelenka, pridelana na domači kmetiji Pr' Matjaž v okolici Kranja. Je prehransko dopolnilo, ki blagodejno vpliva na človekovo počutje. Zagotavlja preprost in hiter vnos

vitamina B6 in železa. Uživajo jo lahko vsi, od otrok do starejših ljudi, tudi nosečnice.

Pri Janezu lahko izbirate med ekološko spirulino v prahu ali v hrustljavi obliki, uživajte jo lahko samostojno ali jo preprosto vmešate v kozarec vode, sok, jogurt, smuti. Je odličen dodatek jutranjim kosmičem, zlasti hrustljava poletni solati, z njo lahko popestrite tudi najljubše specialitete.

Najboljši

Tradicionalno se izdelki prodajajo v trgovinah Interpar po vsej Sloveniji že od

9. oktobra, medtem ko lahko obraze, ki stojijo za izdelki, in njihove zgodbe spremljate na malih zaslonih.

Ob koncu oddaje bomo dobili tudi t. i. hit produkt. Mogoče bo letos to ravno modrozelenka z Gorenjskega. Lani je laskavi naziv dobila zamrznjena pica z drožmi, predlani pa testenine iz sladkega krompirja. Med hit produkti so bili še bio sadni namazi, naravna gazirana pijača kombuča, zamrznjeni sadni desert, krema za nego obraza s polžjo slino, v prvi sezoni (leta 2016) pa so bile hit produkt naravne dezodorantne kreme.

ŠEPET METULJA

Ustvarjalci filma Vloga za Emo predstavljajo Šepet metulja, najstniško romantično dramo, ki z zgodbo o ljubezni do sebe in drugih sledi velikim sanjam o poslovni poti, premagovanju ovir ter vztrajanju.

Alenka Brun

Jan, 17-letni navdušenec nad mehatroniko in avtist, se pridruži razredu, ki za podelitev štipendije v mednarodnem podjetju tekmuje v razvoju programske opreme sodobnega prezračevalnega sistema s pogonom na umetno inteligenco.

zlasti navdušila minuli petek, ko so v družbo povabili tudi filmsko ekipo. Na rednem programu je film od 12. oktobra, slavnostna premiera pa je bila že pred tednom dni v Ljubljani.

Pod celovečerni mladinski film se podpisuje režiser Alen Pavšar, osrednjo vlogo igra Ali Ogrizek, ki je glavnemu junaku vnesel tudi svoje osebne izkušnje z avtizmom. V ožji igralski za-

Šepet metulja je na redni spored slovenskih kinematografov prišel prejšnji teden. / Foto: arhiv filma (Matic Holobar, Cineplex Slovenija)

V razredu je tudi privlačna glasbenica in edino dekle Tara, ki si prav tako želi zmage. Razred vodi neizprosni učitelj Frenk, ki ne odobrava posebnih potreb učencev in hodi po robu z drugačnimi metodami praktičnega pouka. Jan kljub vsem oviram učitelja in sošolcev dokaže, da zmore. S pomočjo ambiciozne svetovalne delavke Zarje počasi napreduje v šoli in se zbliža tudi z direktorjem podjetja, ki ga vzame pod svoje okrilje ...

Zgodba, ki se je na premiernih predstavah dotaknila marsikoga. V kranjskem Cineplexu je najstniška drama Šepet metulja, ki pripoveduje o sprejemanju drugačnosti, sanjah in premagovanju ovir,

sedbi so še Lara Kolar, Elyes Samba, Ana Praznik, Brane Završan in Mitja Ritlop.

»Film pripomore k razbijanju stereotipov ter spodbujanju inkluzije in sprejemanja. Zgodba glavnih junakov je dokaz, da lahko vsak pripomore k bolj sočutnemu in raznolikemu svetu, ki sprejema vsakega posameznika, ne glede na njegove posebnosti. Čustven poln film je izjemna priložnost za povečanje ozaveščenosti in razumevanja avtizma. Vsak posameznik s spektrom avtizma namreč s seboj nosi edinstvene talente in perspektive, ki jih lahko prispevajo v svetu,« je svoje občutke ob ustvarjanju filma delil režiser in scenarist Alen Pavšar.

Film prispeva k razbijanju stereotipov ter spodbujanju inkluzije in sprejemanja. Glavno vlogo igra Ali Ogrizek.

/ Foto: arhiv filma, Cineplex Slovenija

Na Osnovni šoli Gorje so gostili Američana, Nizozemca, Kitajca, Grkinji in Sirijca. / Foto: arhiv šole

PESMI MLADIH

Gobe

Brskam, iščem,
včasih tudi
po vseh štirih,
če je treba.

Se trudim
in vzpenjam
v pričakovanju
polne košare.

So velike, male
smrečice,
visoke praproti
in mehak mah.

Ko zagledam
korenjaka,
pa naj bo črn ali rjav,
postanem totalno vihrov.

Za enim še eden,
za njimi še več.
Košara je polna,
lahko grem domov.

Seveda je jasno,
da mišljeni so jurčki.
Tudi kakšen kostanj
ne bo odveč.

Matjaž

Še predobro poznam veselje ob pogledu na jurčka, saj tudi sama rada gobarim. In sedaj je ravno pravi čas za to. Čeprav se kdaj zgodi, da je košara prazna, pa je lahko lep že sam sprehod. **Meta**

JEZIKOVNA TRŽNICA

Ob evropskem dnevu jezikov so na Osnovni šoli Gorje pripravili kulturni dan, ki so ga poimenovali Jezikovna tržnica. Gostili so tujejezične govorce, ki živijo v Sloveniji.

Maša Likosar

Ob dnevu evropskih jezikov so se učenci od 6. do 9. razreda spoznavali s tujimi jeziki. Na šoli so v okviru Jezikovne tržnice gostili tujejezične govorce, ki živijo v Sloveniji. »Nekateri v naši domovini živijo že dalj časa, drugi pa so k nam prišli za krajši čas,« je pojasnila učiteljica Tina Sušnik. Njihovemu

povabilu so se odzvali Američan, Nizozemca, Kitajec, Grkinji in Sirijec. Učencem so predstavili vsak svoj materni jezik, kulturo in zgodovino rojstne domovine. Obenem so pojasnili bistvene razlike življenjskega sloga v matični domovini in v Sloveniji.

Učenje tujih jezikov neizogibno

Učenci so se naučili nekaj besed in fraz v grščini, kitajščini, arabščini in nizozemščini, v pogovoru z

Američanom pa so uporabili oziroma pokazali svoje znanje angleščine, ki ga pridobivajo v šoli. »Dandanes je učenje tujih jezikov neizogibno. Brez tega skorajda ni mogoče komunicirati s svetom,« je poudarila Sušnikova in dodala, da so gosti ob zaključku kulturnega dneva na okrogli mizi povedali, da jim je v Sloveniji lepo. »Navdušeni so nad naravnimi lepotami, zelenjem, svežim zrakom in miroljubnostjo. Predvsem so poudarili, da se v Sloveniji počutijo

varne.«

Učenka Nežo L. je navdušila Sirijec. »Predvsem zato, ker že tako lepo govori slovensko, čeprav v Sloveniji ni prav dolgo,« je dejala. Učenka Maja T. pa je z zanimanjem prisluhnila kitajščini in zgodbam Kitajske. »Imajo slikovno pisavo. Presenečena sem bila, da tam nimajo bankovcev in kartic, ampak vse plačujejo s pomočjo telefona.«

Jezikovne delavnice

Nekaj dni pred Jezikovno tržnico je učence, ki se udeležujejo Ustvarjalnice in izbirnega predmeta nemščine, obiskala tudi Katja Bradáč z Goethejevega inštituta v Ljubljani. Učenci so skupaj z njo na jezikovni delavnici spoznali poimenovanja nekaterih nemških mest in nemške fraze, ki so jih poskušali povezati s sliko in pokazati s pantomimo. Na ta način so dobili zabaven vpogled v tuji jezik, ki jim bo v prihodnosti zagotovo koristil.

Ob zaključku so pripravili okroglo mizo s tujejezičnimi gosti, ki živijo v Sloveniji. / Foto: arhiv šole

POTOVANJA • VINO • HRANA • DOGODIVŠČINE • MOŠKI • ŽENSKÉ • POTOVANJA • VINO • HRANA • ŽENSKÉ

SKI AMADÉ IN SALZBURGER SPORTWELT

AVSTRIJCI NA OBISKU (1)

Alenka Brun

Tudi letos so Avstrijci pohiteli. V ljubljanski kavarni Slamič sta prisotnim medijem novosti, cene, doživetja in načrte za prihodnost predstavila tiskovna predstavica Ski amadé Sophie Klausner in Gerhard Wolfsteiner, direktor centra Salzburger Sportwelt, ki združuje sedem zimskošportnih središč: Flachau, Wagrain - Kleinarl, St. Johann, Radstadt, Altenmarkt - Zauchensee, Eben in Filzmoos. Deskarji na snegu in ljubitelji prostega sloga jih zelo dobro poznajo, zlasti legendarni Absolut Park na Shuttlebergu (Flachauwinkl - Kleinarl), ki velja za enega najboljših v Evropi in se je v zadnjih letih razvil v pravo meko prostega sloga v Evropi. Na belih strminah ne

manjka pestre ponudbe alpskih zimskih športov za posameznike in družine, kjer sta sicer oba predstavnika še posebno poudarila družinam prijazna smučišča, kot sta Eben in Filzmoos. Znani so tudi po sanjskih doživetjih na vrhovih pobočij, zanimiva je recimo vožnja z gondolo Panorama Link, s katere lahko opazujete celo Veliki Klek (Großglockner). Med drugim je Gerhard Wolfsteiner predstavil tudi poseben izziv, smučarsko doživetje 12 Peaks Trophy, ki poteka na več kot 46 kilometrih smučarskih prog, skozi pet dolin ter čez več kot dvajset vrhov in med seboj povezuje smučišča St. Johann, Wagrain - Kleinarl, Flachau, Flachauwinkl in Zauchensee. »Ljudje radi zbirajo trofeje in pri osvajanju 12 vrhov bodo lahko v največ treh dneh osvojili vse vrhove v izzivu. Potem pa dobijo pokale glede na to, ali jim jih je uspelo osvojiti v enem, dveh ali

treh dneh.« Dodal je, da podoben izziv opravljajo poleti tudi gorski kolesarji. Izvedeli smo tudi, da se tako slovenski kot hrvaški gostje z veseljem vračajo na njihova smučišča. Ski amadé pa združuje pet regij, kar pomeni kar 25 smučarskih središč. Med njimi je tudi omenjena regija Salzburger Sportwelt, pa še Schladming - Dachstein, Gastein, Hochkönig in Grossarlal. Skupaj ponuja 760 kilometrov smučarskih prog – od lahkih do težkih, na njih naštejemo kar 270 vlečnic in žičnic. Klausnerjeva je sicer podrobno predstavila paketno ponudbo za smučarje in smučarke, popuste ob koncu tedna za mlajše, teden mini smučarjev, omenila teden starejših in ženski teden, velikonočno družinsko akcijo, Back2Ski, kjer lahko osvežite svoje smučarsko znanje, obenem pa zelo poudarila tudi možnost zgodnega

nakupa vozovnic na spletu, saj je tako večja verjetnost, da bo cena vozovnice nižja. Govorila je tudi o prednostih včlanitve v Klub prijateljev Ski amadé, kjer med drugim dobite posebno kartico prijateljstva, ki velja kot vozovnica in jo lahko polnite na spletu. Letošnja novost je omenjena personalizirana kartica za vse družinske člane. Regije Ski amadé nenehno investirajo v žičnice, kakovost storitev in varnost na snegu. Za sezono 2022/23 je to 44 milijonov evrov, za sezono 2023/24 je predvidenih 96 milijonov evrov, kar med drugim vključuje nadaljnje naložbe v nove žičnice, recimo v izgradnjo nove desetsedežnice Kieseribahn v Großarl, ali v novo opremo za zasneževanje in širitev voznega parka. Precej so tudi trajnostno naravnani, saj bo na primer omenjena žičnica zamenjala osemsedežnico, ki pa ne bo pristanila na smetišču, temveč bo

Sophie Klausner in Gerhard Wolfsteiner / Foto: Alenka Brun

nameščena nekam drugam, saj je še vedno v dobrem stanju. Veliko razmišljajo

tudi o zmanjševanju odvisnosti od plina in nafte. (Se nadaljuje)

PRAZNOVANJA

NI KONJ, AMPAK FIČO

Janez Sušnik iz Besnice je nedavno praznoval svoj 80. jubilej. Bližnji so ga presenetili z njegovim najljubšim avtomobilom, za darilo je namreč dobil čudovito belo Zastavo 750 oziroma fička.

Nika Toporiš

Janez Sušnik se je rodil v družino štirih bratov, očetu Valentinu in mami Frančiški. Svojih mladih let se z veseljem spominja, v pogovoru pa takoj poudari, da je pri dvajsetih letih dobil prvega fička. »Ata mi ga je kupil, nisem si ga sam. Ker ni imel izpita, ga je kupil zame in za brata. Vsako nedeljo ga je imel eden. Nikoli ne bom pozabil njegove številke, 13 53. Bil je lepe zelene barve. Čeprav sem jih imel kasneje še veliko, prvega res ne pozabiš nikoli,« se spominja svojih prvih vozniških prigod.

V mladosti je velikokrat kaj ušpičil. »Ja, veliko stvari je bilo. Spominjam se, ko smo enkrat prevažali alkohol s fičkom in se nam je tisto žganje polilo, potem so nas pa ustavili policisti. To je smrdelo. Čeprav nihče od nas ni pil, so nas dodobra pregledali. Vse sorte smo počeli, po cele noči naokoli,« je povedal.

Kar šest let je dvoril svoji Marici, s katero sta danes poročena že 52 let. Kot je pojasnil, je dolgo hodil na Golnik, preden jo je osvojil. Kasneje sta se jima rodila sin Tomaž in hči Sonja, danes

Za Janezom in njegovim fičkom se obrne marsikdo. / Foto: Nika Toporiš

pa imata štiri vnuke: Tima, Bora, Jošta in Marcela ter vnukinjo Brino. »Pravnuke pa še čakava,« je povedal Janez Sušnik, ki svojo Marico še vedno pelje na kakšen izlet. Večkrat se odpravita do Kranja, Golnika, na Brezje, obiščeta kakšno prireditev, vsako leto pa odideta tudi na morje v Savudrijo. »Mogoče bova šla pa drugo leto kar s fičkom. Naokoli po stari cesti, to bi bilo fino.« Zakonca se tudi vsako jutro odpravita v bližnjo gostilno na kavo in tako jima dan kar hitro mine.

V veliki meri je jubilatovo življenje zaznamovalo

delo – v službi in doma, saj so imeli kmetijo. »V Savi sem delal 37 let, ampak v bistvu sem imel dve službi zaradi dela doma. Večkrat sem s kakšnim sodelavcem zamenjal izmeno, da sem potem delal v nočni in šel nato delat še domov.« Kmetiji se reče pri Sušnikovih.

Bližnji so ga za njegov nedavni jubilej lepo presenetili. Pojasnil je, da so ga ves čas hecali, da mu bodo kupili konja, čeprav so skrivali fička. »Vnukinja mi je še podkev prinesla. Zelo sem vesel avtomobila, čudovito se pelje. Pa tudi ljudje

so zelo radovedni, veliko jih prav debelo pogleda,« je dejal. Kot se za okrogli jubilej spodobi, so mu domači, ki se jih je zbralo približno dvajset, pripravili »ofiriranje« ter se nato odpravili na kosilo.

Janez Sušnik, ki je še vedno dobrega zdravja in poln energije, ni prepričan, kakšen je recept za dolgo in zdravo življenje. »Verjetno delo. Celó življenje sem delal in še vedno delam, imam tovrnjak, pomagam z drvni. Vedno kaj najdem. Najverjetneje res drži tisti rek, da delo krepi,« sklene.

TANJA ODGOVARJA

tanja.70@hotmail.com

»Sreča«

Zanima me za sina, ki ima veliko poslovnih težav. Vse se vedno zakomplicira. Ali ostaneta s punco skupaj? Bosta izdelala hišo ali se preselita bližje našemu domu in doma prevzame delavnico? Zame pa, če pogledate srečne številke. Upam, da nas še dolgo razveseljuje s svojim optimizmom.

Prve karte so pokazale, da je predolgo odlašal, da bi začel reševati težave oziroma nastalo škodo in izgubo. Zatiskal si je oči pred resnico in čakal, da se bo kaj drugega zgodilo samo po sebi. Pa saj včasih se, vendar ne v njegovem primeru, saj se mu je preveč nabralo. Ampak moj življenjski moto

je, da se nobena stvar ne zgodi brez razloga, in upam si trditi, da to velja tudi za vašega sina. Prav kmalu se bo pogovoril sam s sabo in našel rešitve, ki bodo dobre za vse. Normalno, da si želi živeti v lastni hiši, vendar se kasneje odloči za prodajo in se skupaj z dekletom preselita bližje vašemu domu. Posla, s katerim se ukvarja, ne bo opustil, saj mu veliko pomeni. Neplačan dolg bo dobil vrnjen v pol leta – in tega denarja ni malo. Kljub svojemu poslu, ki bo končno zacvetel, bo prevzel tudi delavnico. Na splošno mora imeti proste roke, zato bi težko delal pod katerikoli vodstvom, saj ne bi mogel napredovati in dosežati pri-

čakovanih uspehov; rutina nikakor ni zanj. Z dekletom ostaneta skupaj, in ko se spet pride na zeleno vejo, bo prav kmalu prišel tudi dojenček in kmalu za tem še eden. Svetujete mu lahko le tako, da mu rečete, da ga v vsem podpirate in naj izbira med tistimi stvarmi, ki ga delajo srečnega. Na vaše mnenje veliko da, čeprav vam vedno tega ne pokaže. Vaše številke so 5, 9, 11, 19, 22, 27, 29. Želim vam vse dobro.

»Najstnica«

Zadnje leto in pol so odnosi doma precej skrhani in napeti. Sestra je ločena in je kmalu spoznala novega partnerja. Odkar se je ločila, so stvari postale neznosne. Za nastalo situacijo smo krivi vsi drugi, samo ona ne. Obnaša se kot najstnica. Ali se bodo stvari obrnile na bolje in kdaj?

Žal vedno ne smemo napisati tistega, kar si res mislimo.

Bom pa rekla, da se resnično obnaša tako, kot bi bila glavna na vasi. Ne samo sedaj, v tej situaciji, na splošno ona ni nikoli nič kriva. To, da se ima za nekaj več, ste morda opazili šele sedaj, vendar je od nekdaj taka. Težko mi je, kadar moram napisati kaj negativnega, ampak ne gre drugače. S tem partnerjem ne bo ostala skupaj za vedno, največ tri leta. Preveč sta si podobna in v vsaki igri je samo ena glavna oseba oziroma igralec, dve ne moreta biti, vsaj na dolgi rok ne. Okoli sebe deli pamet, medtem ko je sama naredila veliko nepotrebnih napak. Svetujem vam čim manj komunikacije, malo jo vsi postavite na stranski tir. Šele ko ji bo tudi ta zveza propadla, se bo spremenila – in takrat se bodo izboljšali tudi odnosi med vami. Ne obremenjujte se več z njo, naj dela po svoje in kar hoče. Srečno.

Dvojni jubilej

Ajda Štern in Edo Orehek v letošnjem letu oba praznujeta štirideseti rojstni dan. Sicer sta tudi zasebno par, starša dveh osnovnošolcev. On je že upihnil štirideseto svečko, ona jo bo kmalu. Tako sta se nedavno odločila, da ob okroglih obletnicah pripravita skupno praznovanje. V svojo družbo sta povabila vse, ki so jima blizu, veliko zabavo pa sta organizirala pod šotorom na nogometnem igrišču v dolini Belice v Bašlju, kjer tudi živita. Zanimivo je bilo, da pri rojstnodnevni zabavi nista pozabila na najmlajše, tako da so se praznovanja udeležili tudi prijatelji in domači z otroki. Žejen ni bil nihče, lačen tudi ne, dobre volje ni manjkalo. Na licu mesta so celo pekli pice, če so koga zsrbele pete, pa se je lahko zavrtil tudi ob zvokih žive glasbe. Prava kombinacija rojstnodnevnega piknika in veselice, bi lahko rekli.

Edo Orehek in Ajda Štern v družbi svojih sinov

/ Foto: Alenka Brun

Mladoporočenci

Na Šobcu sta se 7. oktobra 2023 poročila Andrej Šebenik in Tamara Grašič.

Novorojenčki

Minuli teden se je v kranjski porodnišnici rodilo 27 novorojenčkov, od tega 13 deklic in 14 dečkov. Najtežji je bil deček, ki je tehtal 4464 gramov, najlažja pa deklica, ki ji je tehtnica pokazala 2590 gramov. Na Jesenicah je v porodnišnici prvič zajokalo 14 novorojenčkov, od tega je bilo 9 dečkov in 5 deklic. Najtežji je bil deček, ki je tehtal 4410 gramov, najlažja pa deklica z 2960 grami porodne teže.

LAŽJI SUDOKU

1	4		7	3		8	9	
5		8			6			
	3				4	5		1
6				7	4			3
	5			6			2	
8		3	2					7
4		7	6				1	
				9			3	8
	9	1		8	2		6	

Rešitev:

9	2	7	8	1	6	5	4	3
8	7	6	5	4	3	2	1	
1	5	6	7	8	9	7	8	9
2	1	8	9	7	8	9	7	8
3	4	5	6	7	8	9	7	8
4	5	6	7	8	9	7	8	9
5	6	7	8	9	7	8	9	7
6	7	8	9	7	8	9	7	8
7	8	9	7	8	9	7	8	9
8	9	7	8	9	7	8	9	7
9	8	7	6	5	4	3	2	1

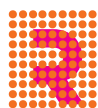
TEŽJI SUDOKU

5				8			1	3
	4	6						
		3	7				2	9
3			6					
			8	3				
				2				8
	6	8			7	9		
							4	2
4	9			6				7

Rešitev:

2	8	9	9	2	1	6	7	
9	2	7	8	6	1	5	4	3
1	5	6	7	8	9	7	8	9
8	9	7	6	5	4	3	2	1
6	7	8	9	7	8	9	7	8
7	8	9	7	8	9	7	8	9
8	9	7	6	5	4	3	2	1
9	8	7	6	5	4	3	2	1
5	4	3	2	1	6	7	8	9
6	7	8	9	7	8	9	7	8

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

15 let

ROVI POD STARIM KRANJEM

Vinskapot

Okusite vinorodno in
kulinarično Slovenijo
Več kot 30 degustacijskih točk

17. - 18. 11. 24. - 25. 11.

skaniraj za vstopnico

Maja Pečarič
Vinska kraljica Slovenije 2023

Prodanih je že več kot 60% vstopnic. Pohitite z nakupom na vseh prodajnih mestih Eventim, Petrol servisih in v Kranjski hiši.

www.visitkranj.com

GORENJSKI GLAS		SPIKERKA PESEK	VOHUN (SLABS.)	ŽENSKO OBLACILO, KIKLA	ŽIVILSKI DELAVEC	REKA V SRBIJI	ELEGANTNA LAHKOŽIVKA V FRANČ. OKOLJU	EDO TERGLAV	RIMSKI CESAR, TIBERIUS	PEVKA ERBUS	GLORIJA, SLAVA															
GLASBENIK DUA BQL (R. P.)									19																	
PRASKA, ODRGNINA (KNJIŽNO)																										
UMETNIK, KI RIŠE						5			VELIKA JEZA VELEUM																	
TANČICA (ZASTAR.)					IZPIS IZ STARIH LISTIN LJ																					
MALIK	11								KATRAN VESOLJSKO PLOVILO		SEN HROŠČ NA TRTI															
TINE URNAUT					STROK. ZA IRANISTIKO GLASBENIK KLINAR																					
POKRAJINA V GRČIJI									JUDOVSKI MESEC CIRKUŠKO PRIZORIŠČE																	
GORENJSKI GLAS	GORENJSKI SMUČARSKI CENTER	SLUGA V UNIFORMI RAZLIČNOST								7	NIKOLA TESLA ILUSTRATOR															
KRHKO PLOŠČATO PECIVO ALI PISKOT											OKSID NA ZELEZU HAZARDNA IGRA															
RAŠEVINA							PASJA PASMA HOJA, JELKA																			
VESNA ZORNIK					RIMSKI BOG, IANUS MESTO NA OBALI		3				SAMOGLASNIK DIPLOMATSKI PREDSTAVNIK															
GORSTVO NA SEVERU SLOVENIJE								ŠPANSKA PROVINCA AZJEC (SLABS.)																		
VEČJE GODALO									KRILATI DECEK IGRALEC ELBA	18																
VRSTA RAZSTRE-LIVA		16									KATJA AJSTER LUKA V IRAKU															
GLASBENIK STEVENS							NAŠA SPIKERKA (I. B.) SLIKAR (ZARG.)					8														
GORENJSKI GLAS	MITOLOŠKI BRODNIK	PEVEC NABER OTIŠČANEC									SVETLO ANGL. PIVO PULZ BILO															
HORACIJ (LAT.)							15				LETUVIŠČE PRI KOPRU PRIZNANJE ZA USPEH															
KORALNI OTOK								PLAT V KNJIGI BIATLONEC FAK																		
RAZRED, SORTA																										
SESTAVIL: F. KALAN	ŽENSKI STEZNIK	KONTACIJA	TVOR	ANA PRAZNIK	ŠIRNA TRAVNA STEPA V J. AMERIKI	ŽLEB V STROJNEM DELU	ODPRT ŽELEZNIŠKI VAGON	MOČVIRSKA RASTLINA Z VOTLIM STEBLOM	GORENJSKI GLAS	VZDEVEK ONASSISA	TROPSKI KOPITAR Z RILCASTIM GOBCEM	SL. SMUČAR (BOJAN) ZRAK (NAREČNO)							ODPRTA POSKODBA MEHKA KOVINA (Ba)	12						
LANSIRNI MOST ZA RAKETE							6		PERGAMONSKI KRALJ, ATAL											JUDOVSKI UČITELJ, RABIN @			KATJA GOREČAN KEMIK ONSAGER			
VOJAŠKA OBLAST V TUJI DEZELI									PLEŠ (KNJIŽNO) JUTRANJI NAPITEK				1								DESETNIK, KAPROL (STAR.) NALOM					
CEV (ZARG.)				VELIKA MORSKA ŽIVAL										ZAREBRNICA	TKANINA ZA TANČICE									TROPSKA PAPIGA GREGOR AVSENIK		
ZLATKO NEUMANN			EL. MERSKA ENOTA ZA JAKOST	VELIKONOČNA JED KMET PRI SAHU					9	AZIJSKA DRŽAVA NAŠA VALUTA					MESTO V ISTRI MORSKA ZACIMBA			10								
DEL KOLESARSKE DIRKE						LAHEK ŠPORTNI COLN	TRSKA, KOS LESA RAZČLENI-TEV					GOSPOD V TUŠKEM OKOLJU	DEL INDJIE, ASSAM TURŠKA SLADICA												TV VODITELJICA KULJAJ	
GLASBENIK MEGLIČ						KAKAO	14					VELETOK V SPANJI PEVKA GRANDE														
AHAJA BASRA EFENDI EKRAZIT REGEST	KEMIJSKI ELEMENT (At)	KRAJ PRI M. SOBOTI POSODA ZA VODO							TENISAČ NADAL ČOK ZA SEKANJE DRV																	
ŠIROKA MESTNA ULICA	2								DAN V TEDNU TELIČEK (NAREČNO)						POPOLNOMA SLIČEN	TREBUŠNA MAST										
ROPARSKA PTICA (BRKATI)				MILIN (STAR.) PREGOVOR, IZREK			17				LESNO PODJETJE V RIBNICI															
TOMAŽ DOMICELJ				ROKA, ROCICA SANDI COLNIK								MESTO V TURČJI EVA BOTO	4													
GLASBENIK DEDIČ			13					USKLAJENO DELOVANJE SEMAFORJEV																		
ELEMENT PREMICE, TUDI POEN V ŠPORTU								LUKA V JORDANJI, AL AQABAH				DREVO TROPSKE AFRIKE														

Nagrade: **trikrat po 2 vstopnici za Vinsko pot** (termini med ob petkih med 15.00 do 16.30 in sobota od 13.00 do 14.30 ure)

Rešitev križanke – geslo na kuponu – lahko pošljete po pošti na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, Kranj, ali jo oddate v nabiralnik na tem naslovu. Lahko pa rešitev pošljete tudi po elektronski pošti. To storite tako, da z mobilnim telefonom fotografirate kupon z geslom in ga pošljete na naslov križanke@g-glas.si. V elektronsko sporočilo ne pozabite napisati svojih osebnih podatkov. Rok za oddajo je ponedeljek, 23. oktober 2023.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19		

OD KOD SE JE PA TA VZELA?, 1. DEL

Kukavičji otrok

MILENA MIKLAVČIČ

usode

Barbara in Pavla sta se rodili kot trojčici, žal je bratec takoj po rojstvu umrl. Deklici sta tja do petega leta odraščali v prijetnem družinskem okolju. Ata še ni toliko pil, tudi mama ni vsakih štirinajst dni menjala službe.

Sestri zadnjih trideset let nimata stikov. Pavla pravi, da zato, ker je bila Barbara zelo nasilna do nje.

»Začelo se je, ko sva šli v prvi razred. Sošolci so mi nagajali, da sem 'zamorka', ker sem imela temnejšo polt in črne lase, Barbara pa je bila svetlolaska kot mama in oče. Namesto da bi se postavila zame, je, ko sva prišli domov, napadla mamo, da nisem 'naša'. Da so v šoli tako rekli! Mama ji je sicer rekla, naj ne kvasi neumnosti, a ni odnehala. Začela je nadlegovati še očeta. Ta pa je z veseljem zagrabil vsak izgovor, da je lahko šel v gostilno in se ga napil. Z mamom sta se vedno bolj prepirala,

vsega sem bila pa jaz kriva. Prišlo je celo tako daleč, da jo je oče obdolžil, da je imela zraven njega še druge moške. Sestra je neizmerno uživala, ko je videla, da me je začela mama sovražiti. Njena čustva so bila razumljiva, saj je bila zaradi mene tudi sama večkrat tepena.

V šoli je bilo zame peklenško. Sestra je pogosto naščuvala sošolce, da so mi nagajali, me vleкли za lase ali mi trgali strani iz zvezka. Šele v petem razredu je razrednik naredil red, saj naju je ločil. Kako se mi je oddahnilo, ko sem pristala v drugem razredu! Ne vem, kako, ampak sestra na nove sošolce ni imela večjega vpliva.

Nekoč je prijateljico nagovorila, da je na list papirja napisala zgodbo o mojih spodnjih hlačkah. Zlagala se je, da sem jih prostovoljno slekla, sošolci pa so jih ovohavali. Govorice so prišle na ušesa ravnatelju. Poklical naju je k sebi. Od strahu sem se polulala, sestra pa je še naprej trdila, da sem kriva, da ona ne laže. Potem je morala v šolo še mama. Ravnatelj ji je naredil pridigo, ki jo je zaključil z besedami, da šola ne more reševati zgrešenih vzgojnih metod. Ko je prišla domov, je kar pihala od jeze. Kriva sem bila pa jaz. V soboto, takoj po pouku, me je zaprla v vinsko klet, ven sem lahko prišla šele v nedeljo zvečer. Ponoči me je ugriznila podgana, še danes se mi pozna brazgotina.

Dvomi o mojem poreklu so zakon staršev vedno bolj razjedali. Oče je večino časa prebil v gostilni, mama pa v nobeni službi ni dolgo zdržala. Kakor hitro ji je kdo namignil, da ima nasilnega moža in še pijanca za povrhu, se je obrnila in šla.

Pri petnajstih letih sem nehala obiskovati osnovno šolo. Prilezla sem le do šestega razreda, več ni zneslo. Zaposlila sem se v neki šivalnici. Prišla sem z dežja pod kap. Delala sem med samimi ženskami, ki niso počele drugega, kot razmišljale, kako bi življenje sodelavk spremenile v pekel. Pogosto so se tudi steple, v omarih so imele alkohol in se nacejale med 'čikpavzami'. Spominjam se neke Marice. Poročena je bila že več kot osem let, pa še ni imela otrok. Nobenega sočutja niso pokazale do nje, le polena so ji metale pod noge. Sčasoma sva se spoprijateljili in se nekoč skupaj odločili, da si poiščeva drugo službo. Postala sem čistilka na bencinski črpalki, ona pa je v kiosku na avtobusni postaji prodajala hot dog. Njena življenjska zgodba me je zelo pretresla. Četudi je bila poročena, je bila še zmeraj nedolžna. Z možem sta živela kot prijatelja. Zaupala mi je, da ga obiskuje nek možki, s katerim se pogosto zakleneta v hišo. Kaj sta počela, ni vedela. Skupaj sva napisali pismo v revijo Antena. Odgovor, ki ga je Marica prejela čez tri ali štiri mesece, naju je osupnil. Sanjalo se nama ni, da obstajajo možki, ki jim rečejo geji. Nekoč sem ji pomagala, da je pospravila svoje stvari in brez slovesa zapustila moža. Čez kakšen teden jo je našel in jo na kolenih prosil, naj mu odpusti. Vrnila se je k njemu, žal pa je potem naredil samomor. V veliki hiši je bilo samo strah, prosila me je, naj se preselim k njej. Lepo sva se razumeli, tistih let se rada spominjam.

Nekoč se je v gostilni, ki je stala nasproti bencinske črpalke, ustavila skupina mladih fantov, ki so odhajali na

služenje vojaškega roka. Enemu od njih, ime mu je bilo Zdravko, sem obljubila, da mu bom pisala. Res sem mu in se vanj tudi zaljubila. Ko je prišel na dopust, sem zanosila. Upala sem, da se bova poročila. Žal se to ni zgodilo. Po spletu okoliščin je spoznal mojo lepo sestro in se raje poročil z njo. Šele veliko kasneje sem izvedela, da me je imela Barbara ves čas na očeh. Vohunila je za mano na vsakem koraku. Z mamom sta vedeli celo to, kolikokrat ob nedeljah nisem šla k maši. Mi je Zdravka namenoma speljala?

Ko sem rodila hčerko Natalijo, sta imela sestra in Zdravko že prve oklice v cerkvi. Ne morem vam povedati, kako sem jokala! Po treh mesecih sem morala spet v službo. Začele so se hude skrbi, kdo bo skrbel za mojo punčko. Na srečo sem našla gospo, ki jo je vzela v varstvo. Precej mi je zaračunala, tako da mi od plače ni veliko ostalo. Takrat sem si prvič rekla: Ej, Pavla, pa ti ja ne misliš vse življenje delati kot snajilka, da bo vsak, ki ima pet minut časa, pometal s tabo?

Jesen sem se vpisala v večerno šolo. Bila sem pridna, saj sem v enem letu končala osemletko, na kar sem bila zelo ponosna. Hčerka, ki je bila zelo svetlolasa, je bila bolj podobna moji sestri kot meni. Spet so me dohitele govore, da sem Zdravka, ki je bil temnolasec kot jaz, po krivici obdolžila za očetovstvo. Prišlo je tako daleč, da me je tožil. Čeprav ga sestra takrat, ko je prišel od vojakov, še ni poznala, je na sodišču zatrdila, da je bil štirinajst dni pri njej, da se z menoj ni nikoli srečal ...«

(Konec prihodnjič)

KUHARSKI RECEPTI

ZA VAS IZBIRA KATJA DOLENC

Z listi je začel na tla padati tudi kostanj. Divjega lahko nabere za jesensko dekoracijo, navadnega pa za zdravo in hranilno popestritev jedilnika. Odličen je za živce, ima veliko vitaminov skupine B, kalij, fosfor, pomembne beljakovine in malo maščob, ne vsebuje pa glutena. Uporabimo ga lahko za juhe, pireje in slaščice.

Kremna kostanjeva juha s korenčkom

Potrebujemo 500 g kostanja, 0,5 l vode ali jušne osnove, čebulo, olje, 2 večja korenčka, sol, muškati orešček in 2 žlici kisle smetane.

V lupino polkrožnega dela kostanja zarezemo križ, kostanj damo v vodo in kuhamo 5 minut. Nato ga odcedimo, in ko se nekoliko ohladi, odstranimo lupino in notranjo kožico. Kostanj damo v posodo, prilijemo vodo ali jušno osnovo in pol ure kuhamo do mehkega. Ko se nekoliko ohladi, ga s tekočino vred zmeljemo v mešalniku ali s paličnim mešalnikom. Narezano čebulo podušimo z malo olja in zalijemo s toliko vode, da v njej lahko skuhamo na kolesca narezan korenček. Prilijemo gosto kostanjevo tekočino, začiniimo z muškati oreškom in soljo ter vmešamo še kislno smetano.

Čokoladno-kostanjeva strjenka

Potrebujemo 600 g olupljenega kuhanega kostanja, 150 ml vode, 250 g temne čokolade, 120 g masla, 120 g sladkorja v prahu in malo ruma oziroma soka (za otroke).

Kuhanemu kostanju prilijemo malo vode in ga s paličnim mešalnikom pretlačimo v pire. Podolgovat model obložimo s papirjem za peko. Čokolado raztopimo in jo primešamo pireju. Posebej stepemo maslo in sladkor, prilijemo rum ali sok in vmešamo še to. Zmes naložimo v model, jo poravnamo in za 12 ur postavimo v hladilnik. Strjenko zvrnemo na krožnik, odstranimo papir in jo z nožem, namočenim v vročo vodo, razrežemo na debelejšje kose.

Otroški piškoti s kostanjevo kremo

Potrebujemo zavitek otroških piškotov, 250 g kuhanega kostanja, 100 g sladkorja v prahu, 100 ml mleka in 100 g čokolade.

Kostanjevo zmes pripravimo iz kuhanega kostanja, ki ga z vilicami dobro pretlačimo. Dodamo 50 ml mlačnega mleka in sladkor ter dobro premešamo. Polovico piškotov namažemo s to kremo, jih pokrijemo z drugo polovico in položimo na pladenj. Čokolado raztopimo v preostalem mleku na nizki temperaturi in jo prelujemo po piškotih. Vsaj pol dneva jih pustimo v hladilniku, da se dobro ohladijo in sprimejo.

Nasvet: Nabrani kostanj je treba doma hitro porabiti ali shraniti. Svež, ne olupljen, zdrži dan ali dva na sobni temperaturi, v hladilniku nekaj dni, globoko zamrznjen do tri mesece. Lahko ga skuhamo ali spečemo v ponvi ali pečici. Ne olupljenega kuhamo od 30 do 45 minut, odvisno od velikost. V pečici ga pečemo 15 do 20 minut, vendar ga pred pečenjem na polkrožnem delu zarezemo v obliki križa. Lahko ga tudi posušimo v pečici ali na peči, vendar mu pred tem odstranimo lupino in notranjo kožico.

Jabolčne rezine z orehi

ERIKA JESENKO

Jabolčne rezine z orehi so še en dokaz, kako uporabna so jabolka v naši kuhinji. Gre za enostavno pecivo, sestavljeno iz plasti krhkega testa, sočne jabolčne plasti in mehke orehove meringe. Tako običajne sestavine, a tako bogat okus in tekstura.

Za pripravo jabolčnih rezin z orehi potrebujemo: za testo: 100 g moke, 50 g masla, 2 žlici mleka, 3 rumenjake, 40 g mletega sladkorja, 1 vaniljev sladkor, pol pecilnega praška, lupinico ene bio limone, ščepe soli; za nadev: 3 srednje velika jabolka, sok ene limone, pol žličke cimeta, dve žlici rjavega

sladkorja, 150 g mletih orehov, 3 beljake, 50 g sladkorja v prahu, 3 žlice marmelade.

Jabolka naribamo ter jih zmešamo s cimetom, rjavim sladkorjem in limoninim sokom. Za pripravo testa skupaj zmešamo moko, pecilni prašek, limonino lupinico in sol. Maslo, sladkor in vaniljev sladkor penasto umešamo. Dodamo rumenjake in zmešamo v gladko zmes. Prilijemo še mleko in postopoma dodajamo mešanico moke ter vse skupaj zmešamo v testo. Srednje velik pekač prekrijemo s peki papirjem in nanj prestavimo testo. Z rokami

gritisnemo ob dno pekača, tako da je celotno dno pekača enakomerno prekrito s testom. Po vrhu ga večkrat prebodemo, premažemo z

LAHKE JEDI

marmelado in nanj razporedimo pripravljena jabolka. Pekač postavimo v pečico, ogreto na 180 °C, za 25 minut.

Medtem pripravimo orehovo meringo. Beljake stepemo do polovice, jim dodamo sladkor in stepamo toliko časa, da se sladkor raztopi. Stepamo, dokler sneg ne postane kompakten. V sneg z lopatko vmešamo mlete orehe.

Po 25 minutah pekač vzamemo iz pečice ter čez jabolka premažemo orehovo meringo. Pekač postavimo nazaj v pečico, ki smo ji predhodno znižali temperaturo na 160 °C. Vse skupaj pečemo še 20 minut pri 160 °C. Pečeno pecivo ohladimo na sobni temperaturi ter narežemo na rezine.

Pisane jesenske lepoticke

Volčji Potok – V Arboretumu Volčji Potok jesenski čas vsako leto popestrijo tudi z razstavo buč. Letos lahko vidite poslikane buče najrazličnejših vzorcev v štirih sklopih ambientalnih postavitev. Razstava je na koncu programske poti in bo na ogled do 5. novembra. Bučam pa se bodo že 21. oktobra za kratek čas pridružili tudi čarovnice, pajkci in prijazni duhci. Takrat pa v razgledih v Arboretumu še posebno uživajo najmlajši.

PROSIMO, DARUJTE KRI!

RKS – OZ Kranj v ljubezni vabi na krvodajalsko akcijo, ki bo potekala:

V DVORANI MEGA CENTER PROŠPORT STRAŽIŠČE
Jernejeva ulica 12.

V ČETRTEK, 26. 10. 2023

PRIDRUŽITE SE VELIKI DRUŽINI KRVODAJALCEV MED 7. IN 13. URO!

PROSIMO, POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVII!

051/ 389 270 ali 051/ 671 147 ali 030/ 716 796

Krvodajalce se zahvaljujemo za odziv, razumevanje ter upoštevanje vseh preventivnih zaščitnih ukrepov.

www.daruj-kri.si
BREZPLAČNA OBJAVA

Nagrajenci nagradne križanke iz **Gorenjskega glasa št. 78** so: **Veronika Jerman** iz Kranja, **Miro Stanonik** iz Poljan in **Pika Poklukar** iz Zg. Gorij. Geslo je bilo Naslikati starost ni enostavno. Nagrajenci nagradne križanke iz Gorenjskega glasa št. 79 pa so: **Andrej Primc** iz Radovljice, **Tanja Jakič** iz Lesc in **Petra Praprotnik** iz Kranja. Geslo je bilo Ali kostanj raje pečete ali kuhate? Nagrajencem iskrene čestitke!

OBVESTILO NAROČNIKOM

Račune lahko prejmete tudi po elektronski pošti

☑ Če želite račune prejmati po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.

☑ Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.

☑ Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.

Prepričani smo, da boste zadovoljni.

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrta do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

OBVESTILA

Program medgeneracijskega sodelovanja

Naklo, Šenčur, Preddvor – V Medgeneracijskem centru Naklo bo v sredo, 18. oktobra, ob 18. uri delavnica izdelave nakita iz fimo mase. V petek, 20. oktobra, ob 17. uri ljubitelje ustvarjanja pričakujejo v Kulturnem domu Preddvor. V Domu krajanov Šenčur bo v petek, 20. oktobra, ob 9. uri delavnica, posvečena duševnemu zdravju. Za vse aktivnosti so obvezne prijave do zasedbe mest na mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25.

Meritve KO Rdečega križa Primskovo

Primskovo – Krajevni odbor Rdečega križa Primskovo v četrtek, 19. oktobra, vabi na meritve krvnega sladkorja, tlaka in holesterola. Izvajal jih bo v prizidku Doma krajanov na Primskovem od 8. do 9. ure.

Dan odprtih vrat društva APÉl

Primskovo – V četrtek, 19. oktobra, ob 17. uri bo v prizidku Domu krajanov na Primskovem dan odprtih vrat Kulturnega, umetniškega in izobraževalnega društva APÉl. Udeleženci igralske šole POTica (osnovnošolci, srednješolci, mentorji) bodo prikazali delo društva in profesionalni igralski trening. Starši bodo ob tem izvedeli, zakaj ukvarjanje z gledališčem pripomore k osebni rasti. Potekal bo tudi vpis otrok.

Šahovski turnir na Primskovem

Primskovo – V mali dvorani Doma krajanov Primskovo, Jezerška cesta 41, bo v četrtek, 19. oktobra, ob 17. uri, šahovski turnir.

LOTO

Loto rezultati – žrebanje 15. 10. 2023
3, 14, 16, 28, 37, 42 in 34

Loto PLUS: **6, 16, 20, 21, 22, 35 in 24**
Joker 6: **4 6 7 8 3 3**

Predvideni sklad 18. 10. 2023 za Šestico: **560.000 EUR**

Predvideni sklad 18. 10. 2023 za 6 plus: **100.000 EUR**

Največji dobiček za Joker 6: **300.000 EUR**

PREDAVANJA

Predstavitve Kirgizije

Naklo – Turistično društvo Naklo vabi na potopisno predavanje o Kirgiziji, ki bo v torek, 17. oktobra, ob 18. uri v Gostilnici Kresnik. Gost bo Job Stopar.

Predavanje Koronarnega društva Gorenjske

Primskovo – V sredo, 18. oktobra, ob 18. uri bo v Domu krajanov Primskovo, v veliki dvorani, predavanje z naslovom Anksiozno-depresivne motnje pri srčno-žilnih boleznih. Predavala bo specialistka psihiatrije Tina Šubic Metlikovič. **Bled** – V Info centru Triglavsko roža bo v sredo, 18. oktobra, ob 19. uri predavanje o nabiranju zelišč v Vzhodnih Alpah od poznega srednjega veka do sredine 20. stoletja in vplivih na okolje. Zgodovino nabiralništva bo odstrl Žiga Zwitter. V nadaljevanju večera bo Andrej Šmuc popeljal še k prazničkom naših Julijskih Alp.

KONCERTI

Koncert Bele noči

Radovljica – V Baročni dvorani Radovljiške graščine bo v sredo, 18. oktobra, ob 19.30 nastopil Komorni zbor Dekor. Na koncertu Bele noči bo pod vodstvom dirigentke Kristine Bogataj predstavil izbor slovenskih in finskih zborovskih del, ki uglašujejo življenjski krog človeka – selivca in večnega iskalca, ki hrepeni, da mu vsakršno tuje (vsaj malo) postane domače, da se temna noč s svojimi strahovi in zastrtimi upanji (vsaj malo) razjasni.

Ob desetletnici zbora

Kranj – Mešani pevski zbor Petra Liparja pri DU Kranj pod dirigentskim vodstvom Andreja Zupana vabi na koncert ob desetletnici delovanja, ki bo v petek, 20. oktobra, ob 19. uri v avli Mestne občine Kranj.

RAZSTAVE

Razstava in koledar Fotografskega društva Jesenice

Jesenice – V sredo, 18. oktobra, ob 18. uri bo v Fotogaleriji Jesenice odprtje razstave Dobro jutro, Slovenija 2024, ki so jo člani Fotografskega društva Jesenice pripravili ob izdaji istoimenskega koledarja z izbranimi fotografijami pokrajine, živali in rastlin. Razstava bo na ogled do 7. novembra.

Odprtje razstave likovnih del

Primskovo – V prizidku Doma krajanov Primskovo bo v sredo, 18. oktobra, ob 19. uri odprtje razstave likovnih del Društva likovnikov Kranj z naslovom Jesenski motivi. Dogodek bo popestril glasbeni duet Moderement.

VELIKI DOBRODELNI KONCERT
za otroke z redkimi boleznimi

Viljem Julijan

ČETRTEK, 26. 10., ob 19.30h
CANKARJEV DOM, GALLUSOVA DVORANA, Ljubljana

"Slovenija pomagajmo malim borcem in njihovim družinam."

Društvo za pomoč otrokom z redkimi boleznimi Viljem Julijan Cesta Leona Dobrotinška 2, Sentjur

desetdnevna vremenska napoved

Torek 17. 10. 2/11 °C	Sreda 18. 10. 3/13 °C	Četrtek 19. 10. 7/15 °C	Petek 20. 10. 10/19 °C	Sobota 21. 10. 10/18 °C
Nedelja 22. 10. 9/14 °C	Ponedeljek 23. 10. 7/14 °C	Torek 24. 10. 6/14 °C	Sreda 25. 10. 7/14 °C	Četrtek 26. 10. 8/15 °C

tedenski koledar

	vzhod	zahod
17. 10. tor. Marjeta	7.22	18.13
18. 10. sre. Luka	7.23	18.12
19. 10. čet. Etbin	7.25	18.10
20. 10. pet. Irena	7.26	18.08
21. 10. sob. Urška	7.27	18.06
22. 10. ned. Vendelin ☾	7.29	18.05
23. 10. pon. Severin	7.30	18.03

V knjigi vam razkrivamo koristne nasvete in postopke za domačo pripravo mlečnih izdelkov. Od najbolj preprostih, kot so kislo mleko, jogurt, kefir do zahtevnejših mehkih sirov v slanici, mocarele, sira za žar in drugih izdelkov iz smetane. V knjigi je poleg cele palete navodil za izdelavo tudi več kot 40 slastnih receptov za jedi, za katere so poleg drugih sestavin uporabljeni tudi mlečni izdelki.

14 EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narcocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Čokolada je kraljica sladice, okusna in neizogibna poslastica, ki jo obožujejo tako stari kot mladi. V knjigi boste našli recepte za kremna peciva, biskvitna peciva, peciva brez peke, peciva iz krhkega testa, torte in ostale sladice, v katerih seveda kraljuje čokolada.

10 EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narcocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Vas zanima, kako se vnuki učijo pomembnih vrednot in življenjskih modrosti, ki jim pomagajo, da v času odrasčanja bolje razumejo sebe in druge? Vzemite v roke Kuhinjske prismođarije, v njej boste našli namige, ki jih je vredno posnemati ter tudi kuharske recepte!

17 EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narcocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

MALI OGLASI
T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo: **za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!**

Delovni čas: **ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.**

MOTORNA VOZILA
AVTOMOBILI
KUPIM
OSEBNI avto karavan, najraje od lastnika, star 5-10 let, tel.: 041/608-765
23002613

MOTORNA KOLESJA
PRODAM
KTM PUCH 50 Hobby, 1980, starodobnik, registriran, cena 650 EUR, tel.: 041/640-314
23002594

LOKA NEPREMIČNINE
LOKA NEPREMIČNINE d.o.o.
Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka
gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00
e-mail: info@loka-nepremicnine.si

STROJI IN ORODJA
PRODAM
CIRKULAR za žaganje drv, tel.: 031/812-210
23002623

GRADBENI MATERIAL
PRODAM
200 kosov strešnikov Bramac glazuron granit in 150-litrski inox sod za vino, tel.: 041/686-713
23002600

KUPIM
ODKUPUJEMO kostanjeve droge (za elektrogospodarstvo), dolžine 9-11 m (tudi neobeljene). SES, d.o.o., Opekarska ul. 22, Maribor, tel.: 041/865-596
23002550

KURIVO
PRODAM
BUKOVA suha, debelo klana, pokrita polena, v Križah, tel.: 051/819-044
23002572

DRVA, mešana (hrast, gaber in smreka), cena 80 EUR/m³, okolica Kranja, možna dostava, tel.: 040/383-733
23002570

BUTARICE za krušno peč, suhe, tel.: 031/220-367
23002626

SUHA mešana in hrastova drva ter suhe okroglice (rajklne), cena 40 EUR/m³, tel.: 031/229-151
23002587

SUHA bukova drva, metrska, tel.: 04/25-22-689
23002611

SUHA bukova, razžagana drva in gozdarski traktor goseničar, Gorje, tel.: 031/561-707
23002619

SUHA mešana in bukova drva, tel.: 041/841-632
23002624

SUHE bukove butare, bukova in mešana drva ter rajklne - okroglice, tel.: 031/826-621
23002622

STANOVANJSKA OPREMA
GOSPODINJSKI APARATI
PRODAM
ŠTEDILNIK plin + električna, ohranjen, in pomivalni stroj, delujoč, cena po dogovoru, tel.: 031/545-085
23002615

ZAMRZOVALNO skrinjo 250 l, delujoča, lepo ohranjena, tel.: 031/220-367
23002627

ŠPORT, REKREACIJA
ZA simbolično ceno prodam žensko gorsko kolo Scott in podarim otroško kolo, tel.: 041/374-201
23002614

ŽIVALI IN RASTLINE
PRODAM
V tretjem mesecu stare mladiče istrske goniče. Lahko z rodovnikom ali brez, cena po dogovoru, tel.: 040/624-078
23002629

KMETIJSKI STROJI
PRODAM
KIBLO (plato) za traktor, dim. 160 cm x 100 cm x 60 cm, tel.: 04/57-23-129, 051/252-829
23002628

KUPIM
ODKUP traktorjev in kmetijske mehanizacije, v kakršnemkoli stanju, tel.: 041/255-834
23002612

PRIDELKI
PRODAM
BRINOVE jagode, tel.: 040/888-200
23002621

JEDILNI krompir, malo gnojnih in malo škropljen, tel.: 031/506-863
23002617

JEDILNI beli krompir, pakiran po 15 kg, tel.: 041/397-063
23002618

VZREJNE ŽIVALI
PRODAM
KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave, črne, grahaste in bele, pred nesnostjo. Prijeljem na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113
23002454

BIKCA in teličko ČB, stara 14 dni, tel.: 040/903-069
23002616

PRAŠIČE, težke od 90 do 150 kg, in izločene svinje, težke do 300 kg, možna dostava, tel.: 041/455-732
23002476

UGODNO - 3 ČB bikce, stare od 10 do 14 dni, cena 220 EUR, tel.: 041/994-765
23002625

ZAPOSLOTITVE (M/Ž)
NUMID
IZBERI, d.o.o., Dunajska c. 5, Lj., išče raznašalce časopisa (s.p., dopolnilna dejavnost) na območju Kranja, Škofje Loke, Radovljice, Lesc, Tržiča in Bleda. Za ostale podrobnosti pišite na: zaposlitve@izberi.si, tel.: 040/889-577
23002473

IŠČEMO mlajšo osebo (m/ž) za redno zaposlitev, za težka sestavljala in finomehanična dela v Kranju. Dobre ročne spretnosti so obvezne. Prijave do 30. 10. 2023 samo po e-pošti: kuzmaltd@siol.net. Kuzma, d.o.o., Jelenčeva 1, 4000 Kranj
23002488

IŠČEM
IŠČEM DELO - pečem okusna peciva, torte in druge sladice, dobro kuham in pospravljam. Sem iz Kranja z lastnim prevozom, tel.: 040/535-079
23002620

V priručniku je strnjeno znanje o pridelavi lupinarjev, vse od zasaditve do spravila in sušenja. Nova izdaja je bogatejša za načine pridelave lupinastega sadja, dodani so strnjeni programi varstva, posodobljen izbor sort in sredstva za varstvo lupinarjev.

23 EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narcocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

STORITVE
NUMID
ADAPTACIJE - vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija, krovstvo, tesarstvo - po zelo ugodni ceni. Leard, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163
23002456

OPRAVLJAM vsa notranja in zunanja slikopleskarska dela. Pavec Ivan, s. p., Podbrezje 179, Naklo, tel.: 031/392-909
23002499

STREŠNA in stavbna kleparska dela po celotni Gorenjski. Zlebovi, odkapne pločevine, obrobe, balkoni, dimniki. Klepar Matevž, Matevž Šimnic, s.p., Brihtof 103, Kranj, tel.: 040/557-784
23002505

IŠČEM
IŠČEMO žensko za občasno pomoč pri lažjih gospodinskih opravilih. Lokacija Škofja Loka-Kranj, tel.: 069/702-680
23002595

www.gorenjskiglas.si

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

OSMRNICA
V 89. letu se je poslovil dragi mož, oče, tast, stari ata, pradedek in stric
FRANC KASTELEC
iz Podlubnika 41 v Škofji Loki
Pogreb dragega pokojnika bo danes, v torek, 17. oktobra 2023, ob 15. uri v župnijski cerkvi v Stari Loki. Na dan pogreba bo od 10. ure dalje ležal v mrliški vežici v Stari Loki.
Žalujoci vsi njegovi

Srce je omagalo, tvoj diš je zastal, a nate spomin bo večno ostal.
ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage mamice, babice in prababice
SLAVICE NADIŽEVEC
roj. Megla, iz Strahinja
se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in Društvu upokojencev Naklo za pisna in izrečena sožalja, za podarjeno cvetje in sveče. Zahvaljujemo se tudi pevka-ma, trobentaču in pogrebni službi Navček. Vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat iskrena hvala.
Vsi njeni
Strahinj, 8. oktobra 2023

Za otroke z levjimi srci

Minulo soboto je v Biotehniškem centru Naklo potekal dobrodelni koncert društva Hospic, društva, ki svojo pozornost posveča umirajočim ter žalujočim. Sredstva bodo namenili Rdečemu križu in taboru Levjesrčni.

NIKA TOPORIŠ

Naklo – Datum koncerta društva sovpada s svetovnim dnevom paliativne in hospic oskrbe, ki ga že 17 let vsako drugo oktobrsko soboto zaznamujemo po celem svetu. Slovensko društvo Hospic je pred 28 leti ustanovila zdravnica onkologinja Metka Klevišar, ki si je prizadevala, da bi ljudje lahko umirali tako, kot so živeli – dostojanstveno. Danes v Sloveniji obstaja dvanajst območnih odborov, med drugim tudi gorenjski, ki ga od pomladi dalje vodi Romana Adam, nekdanja vodja prostovoljk. Kot je pojasnila, je stopila v velike čevlje Mire Stušek, dolgoletne predsednice, vendar je to storila ravno zaradi njene prigravarjanja. »Ob zupanju vseh prostovoljk sem se odločila za predsedovanje, ki pa je pravzaprav bolj kot ne formalnost, saj gre pri hospicu za popolno sodelovanje vseh vpletenih,« je dejala. Kot je povedala, vse v društvu združuje mišljenje, da hospic prostovoljci predstavljajo čustveno in moralno podporo umirajočim ter žalujočim. »Dober hospic prostovoljec mora biti prisoten v težkih trenutkih,

Dobrodelna nota koncerta je napolnila dvorano Biotehniškega centra Naklo. / Foto: Primož Pižulin

mora biti sposoben prisluhni, delovati pomirjujoče in pravzaprav sprejema človeka in njegovo stanje,« je razložila Romana, ki se je društvu Hospic pridružila pred tremi leti po smrti očeta.

Pester program za Levjesrčne

Koncert, ki so ga glasbeno izpopolnili Bid Bang Radovljica z dirigentom Blažem Trčkom ter pevcema Bernardo Poklukar in Mitjem Šinkovcem, kantavtor Robert Petan, Mladinski

pevski zbor Osnovne šole Antona T. Linharta Radovljica in glasbena družina Mateje Praprotnik, za veliko dozo smeha pa sta poskrbela komika Tilen Artač in Jure Mastnak, je bil v prvi vrsti namenjen dobrodelnosti. »Del današnjih donacij, 2000 evrov, bomo namenili Rdečemu križu za prizadete v poplavih, na katere ne smemo pozabiti, čeprav medijska pozornost počasi ugaša. Večinski del pa bo šel za financiranje tabora Levjesrčni, tabora za žalujoče otroke,« je pojasnila Romana Adam. Kot je povedala, so levjesrčni tisti otroci, ki se soočajo z izjemnimi stiskami ob izgubi sorojenca ali starša. »Že odrasli se težko srečujemo s takšnimi izgubami, otroci še toliko težje. Zato jim tudi pravimo levjesrčni, ker potrebujejo levje srce in ogromno poguma, da tovrstne stiske predelajo in premagajo,« je dejala sogovornica. Tabor je v prvi vrsti namenjen ustvarjanju nekakšnega varnega prostora, kjer so mladi, ki se soočajo

s smrtjo, sposobni ozavestiti svoja čustva. S programi, delavnicami in aktivnostmi na taboru, ki poteka pod budnim očesom usposobljenih delavcev in prostovoljcev, otroci lahko stopijo korak naprej. »Otroci žalujejo na drugačne načine kot odrasli. Pogosto, ker ne želijo povzročiti dodatnih skrbi, svojo žalost skrijejo, vendar jo je treba nasloviti. Smiselno je, da se tudi širša okolica zaveda žalosti, da jo vidimo in prepoznamo,« je še dejala Romana Adam.

Glasbeno-komični dogodek je do zadnjega kotička zapolnil dvorano nakeleškega srednješolskega centra. Jože Bevc s Posavca, ki se je koncerta udeležil skupaj z ženo, je povedal, da sta prišla podpret društvo in pomagat tistim, ki pomoč potrebujejo. »Poznam delovanje društva in z velikim veseljem sva prišla. Poleg tega pa v pevskem zboru radovljiške osnovne šole nastopa tudi najina vnukinja, zato je še bolj posebno. Pričakujem lep večer, ki si ga bomo zapomnili,« je dejal.

Zbrane je nagovorila nova predsednica gorenjskega odbora društva Hospic Romana Adam, ki je predsedovanje prevzela spomladi. / Foto: Primož Pižulin

Bogatijo turistični utrip kraja

Gorenjska turistična zveza združuje 49 društev in kar deset tisoč članov. Na sobotnem srečanju smo se s peterico članov pogovarjali o pomenu društev in njihovem prispevku k lokalnemu okolju.

Niko Rakovec, TD Bled:

Večina krajev nima profesionalnih turističnih organizacij, zato so člani turističnih društev, ki delo opravljajo prostovoljno, pomemben dejavnik pri bogatitvi turističnega utripa. Poleg skrbi za urejenost kraja nudimo turistom koristne informacije. Naše društvo ima tudi trgovino in informacijski center.

Janez Habjan, KTD Zali Log:

Vsako društvo ima svoje posebnosti. Mi dajemo velik poudarek mladim, vključujemo jih v turistično dogajanje in aktivnosti za razvoj kraja, za katerega si želimo, da je urejen in lep. Z rožami zasajamo vaška korita, organiziramo tudi čistilne akcije. Naša največja prireditelj je Praznik zelja, ki pritegne veliko ljudi.

Anton Kokelj, TD Stari vrh:

Turistično društvo zagotavlja, da kraj živi, da se tradicija ohranja in neguje za prihodnje rodove. Mi imamo več kot sto članov, ki so aktivni snovalci turističnega dogajanja. Sam sem denimo zadolžen za kuhanje kope na prireditvah. Letos smo se družili tudi na literarnem večeru Cvetje v jeseni, ki je bil res imeniten.

Danilo Flis, TD Kokrica:

Naše društvo vsako leto podeljuje nagrade za najbolj urejene hiše, okolico in vrtove. Pripravimo od osem do deset dogodkov letno, med odmevnejšimi sta prireditelj Ob krušni peči in pohod po Mamutovi poti. Prizadevamo si, da je naše okolje čisto in urejeno. Menim, da smo eno bolj aktivnih turističnih društev.

Maja Keržič, TD Mengeš:

Primarna naloga našega društva je skrb za trim stezo na Gobavici, ki letos praznuje 50 let. Organiziramo različne dogodke ali sodelujemo njih, povezujejo se z lokalnimi društvi, imamo tudi pomembno vlogo pri promociji kraja. Občasno sprejememo turiste in jim razkažemo znamenitosti. M. L. / Foto: Tina Dokl

vremenska napoved

Danes in jutri bo zjutraj megleno. Danes bo tudi čez dan kar nekaj spremenljive nizke oblačnosti. Jutri popoldne se bo od zahoda oblačilo. V četrtek bo oblačno s plohami. Lahko tudi zagrmijo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

1/11 °C

SREDA

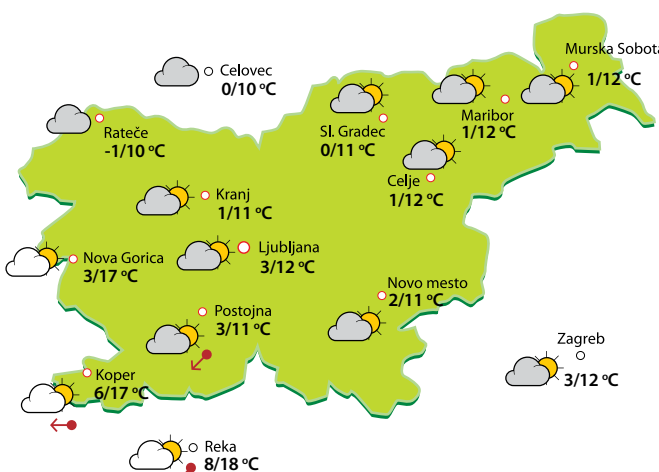

0/11 °C

ČETRTEK

7/18 °C

NA GLAS

aforizem

Še dobro, da srce, ko ti pade v hlače, praviloma pade na mehko in toplo.

Milan Fridauer - Fredi